

Lappi Sammallahdenmäki
Pronssikautisen röykkiöalueen tutkimuskaivaus
Eeva Raike
2002

MUSEOVIRASTO

Arkeologian osasto

SISÄLLYSLUETTELO

Arkistotiedot.....	1
Peruskarttaote.....	2
Johdanto.....	3
Tutkimushistoria.....	4
Tutkimuspaikan sijainti, topografia ja kasvillisuus.....	6
Vuoden 2002 tutkimussuunnitelma.....	6
Vuoden 2002 tutkimuskohteet Sammallahdenmäki.....	8
Röykkiö 1.....	8
Röykkiö 8.....	9
Röykkiö 11.....	10
Röykkiö 13.....	11
Röykkiö 17.....	13
Röykkiö 23.....	14
Röykkiö 25.....	15
Röykkiö 31.....	17
Luuanalyysi.....	19
Ajoitukset.....	19
Koekuopitusalueet.....	19
Koekuopitusalue 1.....	19
Koekuopitusalue 2.....	20
Lopuksi.....	20
Mustavalkonegatiivit.....	21
Diapositiivit.....	24
Karttaluettelo.....	26
Kuvataulut.....	27
Kartat.....	60
Liite 1. Luuanalyysi	
Liite 2. Radiohiiliajoitukset	
Liite 3. Makrofossiilianalyysi	
Liite 4. neljä välivaaitus kaaviota	

Arkistotiedot**Lappi Sammallahdenmäki, röykkiöhautausalue (406 01 0010)****Kunta:** Lappi 406**Kylä:** Kivikylä 405**Tilat:** 5:16 Rantalahti, 5:17 Rantala, 5:22 Kotimetsä, 5:32 Päivärinta, 7:16 Järvelä, 7:18 Sammallahti, 7:26 Sarkala, 7:27 Lahdenranta**Maanomistajat:**

(Hellin Salonen oikeudenomistajat)Aimo Salonen, Sundvallintie, 326510 Rauma (406-405-0005-0016)

Kivikylän kotipalvaamo Oy, Huiluntie 121, 27230 Lappi (406-405-0005-0017)

Sirkka Valkama, Linnarinteentie 14, 26510 Rauma (406-405-0005-0022)

Kivikylän kotipalvaamo Oy, Huiluntie 121, 27230 Lappi (406-405-00050032)

Aini Niemi, Karvarinkuja 2, 27230 Lappi (406-405-0007-0018)

Markku ja Elina Anttila, Eurajoentie 338, 27230 Lappi (406-405-0007-0016)

Aarre Pouta (oikeudenomistajat), Eurajoentie 370, 27230 Lappi (406-405-0007-0026)

Asko ja Hilppa Lamminen, Tuomonkuja 3, 27230 Lappi (406-405-0007-0027)

Paikkatiedot:

Peruskarttalehti 1134 01 Lappi, Sammallahdenmäen keskikoordinaatit

Peruskoordinaatit: X = 6778 967, Y = 1541 980

Yhtenäiskoordinaatit: P = 6789 955, I = 3218 708

Korkeus: 43-19,5 m mpy

*Kaivettujen röykkiöiden koordinaatit mainitaan aina röykkiöiden kuvausten kohdassa.***Aikaisemmat tutkimukset:**

Kaivaus ja inventointi 1891, Volter Högman (röykkiöt 5,6 eli Huilun pitkä raunio, 7 ja 21 eli kirkonlaattia).

Inventointi 1960, Martti Linkola

Kartoitus 1990, Päivi Kankkunen

Aikaisemmat löydöt:

Volter Högman mainitsee löytäneensä luunmuruja röykkiöistä 5 ja 7 . Niitä ei kuitenkaan ole luetteloitu Kansallismuseon luetteloihin.

Vuoden 2002 löydöt:

KM 33312:1-38

Diar. 2.10.2002

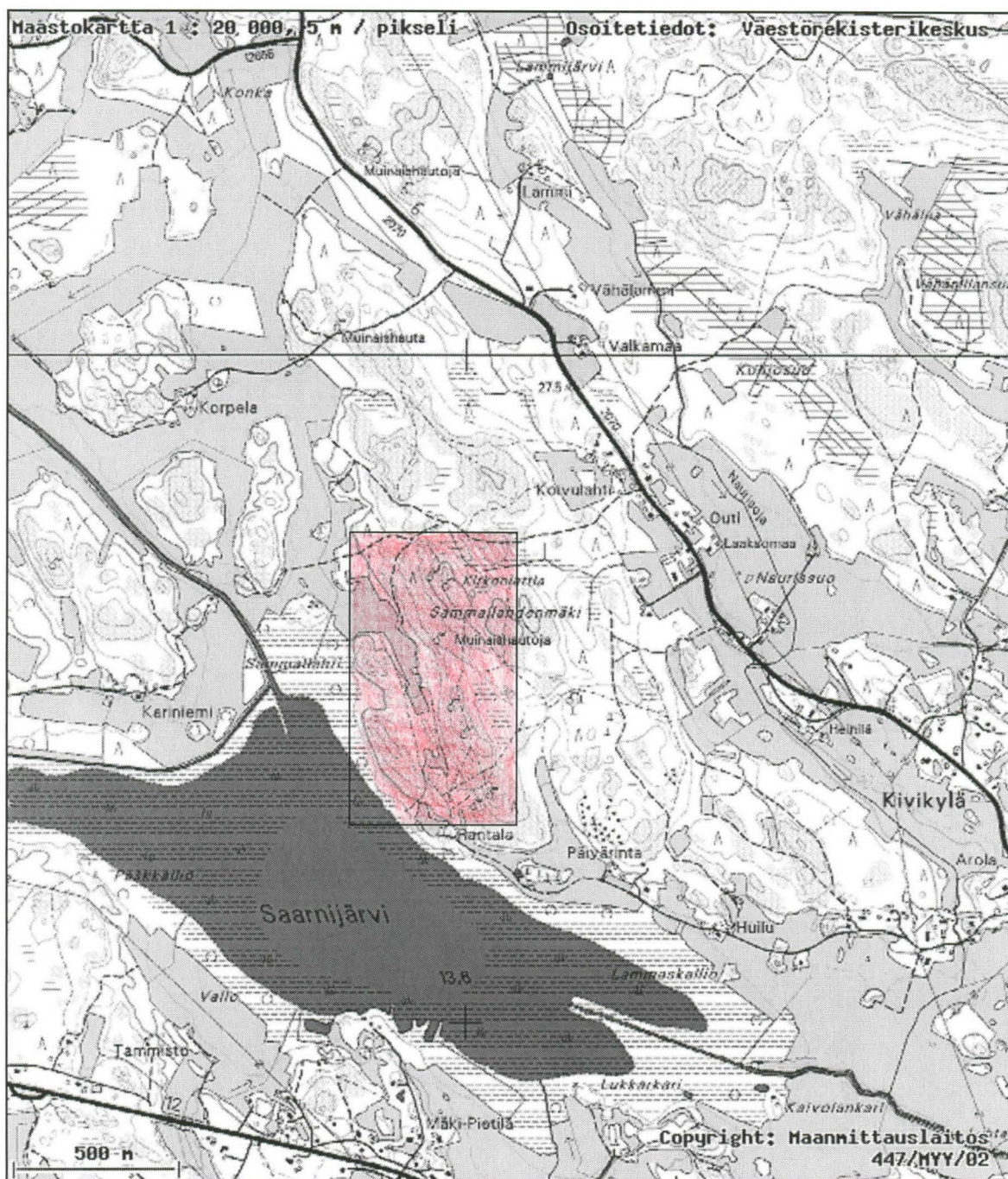
Peruskarttalehti 1134 01 Lappi

Sammallahdenmäen keskikoordinaatit:

Peruskoordinaatit: X = 6778 967, Y = 1541 980

Yhtenäiskoordinaatit: P = 6789 955, I = 3218 708

Korkeus: 43-19,5 m mpy

Punaisella merkitty Sammallahdenmäen koko muinaisjäännösalue

Yleiskartassa mk. 1:4000 on merkitty yksittäiset röykkiöt

Liitteessä 1 yleiskartta, johon merkitty muinaisjäännösalueen tarkat rajat

Johdanto

Vuoden 2001 syksyllä Museovirasto anoi Työministeriöltä Lapin Sammallahdenmäen käytön kehittämiseen kolmivuotista rahoitusta. Huhtikuussa 2002 Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) päätti työllisyysasetuksen 6 §:n perusteella hyväksyä Museoviraston työllisyystyöohjelmaesityksen ja osoitti sille 184 000 € määrärahan. Ehtona on, että hankkeeseen varattua määrärahaa tulee käyttää vuoden 2002 aikana 84 000 € sekä molempien vuosien 2003 ja 2004 aikana 50 000 € eli yhteensä 100 000 €. Koko hankkeen täytyy valmistua vuoden 2004 aikana.

Vuoden 2002 kenttätöiden valmistelut aloitettiin kesäkuussa. Tänä aikana perehdyttiin Ala-Satakunnan alueella tehtyihin pronssikautisiin tutkimuksiin, laadittiin kesän 2002 kenttätutkimuksista lehdistötiedote, selvitettiin Rauman työvoimatoimiston kanssa kaivajia koskevat asiat ja palkattiin Rauman työvoimapiirin alueelta yhdeksän työtöntä työnhakijaa kaivajiksi Sammallahdenmäen kaivauksille.

Kenttätutkimukset ajoitettiin 1.8.-13.9.2002 väliselle ajalle. Samaan aikaan saman projektin rahoituksella tehtiin myös Lapin kunnan muinaisjäännösten inventointi. Inventoinnin teki FM Miikka Haimila. Inventoinnin tavoitteena oli myös löytää Lapin kunnan alueelta pronssikautinen asuinpaikka. Lapin kunnasta tunnetaan paljon pronssikautisia rökkiöitä, mutta ei yhtään sen ajan asuinpaikkaa. Tavoite lähes toteutui ja noin kilometri kaakkoon Sammallahdenmäestä löytyi ei pronssikaudelle vaan esiroomalaiselle rautakaudelle (500-0 eKr.) ajoittuva asuinpaikka, joka on inventointiraportissa (Miikka Haimila, Lapin inventointi 2002) nimetty Huilu 2:ksi.

Sammallahdenmäen kaivauksilla työskenteli kaivausten johtajana FM Eeva Raike, apulaistutkijana Huk Anu Kehusmaa ja tutkimusapulaisena Huk Kirsi Sipiläinen. Kaivajina työskentelivät Kai Salonen, Vesa Salonen, Saku Kotipihlaja, Sirke Vahander, Suvi Kaunisto, Veli-Matti Lundberg, Pekka Jalonen, Veijo Laaksonen ja Esko Tuominen. Jälkitöitä kaivausten jälkeen tekivät Eeva Raike 3,5 kuukautta ja Anu Kehusmaa 2 kuukautta.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tavoitteena oli kaivaa puolentoista kuukauden aikana Sammallahdenmäen rökkiöistä kolme. Kuitenkin hyvien kaivajien ja sääolosuhteiden ansiosta pystyttiin tavoitetta nostamaan ja rökkiötä kaivettiin yhteensä kahdeksan.

Ennen kuin kaivaukset aloitettiin täytyi korkeuskiintopiste siirtää Sammallahdenmäelle. Siirto tehtiin heinäkuun 31. päivänä. Samalla kolmen rökkiön ympärille merkittiin tarvittava määrä pisteitä, joiden avulla rökkiöiden merkitseminen vuonna 1990 tehtyyn karttaan oli helppoa. Karttakoordinaattipisteet merkittiin GPS-mittalaitteella ja korkeus siirrettiin Lappi-Eurajoki maantien varressa olevalta valtakunnalliselta korkeuskiintopisteeltä, jonka korkeus on 27,50 m mpy. Mittaukset ja siirrot teki raumalainen Geoline Oy. Mittauksen tuloksena huomattiin, että vuoden 1990 tehdyn kartan korkeuskäyrien korkeudet eivät täsmänneet uusien mittauksien kanssa. Elokuun aikana Geoline Oy teki korkeuskiintopisteen uusintasiirron ja se oli sama kuin heinäkuun mittauksessa. Tuloksena oli, että vuonna 1990 mittauksissa oli tapahtunut 2 metrin heitto, joka näin ollen tuli nyt korjattua.

Tutkimushistoria

Ensimmäiset kirjalliset lähteet Lapin kunnan Sammallahdenmäestä on julkaissut Kustaa Killinen vuonna 1880 teoksessaan *Kiinteitä Muinaisjäännöksiä Ulvilan Kihlakunnassa*. Siinä hän on maininnut yhteensä 19 hiittenkiuasta Kivikylän takana Saarnijärven rannalla. Luettelo alkaa mäen eteläpuoleisesta päästä.

Vuonna 1891 Lapin muinaisjäännöksistä kiinnostui Volter Högman, joka inventoi Lapin kunnan siihen mennessä tunnetut pronssikautiset muinaisjäännökset. Volter Högman luettelee Saarnijärven pohjoisrannan vuorenharjanteella 17 rökkiötä. Samalla matkalla hän myös kaivoi Lapin pronssikautisia rökkiöitä, joista neljä oli nykyisen Sammallahdenmäen alueella. Kaivetut rökkiöt ovat Huilun pitkärökkiö ja sen molemmissa päissä olevat pyöreähköt rökkiöt sekä Kirkonlaattia. Rakenteiden lisäksi kahdesta rökkiöistä löytyi vain palanutta luuta, joista on pelkästään maininta. Palanutta luuta hän ei ottanut talteen. Näiden lisäksi hän kaivoi varsinaisesta Sammallahdenmäen rökkiöistä erillään noin 250 metriä itään päin olevan silmäkivellisen Sammallahdenmäki E:n rökkiön, josta mainittiin löytyneen palanutta luuta.

Vuonna 1916 A. M. Tallgren ja Anna-Liisa Lindelöf kirjoittivat Suomen Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirjaan nro XXVII:n Satakunnan pronssikausi osuuden. Lindelöf esitteli artikkelin toisessa osassa hautarauniot eli hiidenkiukaat pitäjittäin lueteltuina. Luettelossa on Lapin kunnan kohdalla mainittu 46 pronssikautisia rökkiötä. Lista on tehty Volter Högmanin inventointikertomukseen perustuen.

A. Europaeus kävi valokuvaamassa Sammallahdenmäen etelänpuoleisia rökkiöitä vuonna 1911.

T. I. Itkonen raportoi vuonna 1950 opettaja Toivosen ja isännöitsijä Isotalon tietämistä muinoinjäännöksistä sekä merkitsi muistiin heidän kertomansa tarinan Kirkonlaattiaan liittyen. Kertomus oli jo 1890-luvulla merkitty SKS:n kokoelmiin. Kertomus on kokonaisuudessaan esitetty Lauri Simon-suuren toimittamassa teoksessa Myyttillisiä tarinoita (SKS 1947).

Vuonna 1959 Anna-Liisa Hirviluoto tarkasti Kivikylän ja Hautakylän Hiidenkiukaita Eurajoki - Lappi - Hinnerjoki tiesuunnitelman lähettyvillä. Hirviluoto merkitsi samalla matkalla Kivikylän Saarnijärven itärannalla olevien rökkiöiden sijainnin kartalle. Tällä matkalla Hirviluoto myös merkitsi kartalle Rantalan kylmillään olevan asuinrakennuksen pohjois-koillispuolen pohjois-eteläsuuntaisella kalliopaljastumalla olevat useat jonossa olevat rökkiöt. Hirviluodon tekemässä kartassa nämä rökkiöt on merkitty katkoviivoin.

Seuraavan kerran Lapin kunnan alue inventointiin vuonna 1960 Martti Linkolan toimesta. Sammallahdenmäen alueelle kirjattiin tämän inventoinnin yhteydessä yhteensä 26 hautarökkiötä. Hirviluodon alemmalle kalliopaljastumalle katkoviivoin merkitsemiä rökkiöitä ei ole mainittu tässä inventointikertomuksessa.

Seuraavan kerran Sammallahdenmäen tarkasti vuoden 1990 keväällä Tuula Heikurinen-Montellin ja Päivi Kankkusen. Tarkastus tehtiin, koska Museovirasto oli esittänyt opetusministerille kohdetta Unescon World Heritage - listalle. Saman vuoden kesällä Sammallahdenmäen alueen kartoitti Consulting Surveyors Oy yhteistyössä Museoviraston kanssa. Kartoitustyössä käytettiin takymetriä, jolla kohteesta mitattiin nk. maastomalli. Rökkiöistä mitattiin korkein kohta, mahdollinen silmäkivi, keskuskuoppa, mahdolliset näkyvät paadet ja rökkiön ympäriltä sen muodon tallentamiseen tarvittava määrä pisteitä. Kartoitukseen otettiin mukaan myös Hirviluodon vuoden 1960 karttaan katkoviivoin merkitsemät rökkiöt varsinaisen Sammallahdenmäen lounaispuolella. Tästä kartoituksesta on Päivi Kankkusen tekemä raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Museovirasto aloitti Sammallahdenmäen hoidon vuonna 1995 ja se on jatkuvaa, vaikkakin suurin työn on jo tehty. Hoidon piiriin ei ole kuulunut läntisin matala Saarnijärven koillisrannalla oleva kalliopaljastuma, jolla sijaitsevat matalimmalla olevat hautarökkiöt.

Tutkimuspaikan sijainti, topografia ja kasvillisuus

Sammallahdenmäki sijaitsee Ala-Satakunnassa Lapin kunnan Kivikylän alueella, noin kolme kilometriä Lapin kirkosta luoteeseen päin. Lappi - Eurajoki maantien on noin 500 metriä itään päin. Mäkialue ei ole yhtenäinen kalliopaljastuma, vaan se muodostuu muutamasta kalliopaljastuma-alueesta, joiden välillä on matalampia notkoja. Kallioalue jatkuu Sammallahden mäen pohjois- ja itäpuolelle. Pellot reunustavat mäkeä luoteis- ja kaakkoispuolella. Lounaisen matalimman kalliopaljastuman erottaa varsinaisesta Sammallahdenmäestä pienet metsäpellot.

Mäen länsipuolella on Saarnijärvi, jonka vedenpinta on keinotekoisesti laskettu. Kartoissa järven vedenpinta on nykyisin noin 13,6 m mpy.

Kiviröykkiöhaudat sijaitsevat 44-19 metriä merenpinnan yläpuolella olevilla kalliopaljastumilla. Korkein kallioalue on Sammallahdenmäen pohjoispuolella, jota vanhastaan on kutsuttu Kirkonlaatiakallioksi. Etelään päin kallioalue madaltuu ja eteläisimmät röykkiön ovat noin 22 metrin korkeudella. Läntisellä erillisellä peltojen länsipuolella olevalla kalliopaljastumalla olevat haudat ovat alimmillaan noin 19-20 metrin korkeudella.

Sammallahdenmäen kalliopaljastumat ovat karuja, harvakseltaan mäntyä ja koivuja kasvavaa aluetta, jossa jäkälä peittää kalliit laajoina alueina.

Vuoden 2002 tutkimussuunnitelma

Sammallahdenmäellä oli tutkimussuunnitelman mukaan tavoitteena tutkia kolme pronssikautista röykkiötä tai röykkiön pohjaa 1,5 kuukauden aikana. Kuitenkin röykkiöiden kaivaminen osoittautui helpommaksi kuin oltiin ajateltu. Lopulta kaivettujen röykkiöiden tai kaivettujen hautojen määrä kasvoi kahdeksaan, joista yksi oli kaksoispaasiarkku.

Ennen kuin röykkiötä lähdettiin purkamaan sen pintakiveys piirrettiin mittakaavaan 1:50. Piirtäminen tehtiin piirustuskehikkoä hyväksikäyttäen. Pintakiveys myös vaaittiin. Tämän jälkeen kiveystä alettiin poistamaan vähitellen koko röykkiön alueelta eli röykkiö kaivettiin yhtenä kokonaisuutena. Tarkoituksena oli tehdä joka röykkiöstä kaksisuuntaiset profiilipalkit pinta- ja pohja vaaitusten avulla. Kivien poiston yhteydessä tarkkailtiin koko ajan mahdollisia rakenteita. Paras paikka tarkkailuun oli noin 5 metriä korkeat A-tikkaat, joiden päältä parhaiten näkyi röykkiöiden sisäiset ra-

kenteet. Ns. välitasoja ei rökkiöistä automaattisesti piirretty, vaan otettiin välivaaituksia. Rökkiöt myös valokuvattiin sekä mustavalkoisella että diafilmillä. Valokuvaus tehtiin yleensä pintakiveyksestä, välivaaituksen vaiheesta tai vaiheista sekä pohjarakenteista.

Suurin ja lähes ainoa löytöryhmä oli palaneet luunpalat. Niiden analysointiin varattiin 1,5 viikon palkkarahat FM Niklas Söderholmille. Kaivausraportin liitteenä on hänen kirjoittamansa luuanalysiraportti.

Sammallahdenmäen alue on perinteisesti rökkiöiden sijainnin ja korkeuden perusteella ajoitettu pronssikaudelle eli noin 1000 vuoden ajanjaksolle. Nyt vuoden 2002 kaivauksista rökkiöistä löydettyjen palaneiden luiden avulla oli mahdollista tehdä C-14 -ajoitus, joka tarkentaa rökkiöiden ikää huomattavasti. Rahaa varattiin neljään ajoitukseen à 400 euroa. Palaneet luut valittiin rökkiöistä, jotka sijaitsevat eri korkeuksilla eli rökkiöiden 23, 25, 11 ja 31 luumateriaalista.

Vuoden 2002 tutkimuskohteet Sammallahdenmäellä

Röykkiö 1

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6778623/1542174

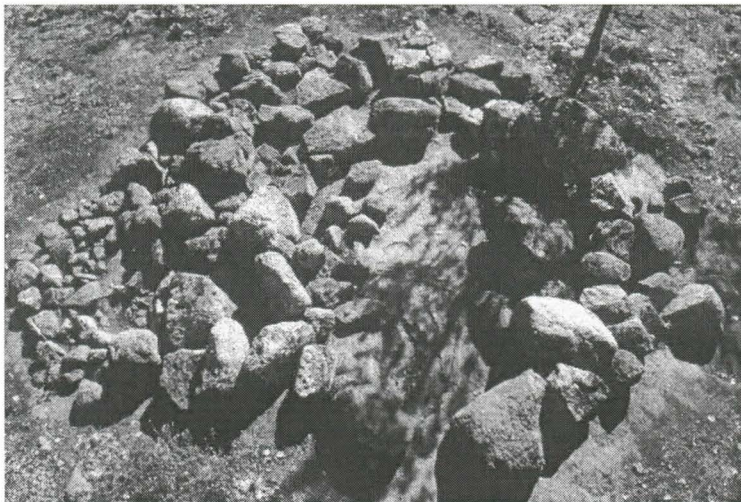
Yhtenäiskoordinaatit: 6789603/3218892

Korkeus: noin 24 m mpy

Röykkiö 1 oli vanhoista Sammallahdenmäen röykkiöistä eteläisin (ks. yleiskartta, kartta 1) ja se oli noin 24 metrin korkeudella nykyisestä meren pinnasta. Kenttätöiden yhteydessä löydettiin noin 60 metriä kaakkoon röykkiöstä 1 mahdollinen uusi matala röykkiö. Uusi röykkiö on merkitty yleiskarttaan ympyräsymbolilla ja numerolla 36.

Röykkiö 1 oli itä-länsi -suuntaisesti noin 5 metriä ja etelä-pohjois -suuntaisesti 3,5 metriä. Korkeutta oli alle puolimetriä. Röykkiöstä oli jäljellä vain pari kerrosta kiviä. Röykkiön alkuperäisestä koosta ei ole tietoa, koska kiviä on varmaankin viety rakennuskiviksi pois mäeltä.

Röykkiön päällä oli vahva jäkälä- ja sammalkerros. Ennen niiden poistoa röykkiö valokuvattiin ja piirrettiin. Tämän jälkeen osa kivistä poistettiin ja saatiin näkyviin kaksi rakennetta: selvä isommista kivistä tehty soikean muotoinen kivikehä ja röykkiön koillisreunassa pienemmistä kivistä tehty puoliympyrän muotoinen kehä, joka oli kiinni isommassa kehässä.

Dia 49348. Röykkiö 1, kiveystä poistettu niin, että kivikehät ovat tulleet esille. Pohjoisesta.

Röykkiön keskellä suurista kivistä tehdyn kivikehän sisäpuolella oli vain vähän kiviä. Kallionpinta tuli osin näkyviin heti sammal- ja jäkäläkerroksen poiston yhteydessä. Selvin vainajan paikka olisi ollut kivikehässä, mutta mitään merkkejä ei löydetty. Kivikehän kaakkois-luoteis-suuntainen sisämitta oli hieman alle kaksi metriä, joten röykkiössä on saattanut olla polttohautauksen sijaan ruumishautaus, jolloin vainajasta ei olisi jäänyt mitään jälkiä. Mielenkiintoinen rakenne oli myös pienistä kivistä koillisivulle tehty kehä, joka oli myös löydötön. Sen merkitys jäi avoimeksi. Kuitenkin hieman samantyyppinen rakenne löydettiin myös röykkiöstä 11.

Kaivauksen yhteydessä pieni kehä hajotettiin, mutta suuremman kivikehän kivet vain kallistettiin niin, että alla ollut maa-aines saatiin kaivettua pois. Tutkimuksen jälkeen röykkiö ennallistettiin.

Röykkiöstä 1 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 2 ja 3, joista kartta 2 on pintataso ja kartta 3 rakennekartta. Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49344-49350 (diat) ja 124118-124121, 124154 (mv-filmi).

Röykkiö 8

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6778645/1542045

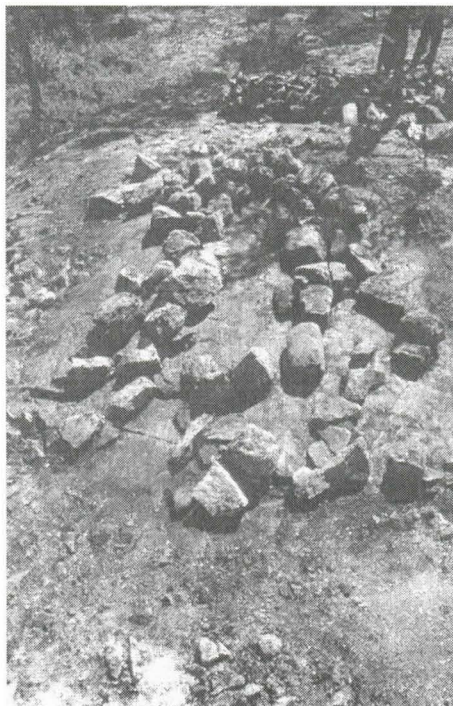
Yhtenäiskoordinaatit: 6789636/3218765

Korkeus: noin 24,50 m mpy

Röykkiö 8 sijaitsee Huilun pitkän raunion lounaispuolella olevalla alemmalla kalliotasanteella. Kalliotasanteen korkeus on noin 25 m mpy. Vuonna 1990 tehdyssä yleiskartassa kalliotasanteelle on merkitty kaksi röykkiötä, röykkiöt 8 ja 8A vierekkäin. Vuoden 2002 kenttätutkimuksissa havaittiin, että röykkiö 8A oli muodostunut röykkiöstä 8 siirretyistä kivistä, joten kivet ovat peräisin yhdestä röykkiöstä. Jäljellä olleen röykkiön korkeus oli enimmillään noin 0,57 m.

Röykkiössä 8 oli kiviä vain parissa kerroksessa. Röykkiö oli alkuvaiheessa lähes pyöreä ja sen halkaisija oli noin 8,5 metriä. Alkuperäinen koko on ollut mahdollisesti sama, mutta kivikerroksia on ollut enemmän. Röykkiölle on käynyt samoin kuin röykkiölle 1, kiviä on viety rakennuskiviksi pois mäeltä.

Ennen röykkiön tutkimista se valokuvattiin ja sen pintakerros piirrettiin. Tämän jälkeen ensimmäistä kivikerrosta ryhdyttiin poistamaan. Kiviä oli vain parissa kerroksessa ja lähes heti isommista kivistä alkoi muodostua pitkänmallinen kivikehä röykkiön keskelle. Kivet oli asetettu kalliopaljastuman pinnalle. Kehä oli pitkänmallinen ja sen sisämitat olivat: pituus noin 3,3 metriä ja leveys noin 1 metri. Kivikehän keskellä oli noen värjäämää multamaista tummaa maata. Kivikehä oli pituussuunnassa kaakkois-luode -suuntainen.

Dia 49352. Röykkiön 8 kivikehä esiinkaivettuna. Luoteesta.

Koko kehän sisäpuoleiselta alueelta löytyi palanutta luuta, mutta suurin keskittymä oli kehän luoteisosassa. Karttaan nro 5 on merkitty luualueet numeroin 1-8. Palaneet luun palat otettiin talteen omina yksikköinä näiden alueiden sisältä. Luuta löytyi yhteensä 218 grammaa (KM 33312:20-28). Analyysissä aineistosta tunnistettiin 83 ihmisestä peräisin olevaa luuta, joista 79 on pääkallosta. Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voitu tehdä, mutta luiden kehitysvaiheen perusteella voitiin kuitenkin arvioida, että kyseessä on aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä on yksi vainaja. Tutkimusten jälkeen röykkiö ennallistettiin. Kivet ladottiin hieman suppeammalle alueelle kuin ne olivat ennen tutkimuksia.

Röykkiöstä 8 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 4 ja 5, joista kartta 4 on pintataso ja kartta 5 rakennekartta. Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49351-49352 (diat) ja 124023-124024, 124035-124038, 124154 (mv-filmi).

Röykkiö 11

Koordinaatit:

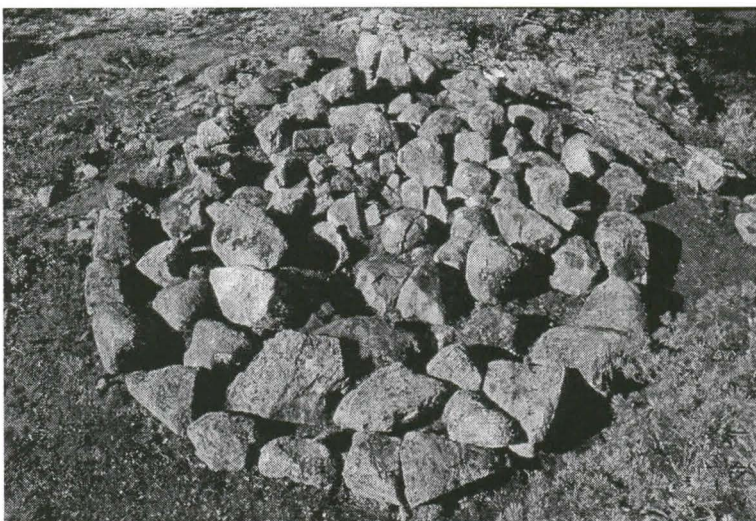
Peruskoordinaatit: 6778846/1542032

Yhtenäiskoordinaatit: 6789755/3218763

Korkeus: noin 27,50 m mpy.

Ajoitus: Hela 644 2945+/- 50 BP, kalibroituina 95,4 % tarkkuudella 1320-1000 calBC

Röykkiö 11 sijaitsee Huilun pitkästä rauniosta noin 84 metriä pohjois-luoteeseen päin. Se on Sammallahdenmäen läpi menevän polun länsipuolella, lähes kiinni siinä. Röykkiötä 11 on myös aikojen saatossa purettu. Ennen tutkimuksia röykkiön halkaisija oli noin 7,6 metriä. Pintakiveys oli lähes kokonaan poistettu, joten röykkiön alkuperäisestä koosta ei voida sanoa mitään. Röykkiön pohjois-itäreunassa oli näkyvissä hieman röykkiön sisässä olevaa ulointa kivikehää (kartta 6). Röykkiön pintakiveys piirrettiin, jonka jälkeen röykkiön purkaminen aloitettiin niin, että selvästi kehiin kuuluvat kivet jätettiin paikoilleen. Irtokivet eli kehiin kuulumattomat kivet olivat selvästi pienempiä kuin kehäkivet, joten niiden poisto oli melko helppoa. Yhden kivikerroksen poistossa lähti suuri osa röykkiön täytekivistä. Selviä sisäkkäisiä kehiä tuli vähitellen esille ainakin kaksi. Uloimman kehän eteläpuolella tuli esille pienistä kivistä tehty kehä, joka oli kiinni uloimman kehän kivissä (kartta 7). Pieni kehä oli löydötön.

Dia 49358. Röykkiön sisäiset kivikehät selvästi näkyvissä. Idästä.

Kun kaikki tätekivet oli röykkiöstä poistettu kivikehien määrä oli vaikea määrittellä. Kehät näyttivät osin muodostavan spiraalimaisen rakenteen (dia 49358).

Keskellä olleiden kivien välistä ja alta löytyi palanutta luuta pieninä keskittyminä. Luita ei ollut asetettu yhteen paikkaan, vaan luut olivat halkaisijaltaan noin 1,5 metrin kokoisella alueella lähes röykkiön keskellä. Karttaan 7 on kolmioilla merkitty palaneen luun keskittymät. Palaneet luun palat olivat noin 5 cm paksussa maakerroksessa, joka oli heti kallion päällä. Maa oli hiekkaista ja siinä oli vain vähän hiiltä. Tutkimusten jälkeen röykkiö ennallistettiin niin, että uloin kivikehärakenne jätettiin näkyville.

Luuanalyysissä röykkiön 11 aineistosta tunnistettiin 24 ihmisestä peräisin olevaa luuta, joista 23 oli pääkallosta ja yksi luu oli kokonainen sormenluu (KM 33312: 13-19). Sormenluun perusteella voitiin päätellä, että haudattu yksilö on aikuinen eli vanhempi kuin 18-20 vuotta. Vähimmäisyksilömäärä haudassa oli yksi vainaja. Luuta löytyi röykkiöstä yhteensä 133,7 grammaa.

Röykkiöstä 11 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 6 ja 7, joista kartta 6 on pintataso ja kartta 7 rakennekartta. Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49353-49363 (diat) ja 124095-124098, 124100-124104, 124108-124114, 124156 (mv-filmi).

Röykkiö 13

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6778864

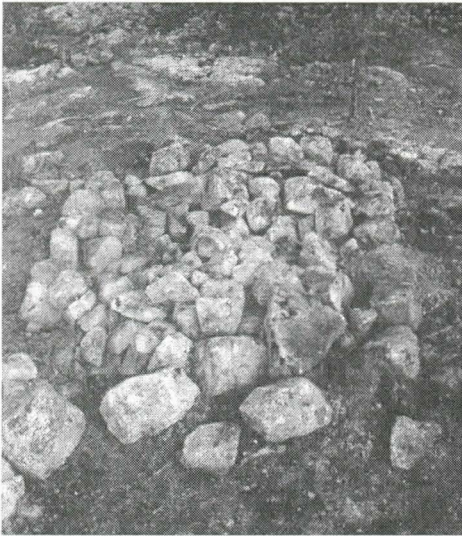
Yhtenäiskoordinaatit: 1542002

Korkeus: 31 m mpy

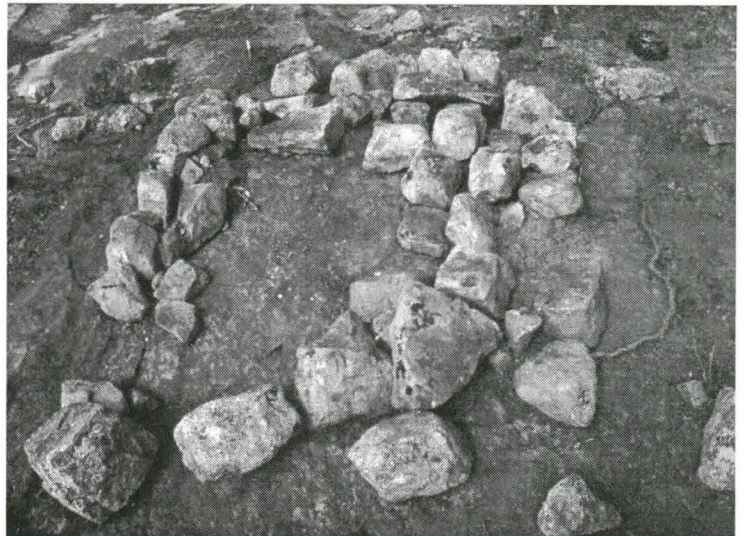
Röykkiö 13 sijaitsi pohjoisesta päin Sammallahdenmäen toisessa röykkiökeskittymässä, kirkonlaatiasta noin 480 metriä etelään ja Huilun pitkästä rauniosta noin 200 metriä pohjoisluoteeseen. Röykkiön läheisyydessä olevat muut röykkiöt ovat röykkiöt 12,14,15,16 ja 27.

Röykkiö 13 näytti ennen kaivausta olevan melko hyvässä kunnossa. Mahdollisesti siitä ei ole viety kiviä pois samalla tavoin kuin edellä mainituista röykkiöistä. Muodoltaan se oli lähes pyöreä ja sen halkaisija oli noin 8 metriä (kartta 8). Korkeudeltaan röykkiö oli noin 0,85 metriä. Röykkiön tätekiveys oli tehty pääosin melko pienikokoisista kivistä. Tätekiveyksessä oli tavallisten kivien joukossa myös hiekkakiven paloja. Hiekkakiveä oli pieninä paloina lähes kaikkien röykkiöiden tätekiveyksessä, mutta rakenteissa sitä ei oltu käytetty. Röykkiö 13 oli rakennettu pelkästään kivistä, maansekaisuutta ei ollut. Kivien välissä oli jonkin verran humuspitoista maata, joka on muodostunut vuosisatojen aikana sinne joutuneista lehdistä ym. Vasta kallion päällä oli 5-10 cm paksuinen kerros soraa ja hiekkaa. Maa-aines oli väriltään ruskeaa ja siinä oli vain vähän hiiltä ja noensekaista maata.

Uloin kehä alkoi muodostua röykkiön päällä olleen pienistä kivistä tehdyn tätekiveyksen poiston yhteydessä. Ylhäältäpäin katsottaessa röykkiöstä pystyi melko nopeasti havaitsemaan suuremmista kivistä tehdyn hieman neliömäisen kehärakenteen muodostumisen. Kahden kivikerroksen jälkeen, jolloin uloin kivikehä oli näkyvissä ja sen ulkopuolella olevat tätekivet poistettu, röykkiön kiveys piirrettiin (kartta 9). Kartassa on kehän kivet merkitty vinoviitoituksen avulla selvemmin näkyviin. Kehän sisäpuoli oli vielä tässä vaiheessa täynnä kiviä. Keskellä olevista kivistä saattoi jo tässä vaiheessa havaita sen, että suuremmat kivet muodostavat jonkinlaisia rakenteita, eivät kuitenkaan selviä kokonaisia kehiä.

Dia 49369. Röykkiö 13, uloin kivikehä näkyvässä. Etelästä.

Dia 49374. Röykkiö 13, kivikehät esillä. Röykkiö kaivettu pohjaan saakka. Etelästä.

Seuraavaksi kiviä poistettiin uloimman kivikehän sisäpuolelta niin, että yksi katsoi röykkiötä ylhäältäpäin tikapuilta ja neuvoi mitkä kivet jätetään paikoilleen ja mitkä voi ottaa pois. Näin saatiin röykkiöön vielä yksi lähes kokonainen kehä ja yksi mahdollinen kehän osa. Kehistä pystyi päättämään, että röykkiön etelälounaisnurkkaa oli joskus purettu. Tässä kohtaan molemmat sisäiset kehät olivat rikkoutuneet (kartta 10).

Röykkiöstä ei löydetty palaneita luita. Kahden uloimman ja selvimmän kehän sisäpuoleinen alue on kuitenkin niin iso, että siinä olisi mahtunut olemaan ruumishautaus. Kehien keskellä olevan alueen koko oli pituussuunnassa 3 metriä ja leveysuunnassa 2,3 metriä.

Kaikki maa-aines seulottiin tarkkaan eikä mitään esihistoriaan viittaavia löytöjä tullut esille. Joitakin pullolasin paloja ym. uudemmalle ajalle ajoittuvaa löytyi kivien välistä, mutta ei hiekan ja soran sekaisesta maasta, joka oli röykkiökivien alapuolella. Tutkimusten jälkeen röykkiön ennallistettiin.

Röykkiöstä 11 piirrettiin kolme tasokarttaa: kartat 8-10, joista kartta 8 on pintataso, kartta 9 väli-tasokartta rakenteesta ja kartta 10 rakennekartta. Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49364-49375 (diat) ja 124014-124022, 124028-124034, 124039-124041, 124157 (mv-filmi).

Röykkiö 17

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6779057/1541922

Yhtenäiskoordinaatit: 6790059/3218681

Korkeus: 26 m mpy

Röykkiö 17 on pahasti hajotettu röykkiö, jossa vain pohjakiveys oli paikoillaan. Röykkiötä ei ole merkitty esimerkiksi Sammallahdenmäen esitteessä olevaan karttaan, koska sitä pidettiin hyvin

epämääräisenä kivikasana. Vuonna 1990 tehdyssä kartoituksessa rökkiön on kuitenkin mukana. Se sijaitsee noin puolessa välissä Sammallahtenmäen muinaisjäännösalueella, sen läntisellä rinteellä. Lähimmät rökkiöt ovat rökkiöt 18 ja 19, jotka ovat noin 80 ja 60 metriä rökkiöstä 17 pohjoiseen ja pohjoisluoteeseen (kartta 1, sivu 62).

Rökkiö 17 otettiin ensimmäiseksi kaivauskohteeksi Sammallahtenmäellä vuonna 2002. Rökkiöstä piirrettiin pinta ja sen korkeudet vaaittiin. Lisäksi se valokuvattiin sekä mustavalkofilmille että diafilmille.

Alkuvaiheessa rökkiössä oli jo näkyvissä kaikki isommat kivet, jotka näyttivät muodostavan pienen kehärakenteen. Isompien kivien ulko- ja sisäpuolella oli selvästi pienempiä kiviä, joista suuri osa oli hiekkakiveä. Pienistä kivistä koostuva kiveys otettiin yhdellä kertaa pois, jonka jälkeen isoista kivistä tehty kehärakenne tuli esille. Kivien alapuolella ollut maakerros oli hyvin noensakainen tumma, multamainen. Maakerroksesta alkoi heti löytyä palaneita luunpalasia. Muita löytöjä kuin palaneita luita (KM 33312:1-9) ei rökkiöstä tullut.

Dia 49378. Rökkiö pohjaan kaivettu. Kivikehä hyvin näkyvissä. Koillisesta.

Palaneet luu löytyivät suurimmaksi osaksi kivikehän sisältä, sen eteläosasta. Jotakin luunpajoja oli kivikehän kivien alla ja muutama pala oli valunut kivikehän ulkopuolelle. Kuitenkin näytti siltä, että haudaus olisi tehty kivikehän sisään. Luuanalyysissä luuaineistosta tunnistettiin 44 ihmisestä peräisin olevaa luuta, joista 43 oli pääkallosta. Viimeinen määritelty luu oli sormiluun puolikas. Johtopäätöksiä sukupuolesta tai tarkasta iästä ei voitu tehdä. Kuitenkin luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin arvioida, että kyseessä oli aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä aineistossa oli yksi.

Tutkimuksen jälkeen rökkiö ennallistettiin niin, että kehärakenne jäi osin näkyville. Rökkiöstä 17 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 11-12, joista kartta 11 on pintataso ja kartta 12 rakennekartta. Rökkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49376-49380 (diat) ja 123998-12400, 124005-124013, 124158 (mv-filmi).

Röykkiö 23

Koordinaatit

Peruskoordinaatit (KKJ): 6779349/1541938

Yhtenäiskoordinaatit (YKJ): 6790348/3218724

Korkeus: 43 m mpy

Ajoitus:

Röykkiö 23 sijaitsee Sammallahdenmäen korkeimmalla kohdalla röykkiön 22 kanssa. Röykkiö on Sammallahden röykkiöistä myös pohjoisin. Kirkonlaattia sijaitsee siitä noin 20 metriä etelään. Muut lähellä olevat röykkiöt ovat röykkiöt 24-26 (kartta 1, sivu 62).

Röykkiötä 23 ei oltu tuhottu kovinkaan paljon ennen tutkimusta. Röykkiön itäpuolella oli melko jyrkkä pudotus alaspäin. Jyrkänteen alapuolella oli jonkin verran kiviä, jotka ovat melko varmasti peräisin röykkiöstä 23. Röykkiön muoto on lähes pyöreä. Se koko on pohjois-etelä -suunnassa 7 m ja länsi-itä -suunnassa noin 7 m. Röykkiön korkeus oli sen keskikohdassa enimmillään noin 0,80 metriä.

Ennen kaivauksen aloitusta röykkiön pintataso piirrettiin, vaaittiin ja valokuvattiin sekä mustavalkofilmille että diafilmille. Tämän jälkeen aloitettiin täytekiveyksen poistaminen.

Röykkiötä purettiin vähitellen ja siitä otettiin ensimmäisen kivikerroksen poiston jälkeen välivaikutus. Tässä vaiheessa röykkiö myös valokuvattiin. Toisen kivikerroksen poiston jälkeen alkoi rakenne/rakenne näkyä selvemmin, joten tässä vaiheessa röykkiö piirrettiin kokonaisuudessaan (kartta 14). Röykkiön keskelle alkoi hahmottua paasikivistä rakennettu lähes etelä-pohjois -suuntainen rakenne. Rakenteen pituus on lähes 6 metriä ja leveys noin 0,5 metriä. Tämä kivirivi on röykkiön ainoa selvä rakenne. Kolmannen kivikerroksen poiston jälkeen piirrettiin kivirivi mittakaavaan 1:25 (kartta 15). Kivirivi saattaa olla samantyyppinen kuin minkä Volter Högman kaivoi Kirkonlaattias-ta. Kivirivi oli Högmannin kirjoituksen mukaan 3,5 metriä pitkä 0,1-0,3 metriä korkea seinämä, joka on piirretty kertomuksessa olevaan kirkonlaattian kaavakuvaan (Volter Högman, Lapin inventointi 1891). Siinä se ei näytä olevan aivan keskellä, vaan hieman kirkonlaattian länsiosassa. Kivirakennelma on saman suuntainen kuin röykkiön 23 kivirivi eli lähes etelä-pohjois -suuntainen. Kirkonlaattian kivirakenteen on ajateltu olleen hajonneen paasiarkun yksi pitkä seinämä. Kuitenkin röykkiön 23 samanlainen kivirivi oli täytekiveyksen alla, joten siinä ei ole voinut tapahtua mitään paasiarkun tuhoutumista. Voidaan olettaa, että molempiin röykkiöihin on rakennettu vain yksi kivirivi paasikivistä. Niiden funktio jäi epäselväksi. Röykkiössä 23 rakenteen funktio on saattanut myös olla röykkiön kiveystä tukevana seinämänä. Koska kalliopohja on röykkiön alla melko kalteva, rakenne tukee kaltevilla pinnalla olevia röykkiön kiviä. Ilman rakennetta kivet saattaisivat lähteä valumaan rinnettä alaspäin.

Muita rakenteita röykkiöstä 23 ei todettu. Kehärakenteita ei pystytty havaitsemaan. Pohjakiviä oli röykkiössä paljon ja kooltaan ne olivat nk. täytekiveystä suurempia. Röykkiö oli maansekaisempi kuin muut röykkiöt. Osa itäpuolen viimeisen kerroksen kivistä oli maan peitossa (vertaa kartat 13 ja 14). Maa-aines oli ruskeaa hiekkaa ja siinä oli jonkin verran hiilipartikkeleita. Viimeistä kivikerrosta ei siirretty paikoiltaan pois, vaan kivet kallistettiin paikoillaan niin, että kaikki maa-aines saatiin kaivettua niiden alta pois.

Dia 49382. Röykkiö 23. Keskellä näkyvissä paasikivistä tehty lähes etelä-pohjois -suuntainen rakenne. Etelästä.

Röykkiöstä 23 löydettiin palaneita luita vähän vain 3 grammaa (KM 33312:29). Luut löytyivät röykkiön itäosasta, kivien alta kohdasta 3,40/4,75 (kartta 14). Analyysissä luista ei pystytty sanomaan, ovatko ne ihmisen vain eläimen luita. Muita löytöjä röykkiöstä ei tullut. Tutkimusten jälkeen röykkiö ennallistettiin ja paasikivirakenne jätettiin näkyville.

Röykkiöstä 23 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 13-14, joista kartta 13 on pintataso ja kartta 14 rakennekartta. Näiden lisäksi piirrettiin yksityiskohtakartta paasikivirivistä (kartta 15) sekä röykkiön etelä-pohjois ja länsi-itä -profiilit (kartta 24). Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49381-49388 (diat) ja 124042-124047, 124054-124061, 124082-124089, 124160-124161 (mv-filmi).

Röykkiö 25

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6779334/1541887

Yhtenäiskoordinaatit: 6790338/3218671

Korkeus: 39,50 m mpy

Ajoitus:

Röykkiö 25 sijaitsee Sammallahdenmäen pohjoisosassa. Samaan ryhmään kuuluvat röykkiöt 26, 20-24 (Kartta 1, sivu 62). Röykkiöt 25 ja 26 ovat lähes kiinni toisissaan, koska röykkiön 25 kiveys oli levinnyt melko laajalle alueelle. Ennen kaivamista röykkiö piirrettiin, vaaittiin ja valokuvattiin. Työt aloitettiin röykkiöllä 25 niin, että ympäristössä hajallaan olevat kivet poistettiin, jolloin saatiin röykkiön mahdollisesti alkuperäinen muoto näkyville. Röykkiö oli muodoltaan soikea luoteiskaakko -suuntainen, pituudeltaan noin 7,6 metriä ja keskeltä leveydeltään noin 5,4 metriä. Röykkiön korkeus oli noin 0,3 metriä. Röykkiöstä oli ennen kaivausta jäljellä kiviä vain 1-2 kerrosta. Tästä röykkiöstä oli selvästi viety kiviä pois. Röykkiön tätekiveys oli suurimmaksi osaksi pientä kiveä ja sen joukossa oli paljon hiekkakiven paloja.

Dia 49395. Röykkiö 25. pohjan kivikehä näkyvis-
sä. Luoteesta.

Luoteispuolella oli hieman kaareva noin 1,4 metriä pitkä kivi, joka rajasi röykkiötä tältä reunalta (merkitty kuvaan nuolella). Kivikehät olivat röykkiössä epämääräisiä, mutta kartassa 17 on mahdollisesti näkyvissä luoteis-kaakko -suuntainen soikea kehäntapainen rakennelma.

Täytekivien alla oli maata jonkin verran. Eniten sitä löytyi röykkiön pohjoisosasta. Maa oli hyvin hiekkaista ja siinä oli jonkin verran nokea ja hiiltä joukossa. Esinelöytöjä röykkiöstä ei tullut. Palanutta luuta löytyi mahdollisen kehärakenteen lounaisosasta. Palanutta luuta löytyi yhteensä 43,5 grammaa (KM 33312:30-32). Aineistosta tunnistettiin 12 ihmisestä peräisin olevaa luuta. Kaikki palat olivat pääkallosta ja yksi tarkemmin määritettävissä oleva oikean poskiluun palanen. Luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin päätellä, että vainaja oli aikuinen. Muita tulkintoja ei pystytty analyysissä tekemään.

Tutkimuksen jälkeen röykkiö ennallistettiin. Kivet kasattiin nyt hieman tiiviimpään kasaan oletetun soikean kivikehän sisäpuolelle.

Röykkiöstä 25 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 16-17, joista kartta 16 on pintataso ja kartta 17 rakennekartta. Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49389-49397 (diat) ja 124068-124081, 124090-124094, 124159(mv-filmi).

Röykkiö 31

Koordinaatit:

Peruskoordinaatit: 6778729/1541775

Yhtenäiskoordinaatit: 6789745/3218504

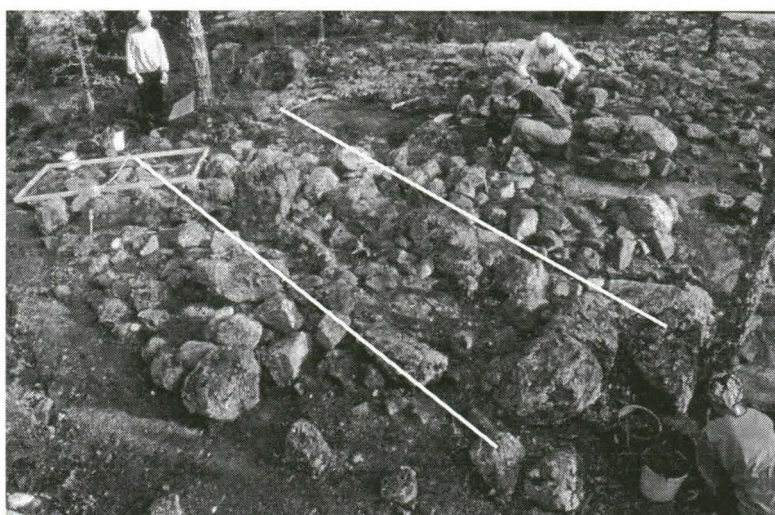
Korkeus: 19,5 mmpy

Ajoitus:

Röykkiö 31 sijaitsi Sammallahdenmäen länsiosassa hieman erillisellä kalliopaljastumalla aivan Saarnijärven vieressä. Kalliopaljastuman erottaa varsinaisesta Sammallahdenmäestä kaksi peltoaluetta, jotka vielä vuonna 2002 olivat viljeltyinä. Samalla alueella kuin röykkiö 31 ovat röykkiöt 28-

30, 32-35. Röykkiöt 33-35 ovat uusia kesän 2002 kenttätöiden yhteydessä karttaa merkittyjä. Aikaisemmin vuoden 1990 maastomittauksissa merkityt röykkiöt 30 ja 29 ovat hyvin epämääräisiä.

Röykkiö 31 oli epätavallinen verrattuna muihin kesällä 2002 tutkittuihin röykkiöihin. Röykkiö oli hyvin matala ja turpeen poiston jälkeen alkoi heti hahmottua selvä kaksoispaasiarkku. Täytekiiviä oli enimmäkseen paasiarkkujen sisällä ja jonkin verran niiden ulkopuolella tukemassa pitkiä sivuja ulkopuolelta.

Dia 49398. Röykkiö 31. Paasiarkkuhautojen kiveys otettu esiin sammalien ja jäkälän alta. Lounaasta. Kuvaan merkitty valkoisilla viivoilla paasiarkkujen pitkät sivut.

Koko hautarakennelma oli tehty matalaan kallionkoloon, josta pisti esiin aluksi ainoastaan kaksi paasikiveä, jotka oli asetettu toisen haudan kaakkoispäähän ja paasiarkkujen väliin. Paasiarkku II:n luoteispään päätykivi oli kaatunut.

Paasiarkut oli rakennettu peräkkäin luoteis-kaakko -suuntaisesti niin, että niillä oli yksi yhteinen päätykivi keskellä (kartta 18). Paasiarkut numeroitin niin, että kaakkoinen on paasiarkku I ja luoteinen paasiarkku II. Paasiarkkujen yhteinen ulkopuolelta mitattu pituus on noin 6,77 metriä ja leveydet mitattuna ulkopuolelta ovat paasiarkkulla I 1,3 metriä ja paasiarkkulla II noin 1,4 metriä.

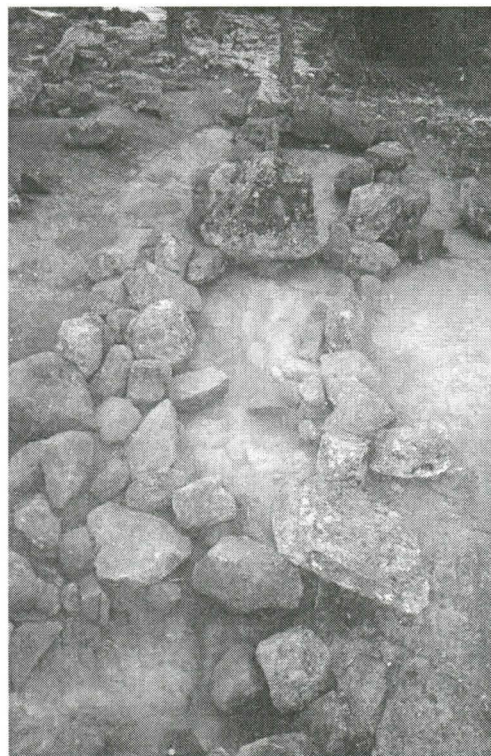
Paasiarkkun I sisämitat ovat 2,8 metriä ja 0,85 metriä ja paasiarkkun II sisämitat ovat 2,7 metriä ja 0,92 metriä. Paasiarkkujen päätyinä oli kookkaat pystypaadet. Paasiarkku I:n kaakkoispään pystypaasi oli kahtia haljennut iso kivi, jonka korkeus oli 0,74 metriä. Paasiarkkujen yhteinen päätykivi oli kolmesta pystypaadesta korkein eli 0,79 metriä. Paasiarkku II:n luoteispään pystypaasi oli kaatunut. Arkkujen pitkien sivujen kivet ovat matalampia kuin päätykivet, mutta nekin oli nostettu pystyyn tai kyljelleen.

Aluksi paasiarkkujen ulkopuolelta poistettiin kivet, joita oli 1-2 kerrosta. Osa tukikivistä jätettiin paikoilleen tukemaan paasiarkkun pitkällä sivuilla olevia kiviä. Arkun kivet pysyivät pystyssä näiden tukikivien sekä alle työnnettyjen kivikiilojen avulla. Tämän jälkeen aloitettiin paasiarkkujen sisäpuolella olevien kivien poistaminen. Arkkujen sisäpuoli oli täytetty pienillä kivillä ja maalla. Maata oli lähes yhtä paljon kuin kiviä. Kivet olivat pieniä ja niiden joukossa oli hyvin paljon hiekkakiven

paloja. Maa-aines oli vaaleaa mullansekaista hiekkamaata, jossa oli jonkin verran hiiltä mukana. Molempien arkkujen täytettä poistettiin vähitellen ja maa-aines käytiin vielä erikseen tarkasti läpi. Paasiarkku I:n sisäpuolella lounaispuolen pitkän reunan vieressä kivien ja maan joukosta alkoi hyvin pian löytyä palaneita luunpaloja. Luunpalojen joukosta löytyi myös sarjarannerenkaan renkaan katkelma (KM 33312:33). Paasiarkkusta I löydetyt palaneet luunpalat olivat huomommin poltettu ja isompina paloina kuin viidestä muusta röykkiöistä löydetyt luunpalat. Paasiarkku II oli samantyyppinen kuin paasiarkku I, mutta löydötön.

Dia 49402. Paasiarkku I pohjaan kaivettuna. Kaakosta.

Dia 49409. Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Luoteesta.

Paasiarkut ennallistettiin kaivauksen jälkeen. Arkkujen ulkopuolelle kivet aseteltiin tukemaan arkkujen pitkiä seinämiä niin, että kivet pysyvät paikoillaan. Paasiarkku II:n kaatunut luoteispään pätykivi nostettiin pystyyn.

Röykkiöstä 31 piirrettiin kaksi tasokarttaa: kartat 18-19, joista kartta 18 on pintataso ja kartta 19 rakennekartta. Näiden karttojen lisäksi paasiarkku I:n koillisen pitkän seinämän profiilista piirrettiin kartta (kartta 20). Röykkiöstä otetut valokuvat ovat numeroilla 49398-49412 (diat) ja 124123-124126, 124130-124151 (mv-filmi).

Luuanalyysi

Kuudesta rökkiöstä löydettiin palanutta luuta (rökkiöt 8, 11, 17, 23, 25 ja 31). Näistä luista teki Niklas Söderholm luuanalyysin. Raportti on liitteenä tähän kaivauskertomuksen lopussa. Viidessä rökkiössä luut olivat varmuudella peräisin ihmisestä ja todennäköisesti aikuisesta yksilöstä. Mitään tarkempaa ei luista pystytty sanomaan, koska määrät ja palojen koot olivat pieniä. Vähimmäisyksilömäärä näissä viidessä rökkiössä oli yksi. Rökkiöstä 23 löydetty luumäärä oli niin pieni, ettei siitä voitu tehdä mitään määrittelyä.

Ajoitukset

Rökkiön 31 paasiarkusta I löydetyn sarjarannerenkaan renkaan katkelmalle (KM 33312:33) on löydetty Suomesta vastineita. Lähin vastine (SatM 17319:19) on Porin rajakalmiston raunios- ta/rökkiöstä 4. Rökkiöön oli vainaja haudattu polttamatta ja luuläiskien tasosta löytyi ranneren- kaan lisäksi raudan palasia ja putkikirves (SatM 17319:21). Hauta ajoitetaan löytöjen perusteella vanhemmalle roomalaisajalle (0-200 jKr.). Samanlaisia rannerenkaita tai niiden osia on löydetty ainakin Sauvon Korvalasta, Porvoon Pikkulinnanmäestä, Karjaan Krogårdsmalmenin kalmistosta ja Pälkäneen Rönnistä. Rannerengastyyppejä pidetään balttilaisena esinemuotona.

Hiiliajoitukset teki Helsingin yliopiston ajoituslaboratorio ja ne on esitetty listana tämän kertomuk- sen liitteenä. Hiiliajoitukseen vietiin palanutta luuta rökkiöistä 11, 23, 25 ja 31. Ajoitettava luuma- teriaali valittiin niin, että saadaan ajoituksia eri korkeuksilla olevista rökkiöistä. Rökkiöt sijaitse- vat 44-19,5 m mpy (rökkiö 23 noin 44 m mpy, rökkiö 25 noin 39 m mpy, rökkiö 11 noin 27 m mpy ja rökkiön 31 noin 19,5 m mpy).

Koekuopitusalueet

Kaivausten aikana tehtiin koekuopitusta Sammallahdenmäen lähistöllä. Koekuopituksesta vastasi Kirsi Sipiläinen 2-3 kaivajan avustuksella. Ensimmäiset alueet sijaitsivat Sammallahdenmäen itä- puolella. Tälle alueelle tehtiin yhteensä 57 koekuoppaa. Alueella on Sammallahdenmäki E (kohde- numero 29) rökkiö, jonka Volter Högman kaivoi vuonna 1891. Rökkiöstä oli Högmannin rapor- tin mukaan löytynyt palanutta luuta, mutta niitä ei ole luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin. Molemmat koekuopitusalueet on merkitty peruskarttaotteeseen sivulla 60. Lisäksi niistä on kartat 26 ja 27, joihin on alueet tarkemmin merkitty. Alueita oli tavoitteena löytää merkkejä pronssikau- den asuinpaikasta/asuinpaikoista.

Koekuopitusalue I

Alue on noin 22-30 metrin korkeudella. Maaperä on suurimmaksi osaksi hyvää hiekkamaata osin karkeampaa soraa. Koekuoppien koko oli 0,50 x 0,50 metriä ja ne kaivettiin vähintään 0,5 metrin syvyisiksi. Koekuopitusalueilla mitattiin muutama kohta yleensä iso maakivi GPS-paikantimella, josta bussolin ja mittojen avulla määritettiin koekuoppien sijainnit. Koekuopat kaivettiin lapioilla, jonka jälkeen ne tarkastettiin ja mitattiin. Maa-ainekset lapioitiin muovin päälle, jossa ne lastojen avulla käytiin läpi ennen kuin lapioitiin takaisin koekuoppaan.

Koekuopitus aloitettiin itäpuolella pienen hiekkakuopan lähistöllä (koekuopat 1-30). Kaikissa koe- kuopissa päällimmäiset kerrokset olivat rikkoutumattomat eli turve, huuhtoutumiskerrokset. Huuh- toutumiskerroksen alla oli yleensä rikastumiskerros ja puhdas hiekka. Koekuopissa 23-30 huuhtou-

tumiskerroksen alla oli joka savi tai savensekainen hiekka. Muinaisjäännöksistä ei löytynyt mitään merkkejä.

Itäisemmälle alueelle tehtiin koekuopat 31-57 eli 27 koekuoppaa korkeuksille 27-30 m mpy. Kaikissa koekuopissa oli turve ja huuhtoutunut kerros ehjinä. Koekuopassa nro 54 oli rikastuneen kerroksen alapuolella selvä noin 6 cm paksuinen hiili/nokikerros, jonka alla oli puhdas hiekka. Koekuoppaa laajennettiin etelään päin 0,50 x 0,50 metrin suuruinen alue. Hiilikerros jatkui laajennetulle alueelle. Sen alapuolella oli noin 10 cm paksuinen vaaleaksi palanut hiekka. Koekuopasta ei löytynyt mitään esihistoriaan viittaavaa. Koekuoppa kaivettiin 70 cm syvyiseksi.

Koekuopitusalue 2

Koekuopitusalue 2 on Sammallahdenmäen lounaispuolella olevilla pelloilla (kartta 27). Pellot sijaitsevat noin 17,5-20 metrin korkeudella. Pelloille tehtiin yhteensä 22 koekuoppaa. Ainoat nokiläikät löytyivät läntisimmältä koekuoppa-alueelta (ks. kartta 27, nokiviirut koekuopassa). Koekuoppia tehtiin kalliopaljastuman itäpuolelle 10 metrin välein. Yhdestä koekuopasta löytyi vaalean hiekkakerroksen alta tumma noen sekainen maakerros, jossa oli hiiltä. Noensekainen kerros oli selvän kyntökerroksen alapuolella koskemattomassa maassa. Kuitenkaan mitään löytöjä koekuopasta ei löydetty. Tämän alueen tarkempi tutkiminen tiheämmällä koekuopituksella saattaisi tulla kyseeseen vielä ensi kesän eli 2003 tai kesän 2004 kenttätutkimusten aikana.

Lopuksi

Palaneet luun palat varmistivat röykkiöt 8, 11,17, 23, 25 ja 31 haudoiksi. Luuanalyysissä saatiin valitettavasti selville vain se, että haudoissa oli ihmisen luuta. Muita tulkintoja luupalojen vähäisyyden ja pienen koon takia ei pystytty tekemään.

Kaikissa kaivetuissa röykkiöissä oli erilaisia rakenteita: erimuotoisia kivikehiä ja yhdessä kivirivi, jotka olivat selvästi rakennettu röykkiön pohjalle ennen täytekiveyksen latomista. Vaikka lähes kaikki röykkiöt olivat osin hajonneita tai hajotettuja, niin pohjalla olevat rakenteet, jotka ovat tärkein osa röykkiötä, olivat säilyneet melko hyvin.

Palaneen luun ja löydettyjen rakenteiden ansiosta voidaan olettaa, että kaikki kesällä 2002 kaivetut röykkiöt ovat hautoja. Löydöttömiin röykkiöihin on luultavasti tehty ruumishautaus, jossa vainajasta ei jäänyt minkäänlaista jälkeä.

Kesän 2002 jälkeen Sammallahdenmäellä kaivetaan mahdollisesti vain alemmilla korkeuksilla. Tavoitteena on kesällä 2004 yrittää kaivaa kesällä 2002 löydettyjä uusia mahdollisesti paasiarkullisia hautoja. Kesällä 2003 tarkoituksena on aloittaa vuoden 2002 inventoinnissa löydetyn esiroomalaiselle ajalle ajoittuvan asuinpaikan tutkiminen.

Helsingissä 20.12.2002

Eeva Raike

Mustavalkonegatiivit 123998-124163

- 123998 Røykkiö 17, pintakiveys. Kaakosta.
- 123999 Røykkiö 17, pintakiveys. Luoteesta.
- 124000 Røykkiö 17, pintakiveys. Idästä.
- 124001 Røykkiö 13, pintakiveys. Idästä.
- 124002 Røykkiö 13, pintakiveys Länestä.
- 124003 Røykkiö 13, pintakiveys. Etelästä.
- 124004 Røykkiö 13, pintakiveys. Etelästä.
- 124005 Røykkiö 17, pintakiveys, risut poistettu. Pohjoisesta.
- 124006 Røykkiö 17, pintakiveys, risut poistettu. Pohjoisesta.
- 124007 Røykkiö 17, pintakiveys, risut poistettu. Pohjoisesta.
- 124008 Røykkiö 17, pintakiveys, risut poistettu. Lounaasta.
- 124009 Røykkiö 17, pintakiveys, risut poistettu. Lounaasta.
- 124010 Røykkiö 17, pinta kivet poistettu, kehärakenne näkyvissä. Luoteesta.
- 124011 Røykkiö 17, pinta kivet poistettu, kehärakenne näkyvissä. Länsiluoteesta.
- 124012 Røykkiö 17, pinta kivet poistettu, kehärakenne näkyvissä. Länsiluoteesta.
- 124013 Røykkiö 17, pinta kivet poistettu, kehärakenne näkyvissä. Kaakosta.
- 124014 Røykkiö 13, ensimmäinen kivikerros poistettu. Idästä.
- 124015 Røykkiö 13, ensimmäinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124016 Røykkiö 13, ensimmäinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124017 Røykkiö 13, ensimmäinen kivikerros poistettu. Pohjoisesta.
- 124018 Røykkiö 13, toinen kivikerros poistettu. Idästä.
- 124019 Røykkiö 13, toinen kivikerros poistettu. Idästä.
- 124020 Røykkiö 13, toinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124021 Røykkiö 13, toinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124022 Røykkiö 13, toinen kivikerros poistettu. Länestä.
- 124023 Røykkiö 8, pintakiveys esillä. Länestä.
- 124024 Røykkiö 8, pintakiveys esillä. Etelästä.
- 124025 Työkuva. Sirke Vahander etsii luupaloja.
- 124026 Työkuva. Røykkiön 8 kiveystä puretaan. Pohjoisesta.
- 124027 Työkuva. Røykkiön 8 kiveystä puretaan. Pohjoisesta.
- 124028 Røykkiön 13 kehät näkyvissä. Etelästä.
- 124029 Røykkiön 13 kehät näkyvissä. Etelästä.
- 124030 Røykkiön 13 kehät näkyvissä. Länestä.
- 124031 Røykkiön 13 länsipuolen kivikehässä olevaa kylmämuurausta. Länestä.
- 124032 Røykkiön 13 itäpuolen kivikehässä olevaa kylmämuurausta. Idästä.
- 124033 Røykkiön 13 itäpuolen kivikehässä olevaa kylmämuurausta. Idästä.
- 124034 Røykkiön 13 itäpuolen kivikehässä olevaa kylmämuurausta. Idästä.
- 124035 Røykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Pohjoisesta.
- 124036 Røykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Pohjoisesta.
- 124037 Røykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Etelästä.
- 124038 Røykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Etelästä.
- 124039 Røykkiö 13, kaikki maa-aines poistettu. Kivikehät jäljellä. Etelästä.
- 124040 Røykkiö 13, kaikki maa-aines poistettu. Kivikehät jäljellä. Etelästä.
- 124041 Røykkiö 13, kaikki maa-aines poistettu. Kivikehät jäljellä. Länestä.
- 124042 Panoraama. Røykkiö 23, pintakiveys. Etelästä.
- 124043 Panoraama. Røykkiö 23, pintakiveys. Etelästä.
- 124044 Røykkiö 23, pintakiveys. Pohjoisesta.
- 124045 Røykkiö 22 edessä, sen takana røykkiö 23. Etelästä.
- 124046 Røykkiö 22 edessä, sen takana røykkiö 23. Etelästä.

- 124047 Røykkiö 22 edessä, sen takana røykkiö 23. Etelästä.
- 124048 Työkuva. Røykkiön 13 kaivausta viimeistellään.
- 124049 Työkuva. Røykkiön 13 kaivausta viimeistellään.
- 124050 Røykkiö 11, pintakiveys. Idästä.
- 124051 Røykkiö 11, pintakiveys. Idästä.
- 124052 Røykkiö 11, pintakiveys. Etelästä.
- 124053 Røykkiö 11, pintakiveys. Etelästä.
- 124054 Panoraama. Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Idästä.
- 124055 Panoraama. Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Idästä.
- 124056 Panoraama. Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Idästä.
- 124057 Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Idästä.
- 124058 Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124059 Røykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124060 Røykkiö 23. Itäosan kiveystä. Etelästä.
- 124061 Røykkiö 23. Länsiosassa oleva paasikivirivi (suunta etelä-pohjoinen). Etelästä.
- 124062 Työkuva. Røykkiön 23 välitasoa vaaitaan. Vaaitsemassa Kai Salonen ja Suvi Kaunisto.
- 124063 Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää røykkiön 25 pintakiveystä.
- 124064 Røykkiöt 18 ja 19. Koillisesta.
- 124065 Røykkiöt 18 ja 19. Idästä.
- 124066 Koekuopitusaluetta Sammallahdenmäen itäpuolella.
- 124067 Koekuopitusaluetta Sammallahdenmäen itäpuolella.
- 124068 Røykkiö 25. Ympäristön kiviä poistettu ja saatu røykkiön muoto näkyviin. Lounaasta.
- 124069 Røykkiö 25. Ympäristön kiviä poistettu ja saatu røykkiön muoto näkyviin. Lounaasta.
- 124070 Røykkiö 25. Ympäristön kiviä poistettu ja saatu røykkiön muoto näkyviin. Koillisesta..
- 124071 Røykkiö 25. Ympäristön kiviä poistettu ja saatu røykkiön muoto näkyviin. Koillisesta..
- 124072 Røykkiö 25, yksi kivikerros poistettu. Lounaasta.
- 124073 Røykkiön 25 luoteispuolen päätykivi. Pohjoisesta.
- 124074 Työkuva. Røykkiötä 25 puretaan .
- 124075 Työkuva. Anu Kehusmaa ja Suvi Kaunisto seulovat kaivettua maata.
- 124076 Työkuva. Røykkiötä 25 puretaan.
- 124077 Røykkiön 25 pohjakivet esillä. Idästä.
- 124078 Røykkiön 25 pohjakivet esillä. Idästä.
- 124079 Røykkiön 25 pohjakivet esillä. Kaakosta.
- 124080 Røykkiön 25 pohjakivet esillä. Kaakosta.
- 124081 Røykkiön 25 pohjakivet esillä. Kaakosta.
- 124082 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Idästä.
- 124083 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Idästä.
- 124084 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Idästä.
- 124085 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Paasikivistä tehty suoralinja näkyvissä. Lounaasta.
- 124086 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Paasikivistä tehty suoralinja näkyvissä. Lounaasta.
- 124087 Røykkiön 23 pohjakivet esillä. Paasikivistä tehty suoralinja näkyvissä. Lounaasta.
- 124088 Røykkiö 23, välivaihe. Koillisesta.
- 124089 Røykkiö 23, välivaihe. Koillisesta.
- 124090 Røykkiön 25 viimeinen vaihe. Pohja kivet jätetty paikoilleen. Idästä.
- 124091 Røykkiön 25 viimeinen vaihe. Pohja kivet jätetty paikoilleen. Luoteesta.
- 124092 Røykkiön 25 viimeinen vaihe. Pohja kivet jätetty paikoilleen. Luoteesta.
- 124093 Røykkiön 25 viimeinen vaihe. Pohja kivet jätetty paikoilleen. Luoteesta.
- 124094 Røykkiön 25 luoteispuolen päätykivi. Luoteesta.
- 124095 Røykkiö 11 alkutilanteessa. pintakiveys näkyvissä. Lännestä.
- 124096 Røykkiö 11 alkutilanteessa. pintakiveys näkyvissä. Lännestä.
- 124097 Røykkiö 11 alkutilanteessa. pintakiveys näkyvissä. Pohjoisesta.

- 124098 Röykkiön 11 eteläsivulla ollut pieni kivistä tehty kehä. Pohjoisesta.
- 124099 Koekuoppa 54:n profiilia. Pohjoisesta.
- 124100 Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelmia näkyvissä. Idästä
- 124101 Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelmia näkyvissä. Idästä
- 124102 Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelmia näkyvissä. Idästä
- 124103 Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelmia näkyvissä. Lounaasta.
- 124104 Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelmia näkyvissä. Lounaasta.
- 124105 Yleiskuva. Röykkiötä 25 kasataan uudelleen tutkimuksen jälkeen. Kaakosta.
- 124106 Työkuva. Röykkiötä 25 kasataan uudelleen tutkimuksen jälkeen.
- 124107 Työkuva. Röykkiötä 25 kasataan uudelleen tutkimuksen jälkeen.
- 124108 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Idästä.
- 124109 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Idästä.
- 124110 Työkuva. Röykkiön 11 maa-ainesta käydään läpi.
- 124111 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Lounaasta.
- 124112 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Lounaasta.
- 124113 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Idästä.
- 124114 Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Idästä.
- 124115 Paasiarkkuhauta ennen kaivamista. Luoteesta.
- 124116 Paasiarkkuhauta ennen kaivamista. Luoteesta.
- 124117 Paasiarkkuhauta ennen kaivamista. Lounaasta.
- 124118 Röykkiön 1 ensimmäinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124119 Röykkiön 1 ensimmäinen kivikerros poistettu. Etelästä.
- 124120 Röykkiön 1 itäpuolella ollut pienistä kivistä tehty kehä. Etelästä.
- 124121 Röykkiön 1 pohjakiveys esillä. Kaakosta.
- 124122 Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää paasiarkkuhautoja.
- 124123 Paasiarkku I näkyvissä. Kaakosta.
- 124124 Paasiarkku I näkyvissä. Kaakosta.
- 124125 Paasiarkku I etuosassa ja takana näkyvissä paasiarkku II. Etelästä.
- 124126 Paasiarkku I etuosassa ja takana näkyvissä paasiarkku II. Etelästä.
- 124127 Lapin Kullaanperän 5-6 luokat tutustumassa kaivauksiin.
- 124128 Lapin Kullaanperän 5-6 luokat tutustumassa kaivauksiin.
- 124129 Lapin Kullaanperän 5-6 luokat tutustumassa kaivauksiin.
- 124130 Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.
- 124131 Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.
- 124132 Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.
- 124133 Paasiarkku I näkyvissä. Kaakosta.
- 124134 Paasiarkku I näkyvissä. Kaakosta.
- 124135 Paasiarkku I:n kaakkoispäädyn paasikivi. Kaakosta.
- 124136 Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.
- 124137 Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin. Koillisesta.
- 124138 Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin. Koillisesta.
- 124139 Paasiarkku I pohjaan kaivettuna. Kaakosta.
- 124140 Paasiarkku I pohjaan kaivettuna. Kaakosta.
- 124141 Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin pohjaan kaivettuna. Koillisesta.
- 124142 Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Luoteesta.
- 124143 Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Luoteesta.
- 124144 Paasiarkku II:n lounaispuolen pitkäsiivu pohjaan kaivettuna. Lounaasta.
- 124145 Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Koillisesta.
- 124146 Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin, pohjaan kaivettu. Koillisesta.
- 124147 Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin, pohjaan kaivettu. Koillisesta.
- 124148 Mahdollinen paasiarkku.

- 124149 Paasiarkku II ennallistettuna. Luoteesta.
 124150 Paasiarkku II ennallistettuna. Luoteesta.
 124151 Paasiarkku I ennallistettuna. Kaakosta
 124152 Paasiarkku I ennallistettuna. Kaakosta
 124153 Mahdollinen paasiarkku.
 124154 Röykkiö 1 ennallistettuna. Kaakosta.
 124155 Röykkiö 8 ennallistettuna. Luoteesta.
 124156 Röykkiö 11 ennallistettuna. Koillisesta.
 124157 Röykkiö 13 ennallistettuna. Etelästä.
 124158 Röykkiö 17 ennallistettuna. Koillisesta.
 124159 Röykkiö 25 ennallistettuna. Kaakosta.
 124160 Röykkiö 23 ennallistettuna. Pohjoisesta
 124161 Röykkiö 23 ennallistettuna. Pohjoisesta
 124162 Ryhmäkuva
 124163 Ryhmäkuva

Diat 49344-49422

- 49344 Röykkiö 1, pintakiveys ennen kaivamista. Luoteesta.
 49345 Röykkiö 1, pintakiveys ennen kaivamista. Luoteesta.
 49346 Röykkiö 1, kiveystä poistettu, koillispuolella näkyvissä pienempi kivikehä. Kaakosta.
 49347 Röykkiö 1, kiveystä poistettu, koillispuolella oleva pienempi kivikehä esillä. Kaakosta.
 49348 Röykkiö 1, kiveystä poistettu, koillispuolella näkyvissä pienempi kivikehä. Pohjoisesta.
 49349 Röykkiö 1, kiveystä poistettu, koillispuolella oleva pienempi kivikehä esillä. Pohjoisesta.
 49350 Röykkiö 1 kivikehät paikoillaan tutkimuksen jälkeen. Luoteesta.
 49351 Röykkiö 8, pintakiveys ennen kaivamista. Pohjoisesta.
 49352 Röykkiö 8, kivistä tehdyt sisärakenteet näkyvissä. Pohjoisesta.
 49353 Röykkiö 11, pintakiveys ennen kaivamista. Idästä.
 49354 Röykkiö 11, pintakiveys ennen kaivamista. Etelästä.
 49355 Röykkiö 11, ensimmäistä kivikerrosta poistettu. Etelästä.
 49356 Röykkiön 11 eteläpuolella ollut pienemmistä kivistä tehty kivikehä. Pohjoisesta.
 Työkuva. Vesa Salonen ja Saku Kotipihlaja poistavat röykkiön 11 kiviä nailonköysistä tehdyn verkon avulla.
 49357
 49358 Röykkiö 11. Kivikehät selvästi näkyvissä. Idästä.
 49359 Röykkiö 11. Kivikehät selvästi näkyvissä. Lounaasta.
 49360 Työkuva. Maata poistetaan röykkiön 11 kivien välistä.
 49361 Röykkiö 11. Kaikki maa-aines poistettu röykkiön kivien välistä. Idästä.
 49362 Röykkiö 11. Kivien alta poistettu maa-aines ja kivet asetettu paikoilleen. Etelästä.
 49363 Röykkiö 11. Kivien alta poistettu maa-aines ja kivet asetettu paikoilleen. Idästä.
 49364 Röykkiö 13, pintakiveys ennen kaivamista. Lännestä
 49365 Röykkiö 13, pintakiveys ennen kaivamista. Idästä.
 49366 Röykkiö 13, pintakiveys ennen kaivamista. Etelästä.
 49367 Röykkiö 13, yksi kivikerros poistettu. Idästä.
 49368 Röykkiö 13, yksi kivikerros poistettu. Lännestä.
 49369 Röykkiö 13, yksi kivikerros poistettu. Etelästä.
 49370 Röykkiö 13, kaksi kivikerrosta poistettu. Lounaasta.
 Röykkiö 13, kivikehät näkyvissä, keskustassa vielä kallion päällä oleva maa-aines paikoillaan.
 49371 Etelästä.
 Röykkiö 13, kivikehät näkyvissä, keskustassa vielä kallion päällä oleva maa-aines paikoillaan.
 49372 Lännestä.
 49373 Röykkiö 13. Kivikehän länsireunaa ulkoapäin. Kylmämuurattu osa. Lännestä.

- 49374 Röykkiö 13, kivikehät esillä. Röykkiö kaivettu pohjaan saakka. Etelästä
- 49375 Röykkiö 13, kivikehät esillä. Röykkiö kaivettu pohjaan saakka. Lännestä.
- 49376 Röykkiö 17, pintakiveys ennen kaivamista. Koillisesta.
- 49377 Röykkiö 17, pintakiveys ennen kaivamista. Kaakosta.
- 49378 Röykkiö 17. Kivikehä kaivettu esille. Pohjoisesta.
- 49379 Röykkiö 17. Kivikehä kaivettu esille. Etelästä.
- 49380 Röykkiö 17 kasattuna kaivausten jälkeen. Pohjoisesta.
- 49381 Röykkiö 23, pintakiveys ennen kaivamista. takana näkyvissä röykkiö 22 ja kirkonlaattia. Pohjoisesta.
- 49382 Röykkiö 23. Vasemmalla näkyvissä paasikivistä tehty lähes etelä-pohjois -suuntainen rakenne. Etelästä.
- 49383 Röykkiön 23 kiveystä, kun 1. kivikerros poistettu. Lännestä.
- 49384 Röykkiö 23, 1 kivikerrosta poistettu. Idästä.
- 49385 Röykkiö 23, 2 kivikerrosta poistettu. Idästä.
- 49386 Röykkiö 23, 2 kivikerrosta poistettu. Suora paasikivirivi näkyvissä. Etelästä.
- 49387 Röykkiö 23 kasattuna kaivausten jälkeen. pohjoisesta.
- 49388 Röykkiö 23 kasattuna kaivausten jälkeen. pohjoisesta.
- 49389 Röykkiö 25, pintakiveys enne kaivamista. Etelästä.
- 49390 Röykkiö 25, pintakiveys enne kaivamista. Luoteesta.
- 49391 Röykkiö 25, 1 kivikerros poistettu. Lännestä.
- 49392 Työkuva. röykkiötä 25 puretaan.
- 49393 Röykkiö 25. pohjan kivikehä näkyvissä. Etelästä.
- 49394 Röykkiö 25. pohjan kivikehä näkyvissä. Lännestä.
- 49395 Röykkiö 25. pohjan kivikehä näkyvissä. Luoteesta.
- 49396 Röykkiö 25. Luoteispään kaareva kivi. Luoteesta.
- 49397 Röykkiö 25 kasattuna kaivausten jälkeen. Etelästä.
- 49398 Paasiarkkuhaudat. Kiveys otettu esille sammalien ja jäkälän alta. Lounaasta.
- 49399 Paasiarkku I, 1 kivikerros poistettu. Kaakosta.
- 49400 Paasiarkku I, 1 kivikerros poistettu. Edessä kaakkoispään päätykivi. Kaakosta.
- 49401 Paasiarkku I. Arkun sisältä kivet poistettu, ulkopuolella vielä kiviä. Kaakosta.
- 49402 Paasiarkku I pohjaan kaivettuna. Kaakosta.
- 49403 Paasiarkku I, koillinen pitkä sivu pohjaan kaivettuna. Koillisesta.
- 49404 Paasiarkku I, lounainen pitkä sivu pohjaan kaivettuna. Lounaasta.
- 49405 Paasiarkku I ennallistettuna kaivamisen jälkeen. Kaakosta.
- 49406 Paasiarkku II, 1 kivikerros poistettu. Luoteesta.
- 49407 Paasiarkku II, 2 kivikerrosta poistettu. Luoteesta.
- 49408 Paasiarkku II, 2 kivikerrosta poistettu. Luoteesta.
- 49409 Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Luoteesta
- 49410 Paasiarkku II:n koillinen pitkä sivu. Koillisesta.
- 49411 Paasiarkku II:n lounainen pitkä sivu. Lounaasta.
- 49412 Paasiarkku II ennallistettuna kaivausten jälkeen. Luoteesta.
- 49413 Uusi kaivamaton paasiarkkuhauta, jonka keskellä kasvaa mänty.
- 49414 Uusi kaivamaton paasiarkkuhauta.
- 49415 Uusi kaivamaton paasiarkkuhauta.
- 49416 Uusi eteläisin röykkiö Sammallahdenmäellä.
- 49417 Röykkiöt 18 ja 19 . Idästä.
- 49418 Sammallahdenmäen itäpuoleinen metsäalue, jota koekuopitettiin.
- 49419 Työkuva. Koekuoppien kaivamista metsäalueella.
- 49420 Koekuoppa nro 57, jossa jotain noensekaista kerrosta.
- 49421 Työkuva. Röykkiön 23 vaaitusta.
- 49422 Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää röykkiötä 25.
- 49423 Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää röykkiötä 25.
- 49424 Työkuva. Röykkiötä 11 kaivetaan.

- 49425 Työkuva. Röykkiötä 13 kaivetaan.
 49426 Työkuva. A. Kehusmaa ja K. Sipiläinen kaivavat röykkiötä 23.
 49427 Työkuva. Röykkiötä 25 kaivetaan.
 49428 Työkuva. Röykkiötä 25 kaivetaan.
 49429 Työkuva. K. Sipiläinen ja S. Vahander etsivät luita röykkiöstä 25 kaivetun maan seasta.
 49430 Työkuva. Kaikenlaista työntekoa röykkiöllä 25.
 49431 Työkuva. Kaikenlaista työntekoa röykkiöllä 25.
 49432 Työkuva. Röykkiön 23 kaivamista.
 49433 Työkuva. Röykkiön 23 kaivamista.
 49434 Työkuva. Röykkiön 23 kaivamista.
 49435 Työkuva. Paasiarkkujen ja niiden ympäristöjen kaivamista.
 49436 Työkuva. Arkeologian päivillä koululaiset tutustumassa Sammallahdenmäen röykkiöihin.
 49437 Ryhmäkuva.

Karttaluettelo

Numero	Kuvaus	Mittakaava	Sivu
	Peruskarttaote	1:20 000	2
	Peruskarttaote, koekuopitusalueet	1:20 000	60
	Yleiskartta, johon merkitty suojelunalueen rajat	1:4000	61
1	Yleiskartta	1:4000	62
2	Röykkiö 1, pinta	1:50	63
3	Röykkiö 1, kivikehät	1:50	64
4	Röykkiö 8, pinta	1:50	65
5	Röykkiö 8, sisäkehä	1:50	66
6	Röykkiö 11, pinta	1:50	67
7	Röykkiö 11, kivikehät	1:50	68
8	Röykkiö 13, pinta	1:50	69
9	Röykkiö 13, 2. kivikerran poiston jälkeen	1:50	70
10	Röykkiö 13, kivikehät	1:50	71
11	Röykkiö 17, pinta	1:50	72
12	Röykkiö 17, kivikehä	1:50	73
13	Röykkiö 23, pinta	1:50	74
14	Röykkiö 23, 2. kivikerran poiston jälkeen	1:50	75
15	Röykkiö 23, yksityiskohtapiirros	1:25	76
16	Röykkiö 25, pinta	1:50	77
17	Röykkiö 25, pohjarakenteet	1:50	78
18	Paasiarkut 1 ja 2 (röykkiö 31), pinta	1:50	79
19	Paasiarkut 1 ja 2 (röykkiö 31), paasiarkut	1:50	80
20	Paasiarkku 1:n koillinen seinämä ulkoapäin	1:25	81
21	Numeroimaton röykkiö röykkiön 24 S-puolelta, pinta (ei kaivettu)	1:50	82
22	Röykkiö 8, W-E ja S-N profiilit	1:50	83
23	Röykkiö 11, W-E ja S-N profiilit	1:50	84
24	Röykkiö 13, W-E ja S-N profiilit	1:50	85
25	Röykkiö 23, W-E ja S-N profiilit	1:50	86
26	Koekuopitusalueet Sammallahdenmäen itäpuolella.		87
27	Koekuopitusalueet Sammallahdenmäen eteläpuolella.		88

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124119. Röykkiön 1 ensimmäinen kivikerros poistettu. Etelästä.

124121. Röykkiön 1 pohjakiveys esillä. Kaakosta.

124120. Röykkiön 1 itäpuolella ollut pienistä kivistä tehty kehä.
Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

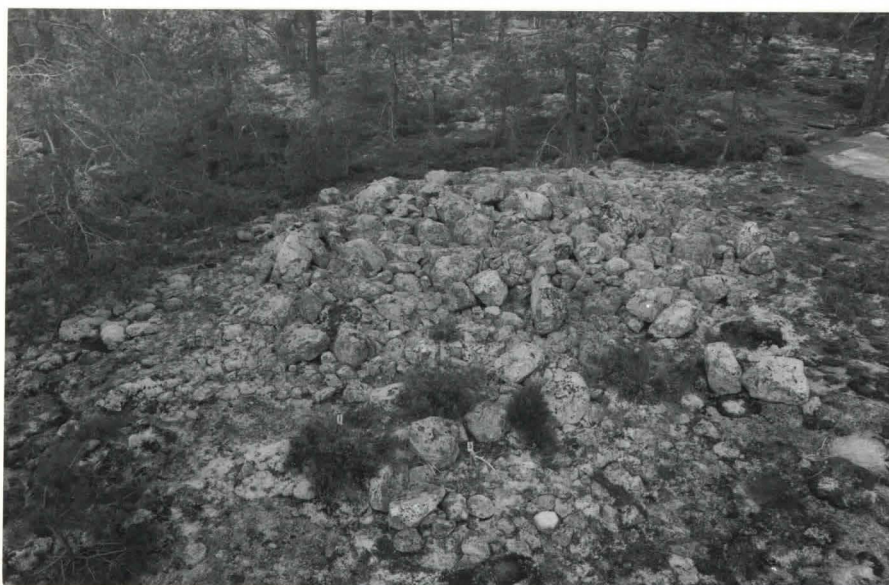
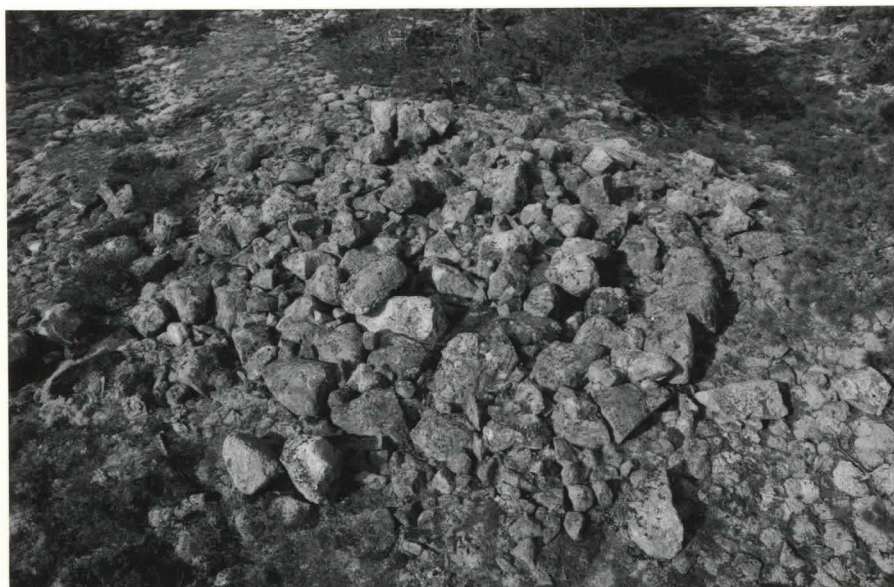
124036. Röykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Pohjoisesta.

124038. Röykkiö 8, pohjarakenteet näkyvissä. Etelästä.

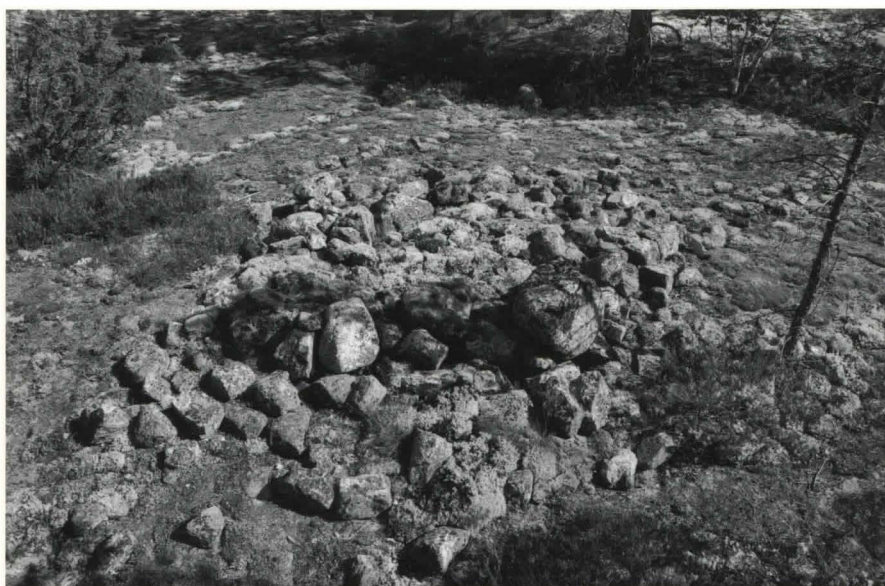
Lappi Sammallahtenmäki 2002, E. Raike

124050. Röykkiö 11,
pintakiveys. Idästä.

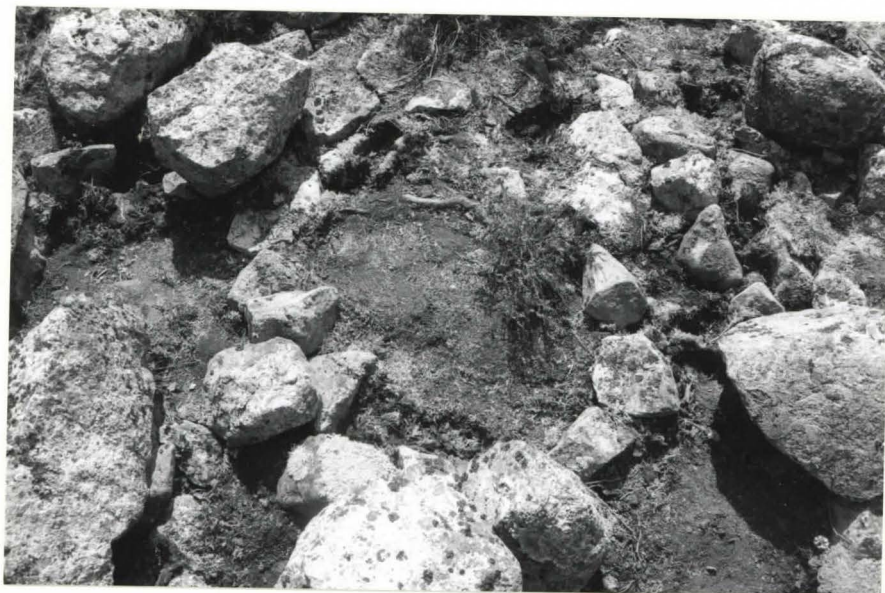
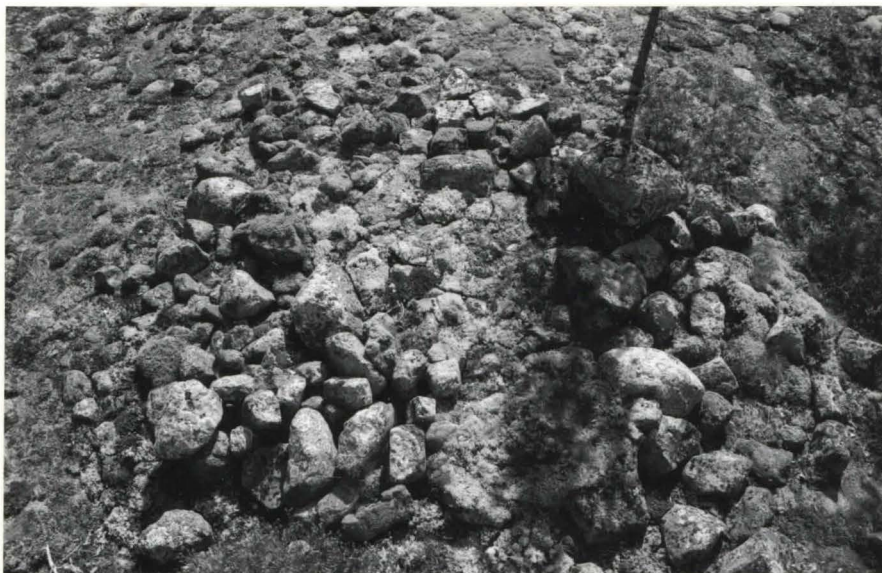
124052. Röykkiö 11,
pintakiveys. Etelästä.

124095. Röykkiö 11
alkutilanteessa. Pintakiveys
näkyvissä. Lännestä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124097. 7. Röykkiö 11
alkutilanteessa. Pintakiveys
näkyvissä. Pohjoisesta.

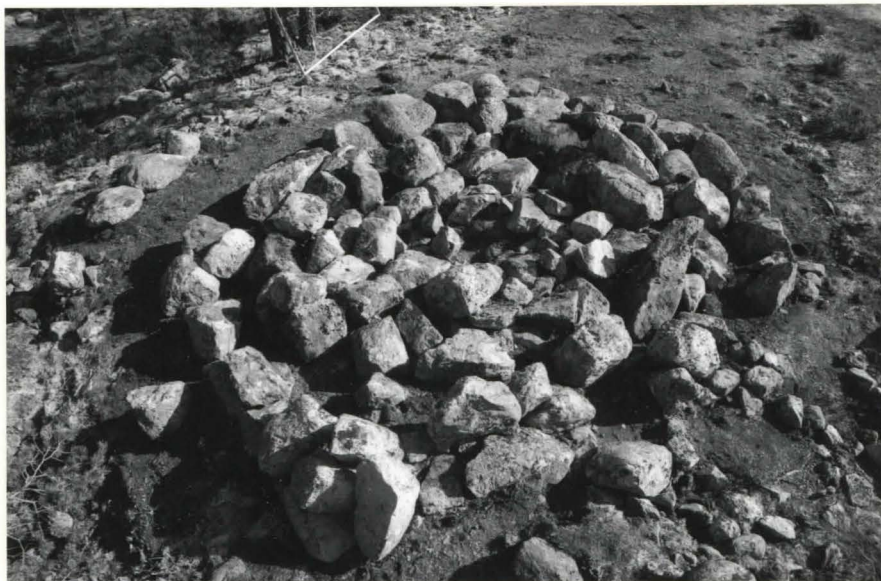
124098. Röykkiön 11 eteläsivulla
ollut pieni kivistä tehty kehä.
Pohjoisesta.

124101. Röykkiöstä 11 ensimmäinen
kivikerros poistettu. Kehärakennelma
näkyvissä. Idästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124104. Röykkiöstä 11 ensimmäinen kivikerros poistettu. Kehärakennelma näkyvissä. Idästä.

124109
Röykkiö 11. Kehärakenteet selvästi näkyvissä. Idästä.

124110. Työkuva. Röykkiön 11 maa-ainesta käydään läpi.

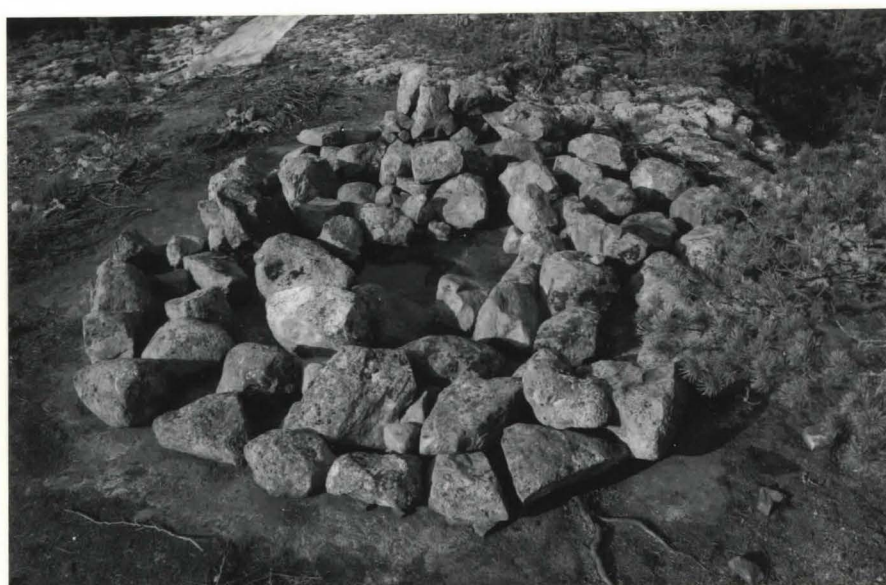
Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124112. Röykkiö 11. Kehä rakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Lounaasta.

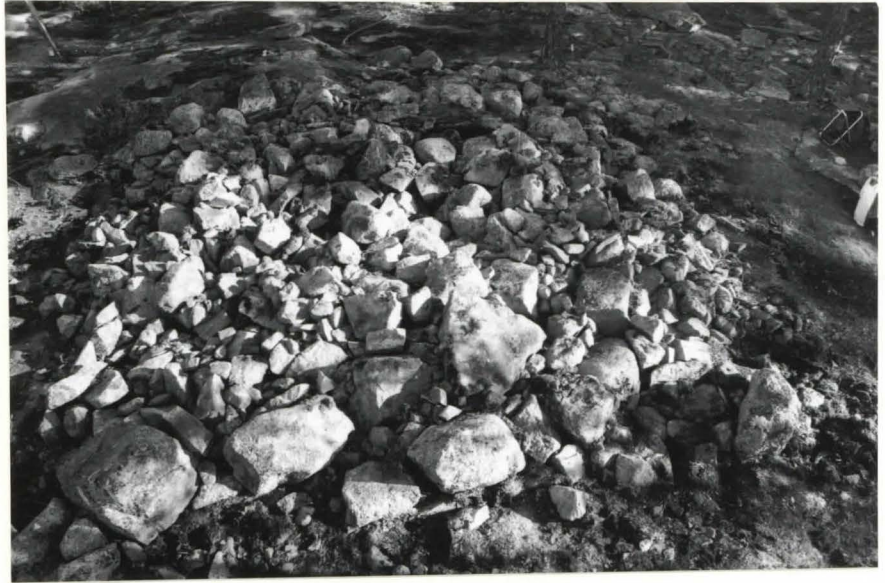
124113. Röykkiö 11. Kehä rakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Idästä.

124114. Röykkiö 11. Kehä rakenteet selvästi näkyvissä. Kivien alta on poistettu maa-aines. Idästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124015
Röykkiö 13, ensimmäinen
kivikerros poistettu. Etelästä.

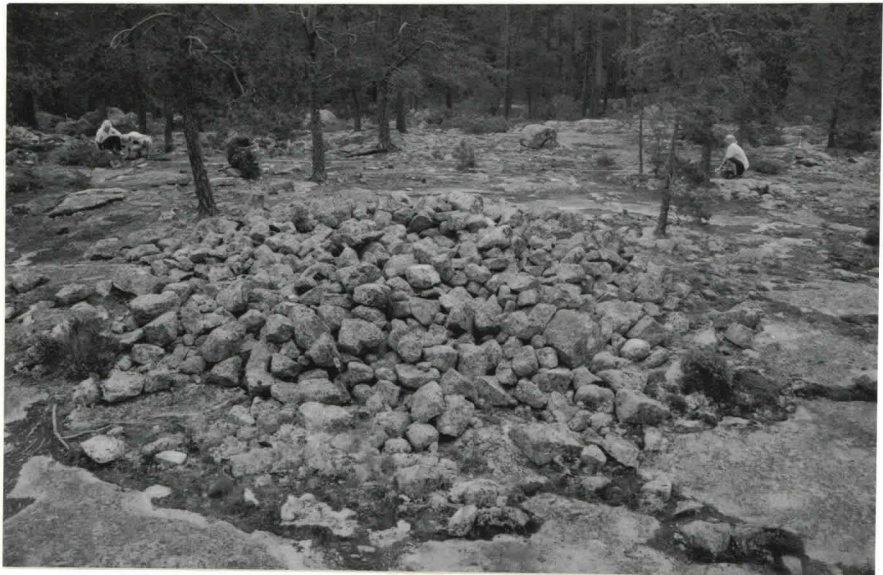
124019
Röykkiö 13, toinen
kivikerros poistettu. Idästä.

124020
Röykkiö 13, toinen kivikerros
poistettu. Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124002
Röykkiö 13, pintakiveys
lännestä.

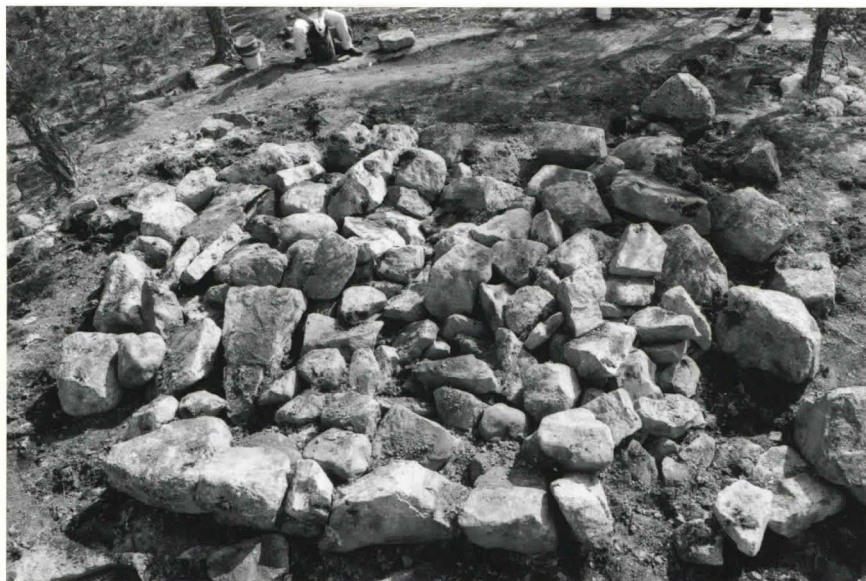
124004
Röykkiö 13, pintakiveys
etelästä.

124017
Röykkiö 13,
ensimmäinen kivikerros
poistettu. Pohjoisesta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124022
Röykkiö 13, toinen
kivikerros poistettu. Lännestä.

124157
Röykkiö 13
ennallistettuna.
Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124025. Työkuva. Sirke Vahander etsii luupaloja.

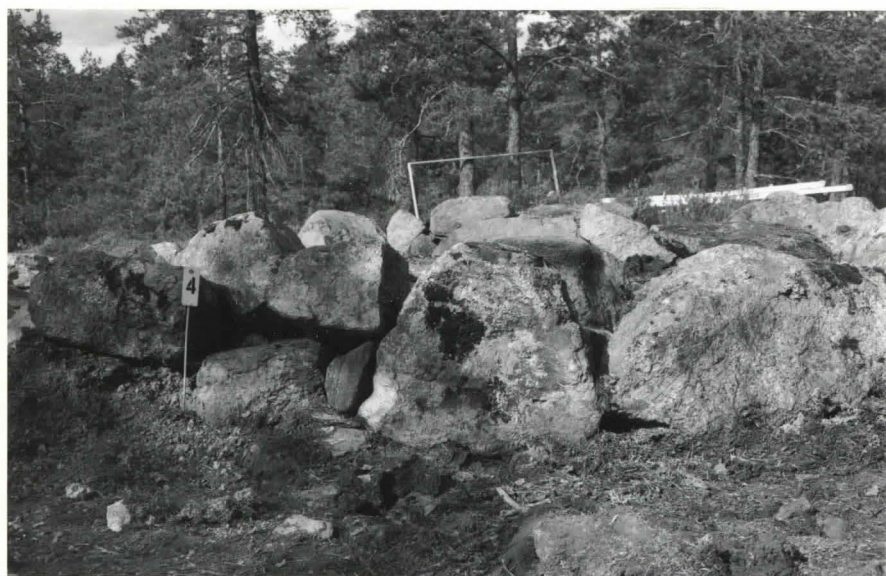
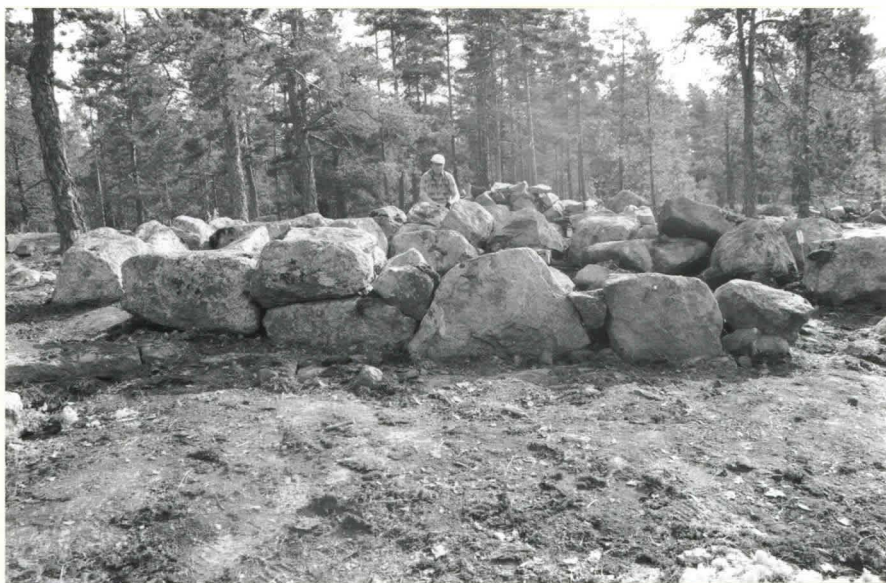
124029. Röykkiön 13 kehät näkyvissä. Etelästä.

124030. Röykkiön 13 kehät näkyvissä. Lännestä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124031. Röykkiön 13 länsipuolen
kivikehässä olevaa kylmämuurausta.
Lännestä.

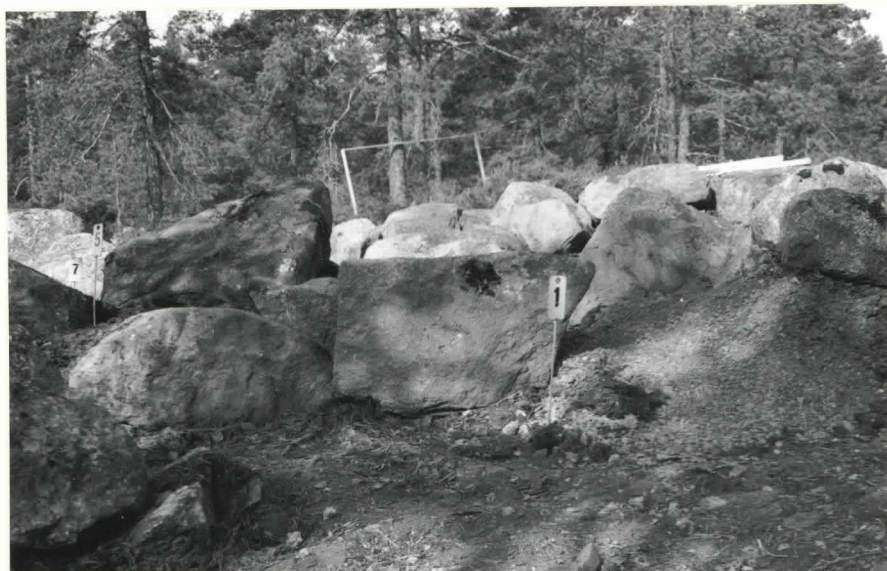
124032. Röykkiön 13 itäpuolen
kivikehässä olevaa kylmämuurausta.
Idästä.

124033. Röykkiön 13 itäpuolen
kivikehässä olevaa kylmämuurausta.
Idästä.

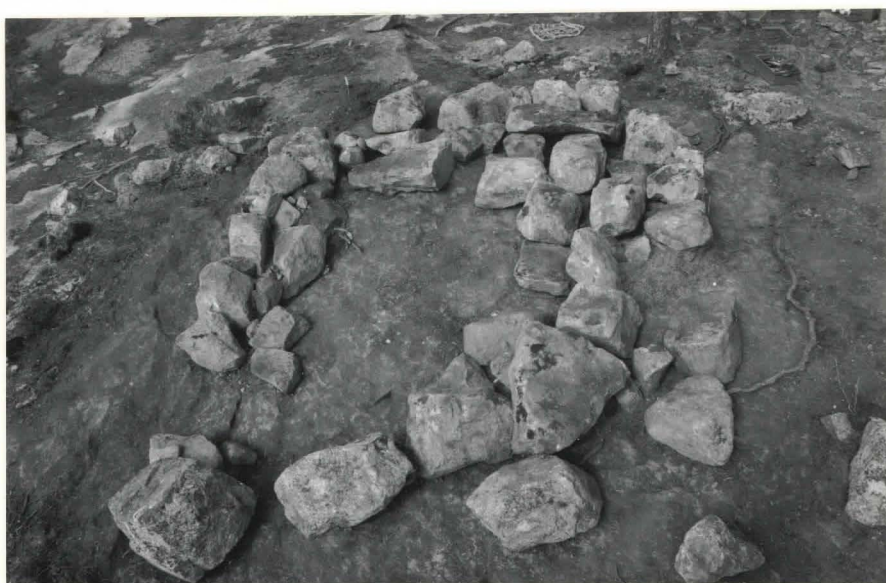
Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124034. Röykkiön 13 itäpuolen kivikehässä olevaa kylmämuurausta. Idästä.

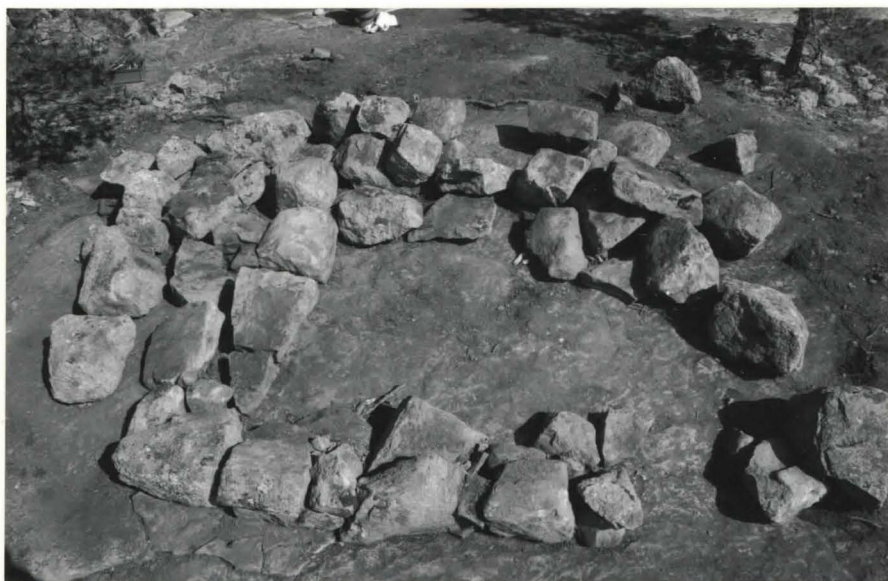
124049. Työkuva. Röykkiön 13 kaivausta viimeistellään.

124040. Röykkiö 13, kaikki maa-aines poistettu. Kivikehät jäljellä. Etelästä.

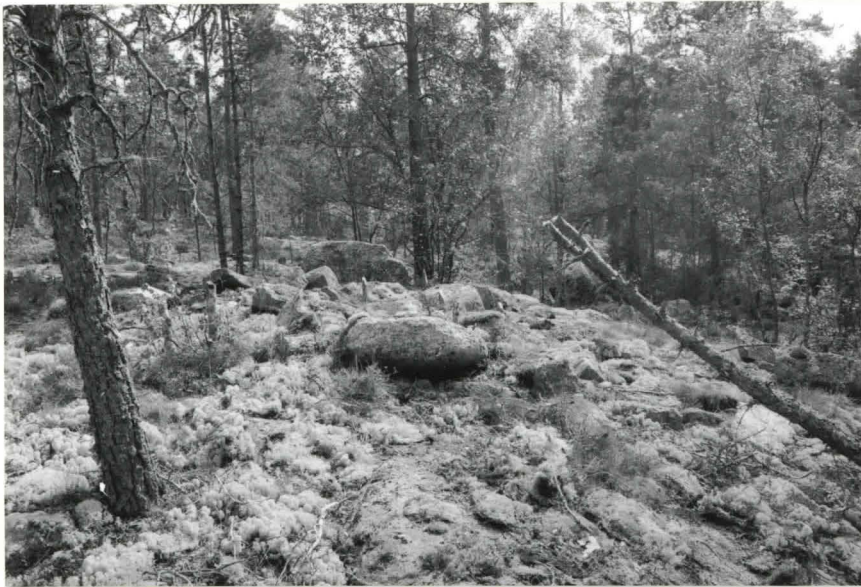
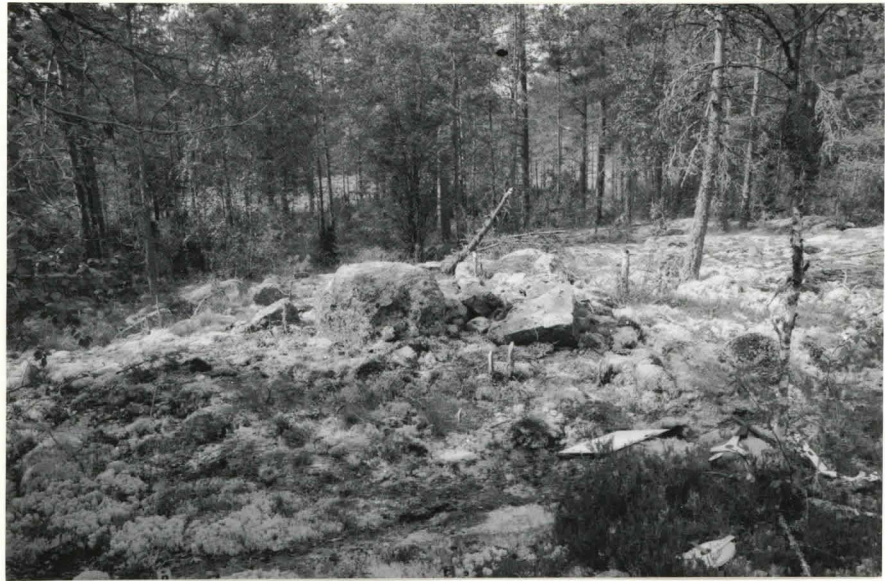
Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124041. Röykkiö 13, kaikki
maa-aines poistettu. Kivikehät
jäljellä. Länneä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

123998
Röykkiö 17, pintakiveys.
Kaakosta.

123999
Röykkiö 17, pintakiveys.
Luoteesta.

124000
Röykkiö 17, pintakiveys.
Idästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124006
Röykkiö 17, pintakiveys,
risut poistettu. Pohjoisesta.

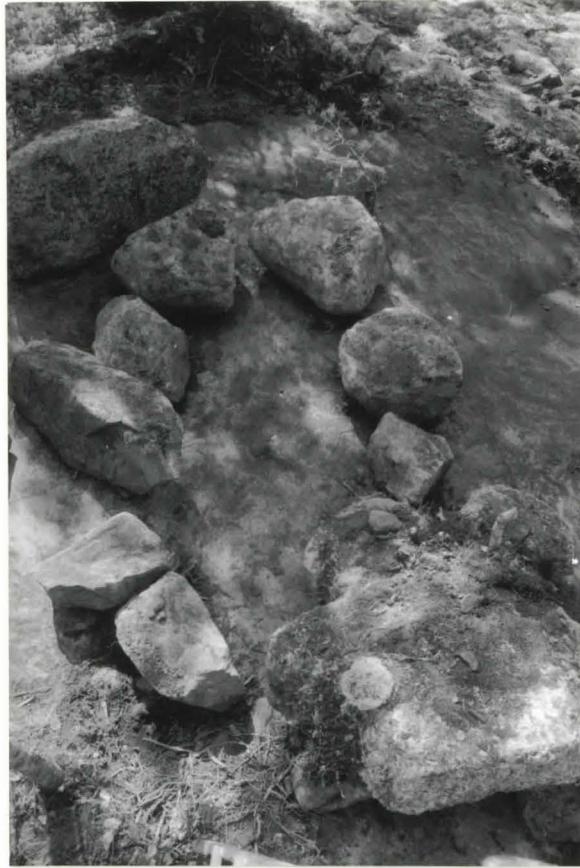

124007
Röykkiö 17, pintakiveys,
risut poistettu. Pohjoisesta.

124013
Röykkiö 17, pintakivet poistettu,
kehärakenne näkyvissä. Kaakosta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124010. Röykkiö 17, pintakivet poistettu,
kehärakenne näkyvissä. Luoteesta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

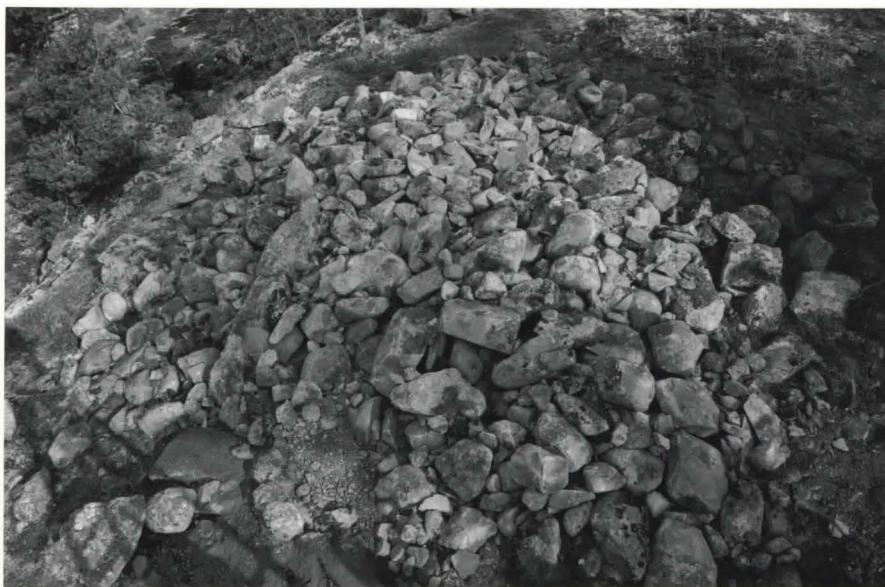

124042 ja 124043. Panoraama. Röykkiö 23, pintakiveys. Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

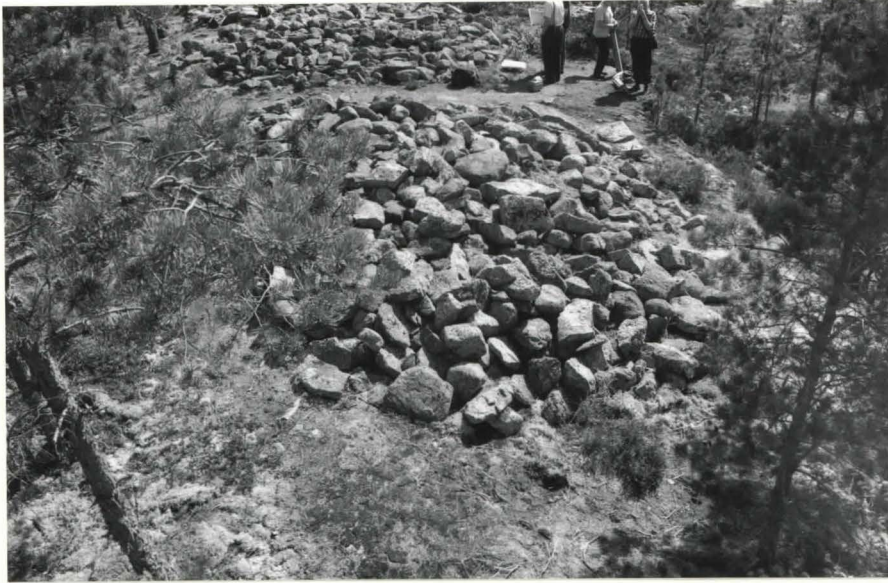

124057. Röykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Idästä.

124059. Röykkiö 23, yksi kivikerros poistettu. Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124045. Röykkiö 22 edessä, sen takana röykkiö 23. Etelästä.

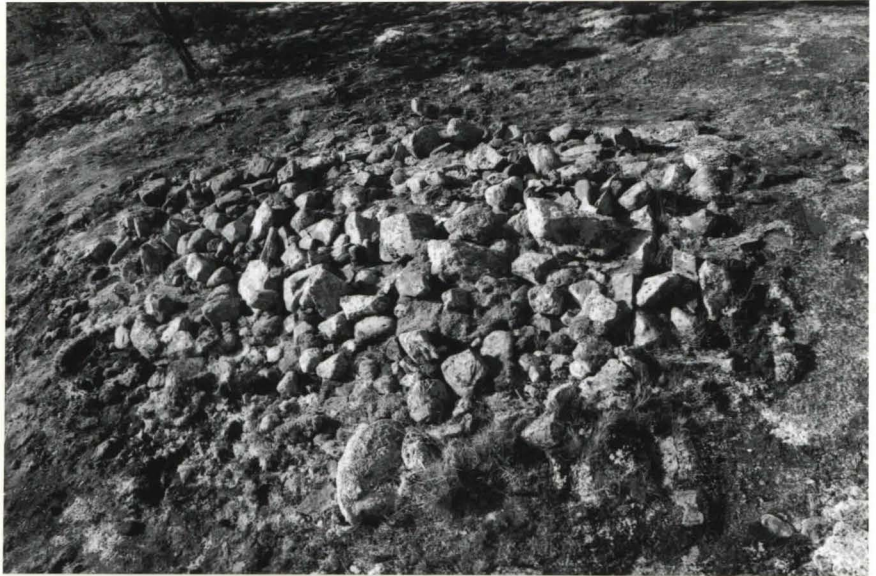

124047. Röykkiö 22 edessä, sen takana röykkiö 23. Etelästä.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

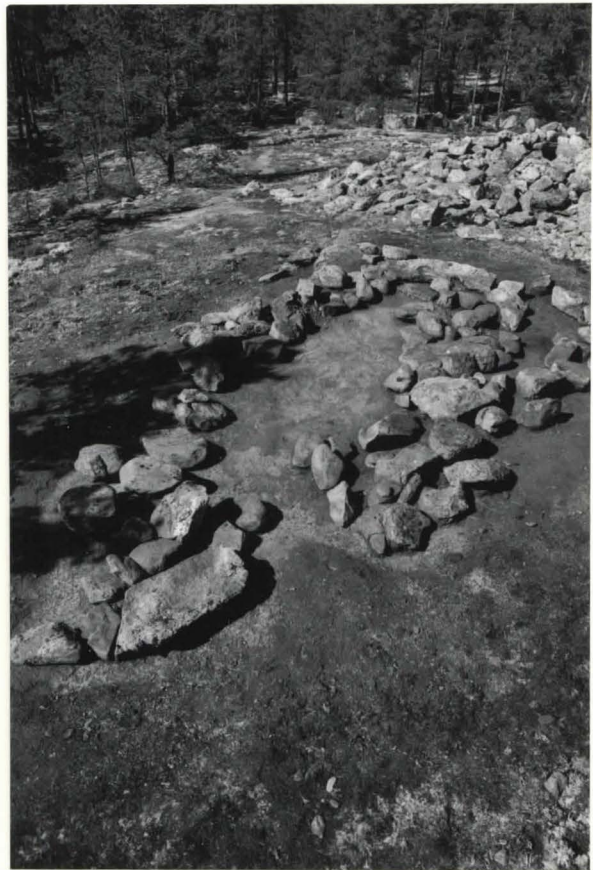
124071

Röykkiö 25. Ympäristön kiviä poistettu ja saatu röykkiön muoto näkyviin. Koillisesta.

124063

Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää pintakiveystä.

124078

Röykkiön 25 pohjakivet esillä. röykkiö 25 Idästä.

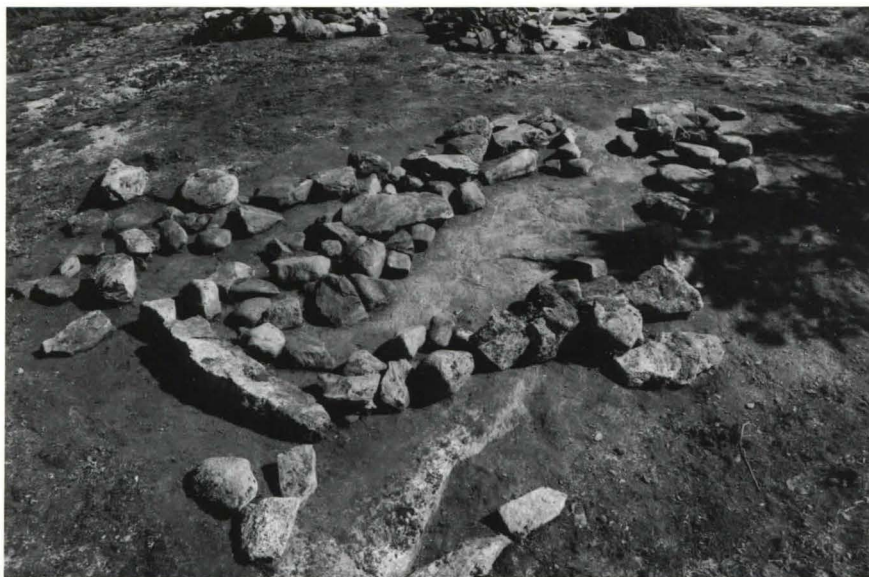
Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124072.
Röykkiö 25, yksi kivikerros
poistettu. Lounaasta.

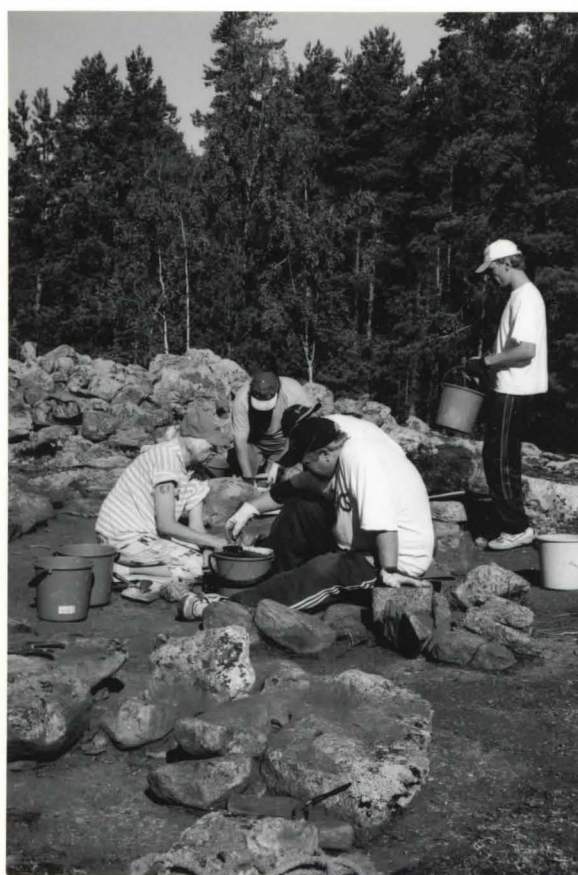

124159. Röykkiö 25
ennalistettuna.
Kaakosta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

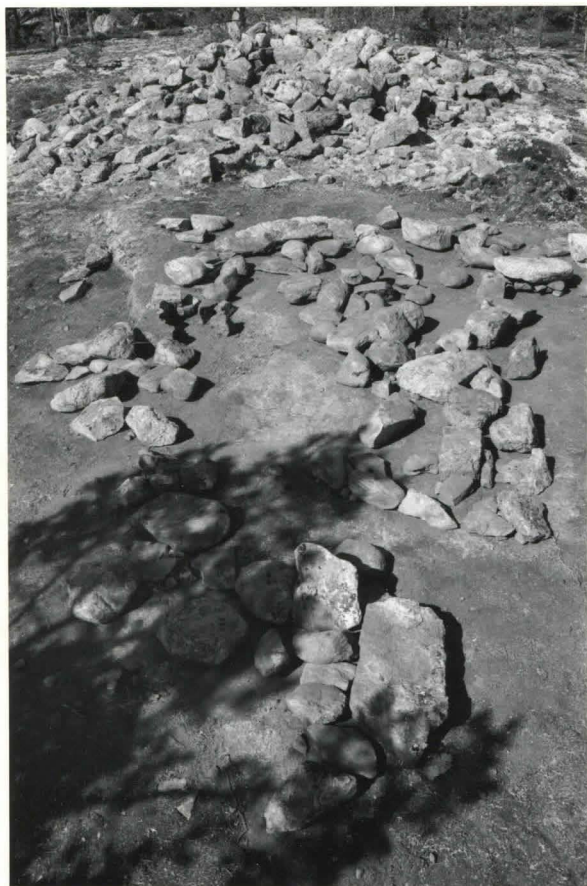

124079. Röykkiön 25 pohjakivet esillä. Kaakosta.

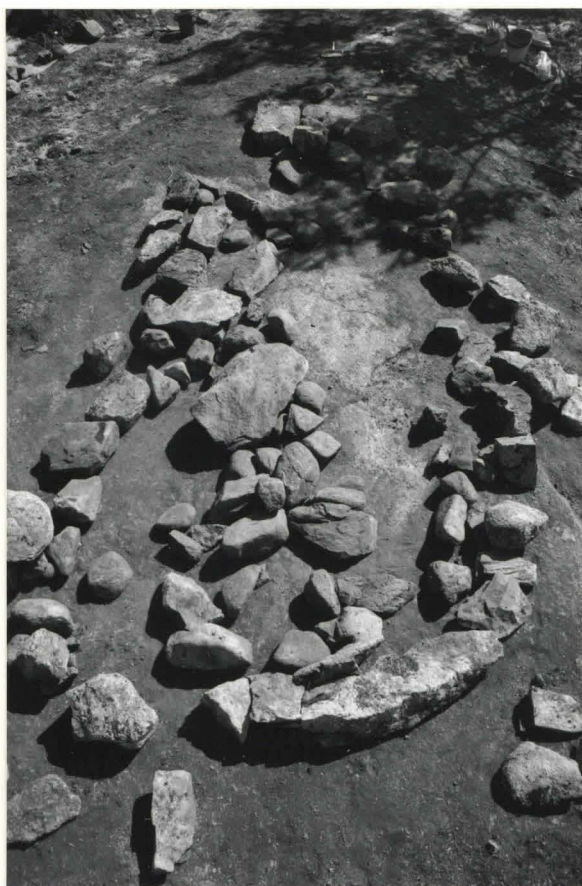

124076. Työkuva. Röykkiö 25 puretaan.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124090. Röykkiön 25
viimeinen vaihe. Pohjakivet
jätetty paikoilleen. Idästä.

124091. Röykkiön 25
viimeinen vaihe. Pohjakivet
jätetty paikoilleen. Luoteesta.

124094. Röykkiön 25 luoteispuolen päätykivi. Luoteesta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124105. Yleiskuva. Röykkiötä 25 kasataan uudelleen tutkimuksen jälkeen. Kaakosta.

124107. Työkuva. Röykkiötä 25 kasataan uudelleen tutkimuksen jälkeen.

Lappi Sammallahtenmäki 2002, E. Raike

124099. Koekuoppa 54:n
profiilia. Pohjoisesta.

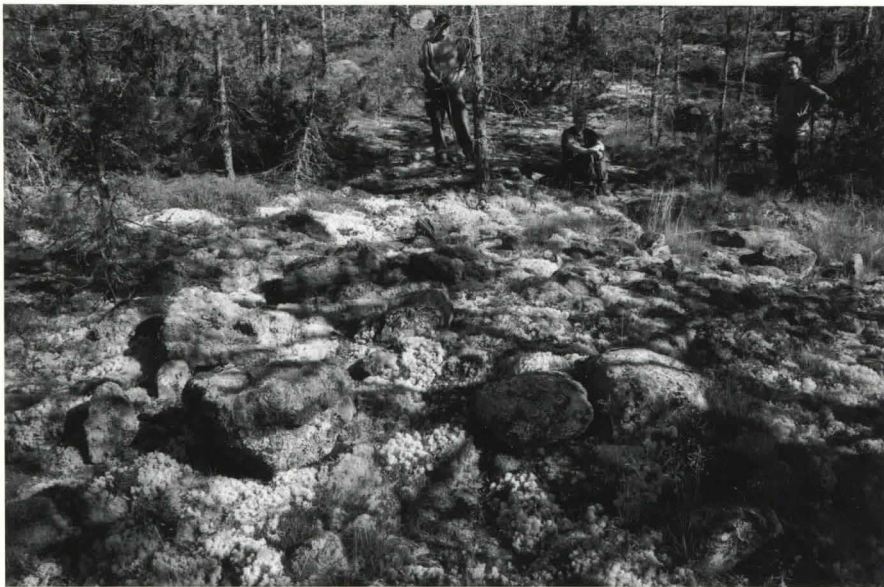
124128. Lapin Kullaanperän
5-6 luokat tutustumassa
kaivauksiin.

124129. Lapin Kullaanperän
5-6 luokat tutustumassa
kaivauksiin.

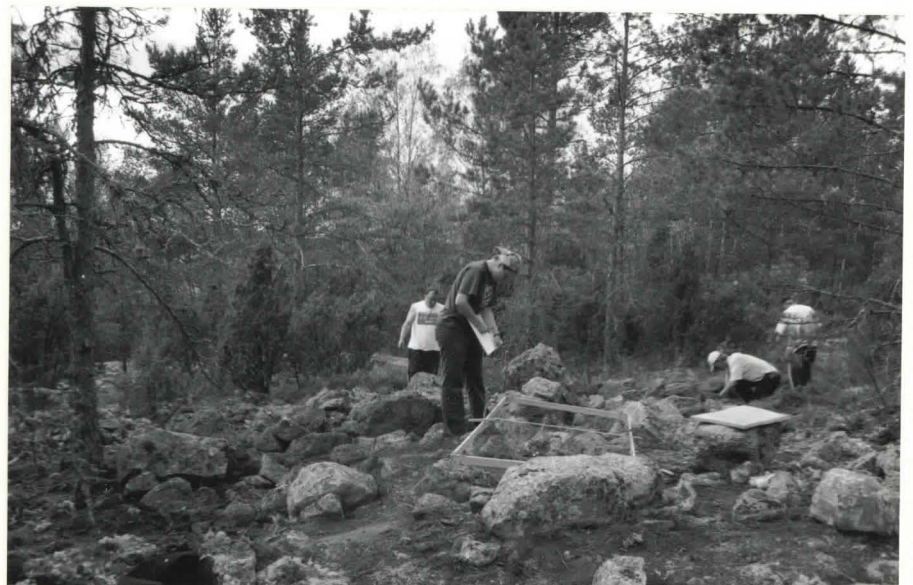
Lappi Sammallahtenmäki 2002, E. Raike

124116. Paasiarkkuhauta ennen kaivamista. Luoteesta.

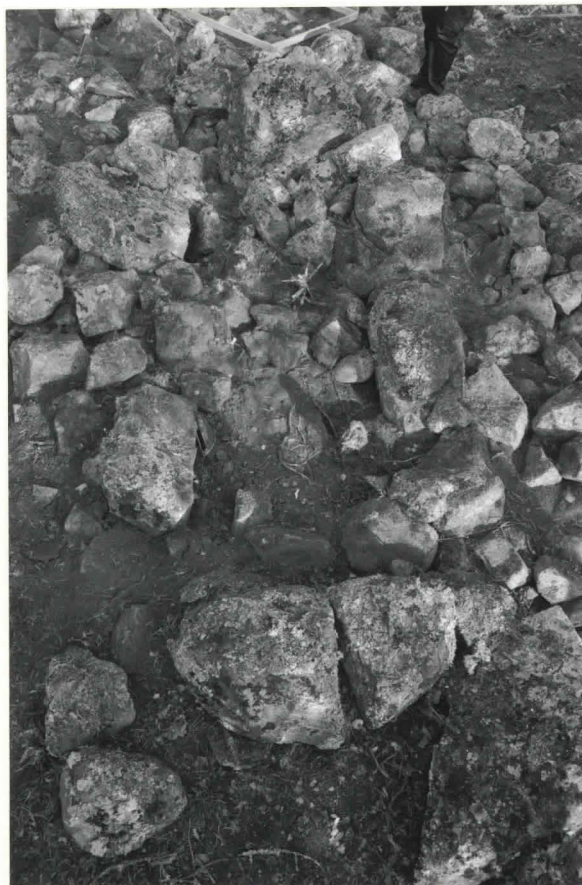

124117. Paasiarkkuhauta ennen kaivamista. Lounaasta.

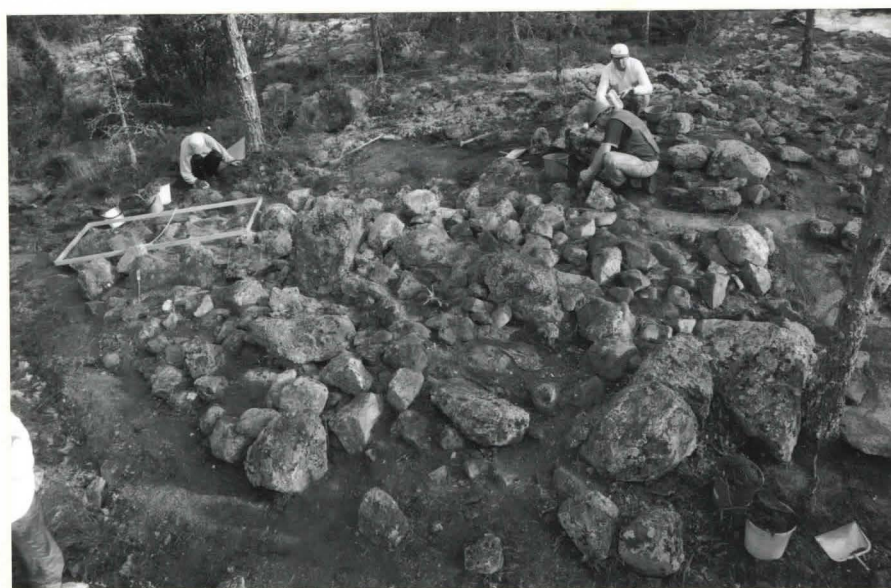
124122. Työkuva. Anu Kehusmaa piirtää paasiarkkuhautoja.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124123. Paasiarkku I näkyvissä. Kaakosta.

124126. Paasiarkku I etuosassa ja takana näkyvissä paasiarkku II. Etelästä.

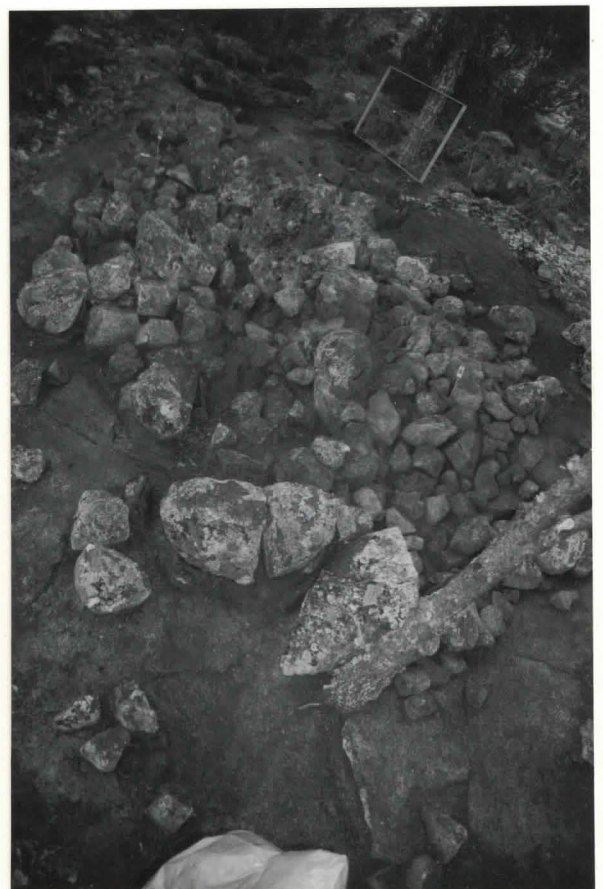
Lappi Sammallahtenmäki 2002, E. Raike

124131. Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.

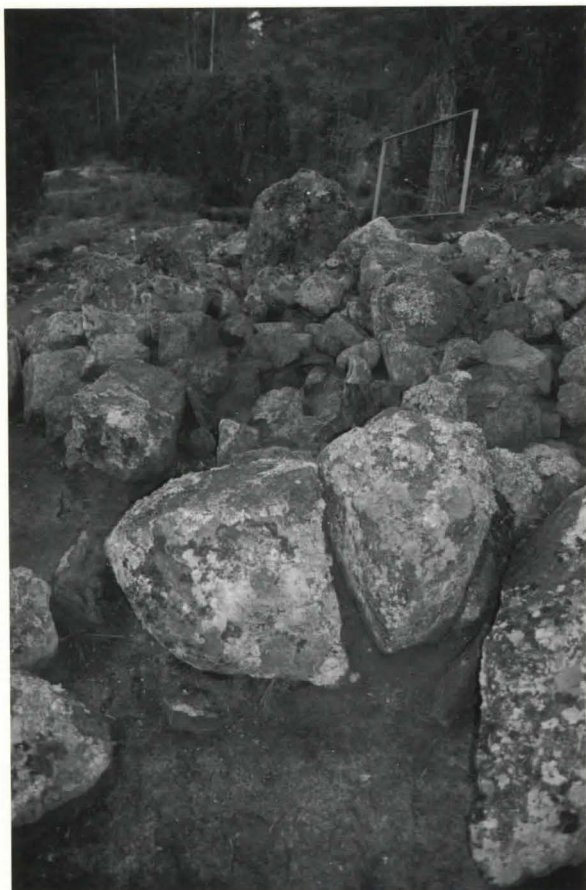

124132. Paasiarkku II näkyvissä.
Luoteesta.

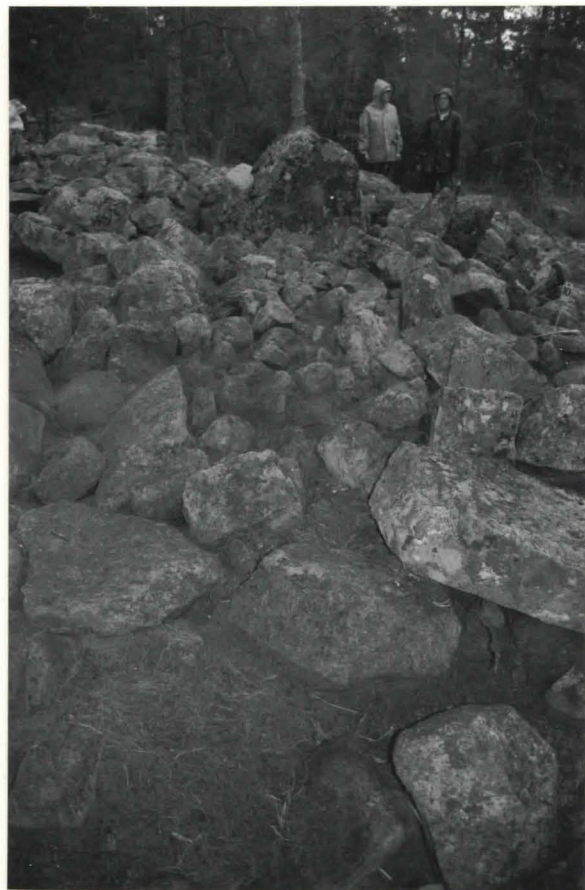

124134. Paasiarkku I näkyvissä
Kaakosta.

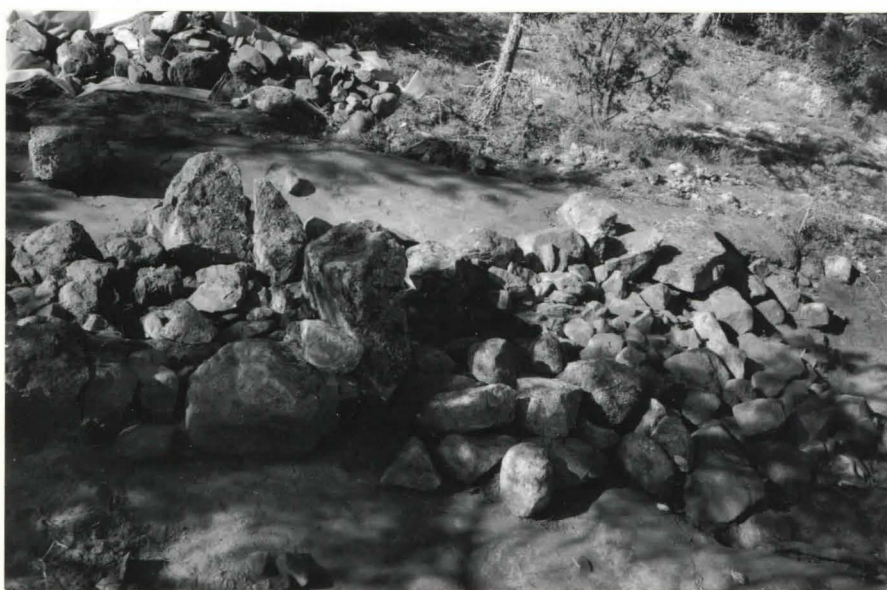
Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124135. Paasiarkku I:n kaakkoispäädyn paasikivi. Kaakosta.

124136. Paasiarkku II näkyvissä. Luoteesta.

124138. Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsivu ulkoapäin. Koillisesta.

Lappi Sammallahtenmäki 2002, E. Raike

124141. Paasiarkku I:n koillispuolen pitkäsiivu ulkoapäin pohjaan kaivettuna. Koillisesta.

124142. Paasiarkku II pohjaan
Luoteesta.

124143. Paasiarkku II pohjaan kaivettuna.
kaivettuna. Luoteesta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

124144. Paasiarkku II:n lounaispuolen pitkäsivu pohjaan kaivettuna. Lounaasta.

124145. Paasiarkku II pohjaan kaivettuna. Koillisesta.

Lappi Sammallahdenmäki 2002, E. Raike

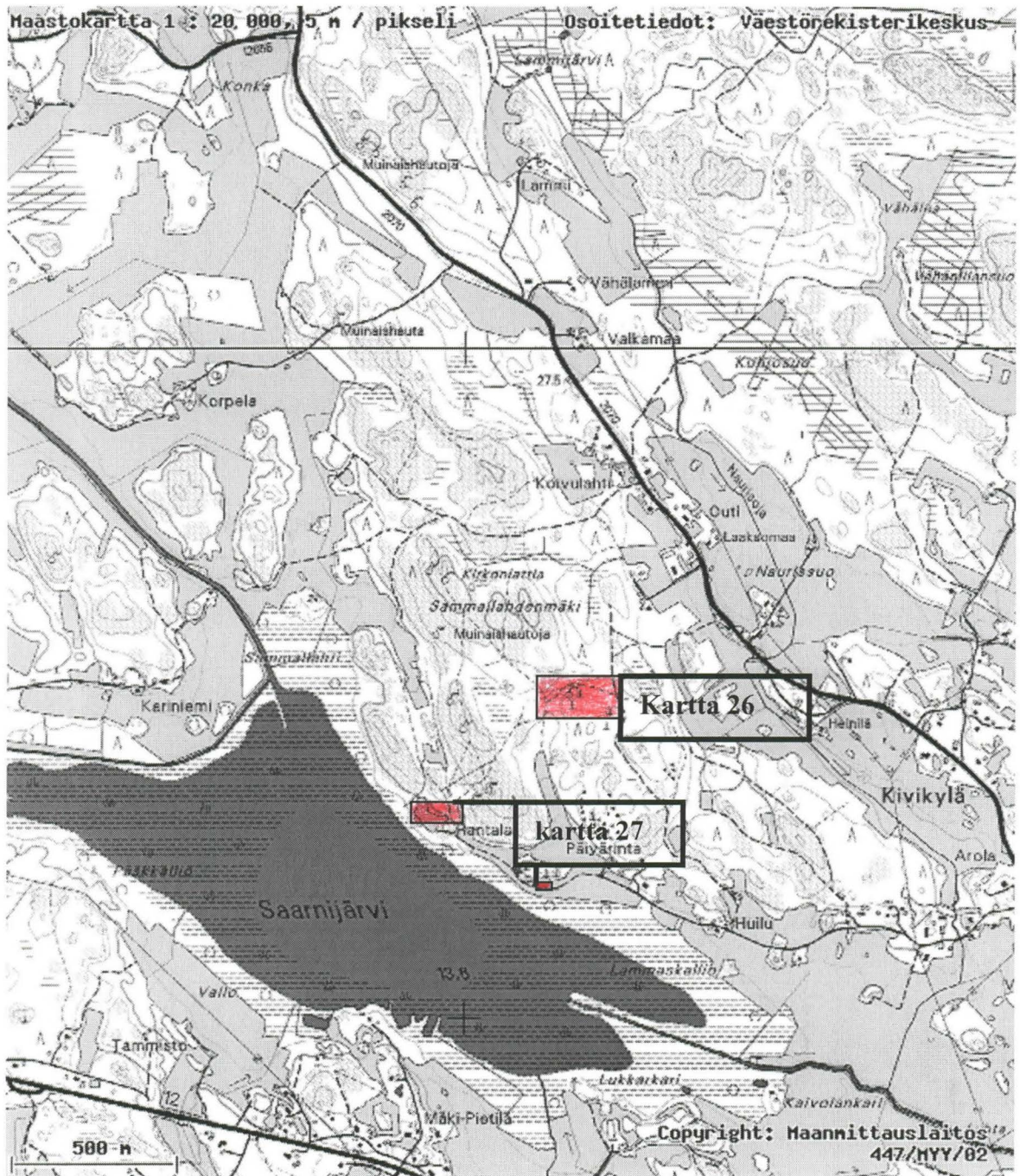

124150. Paasiarkku II ennallistettuna. Luoteesta.

124152. Paasiarkku I ennallistettuna. Kaakosta.

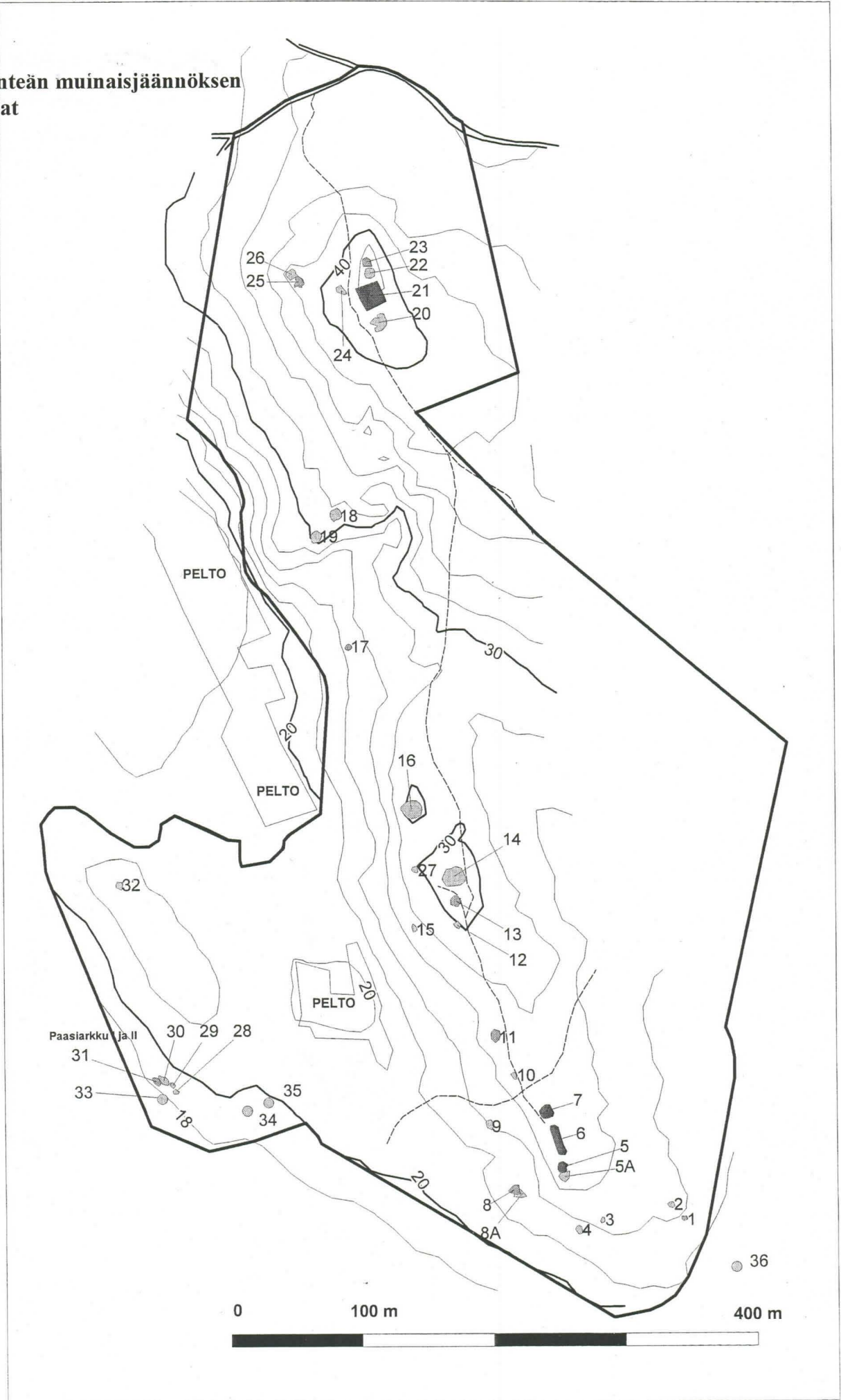
Koekuopitusalueet

Punaisella merkitty Sammallahtenmäen lähistöllä olevat koekuopitusalueet

Kiinteän muinaisjännöksen rajat

Kartta 2

LAPPI TL SAMMALLAHDENMÄKI 2002

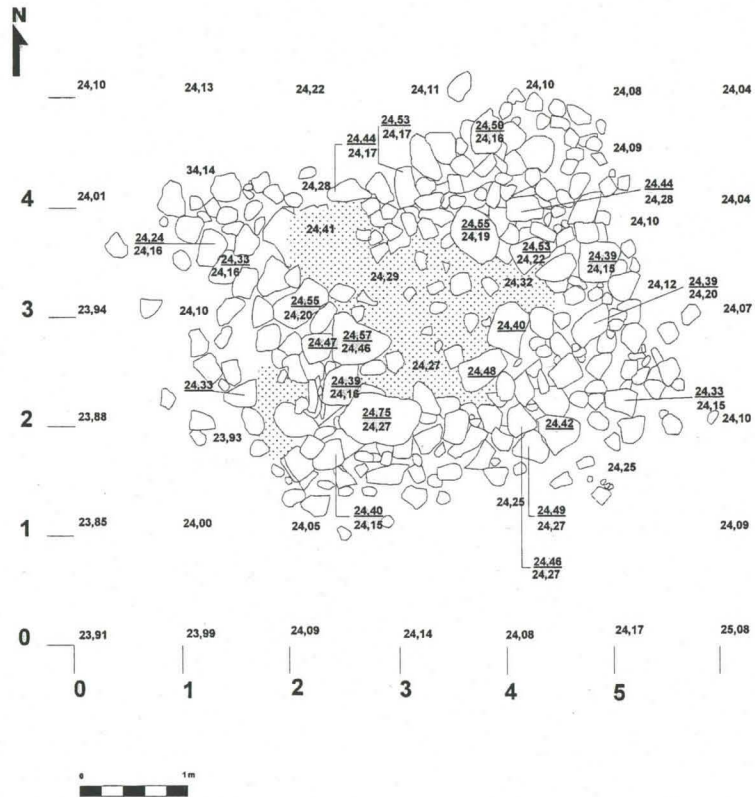
E. Raike

Röykkiö 1

Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

 Sammaleen ja maan peittämä alue

Kartta 3

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 1

Kivikehät

MK 1:50

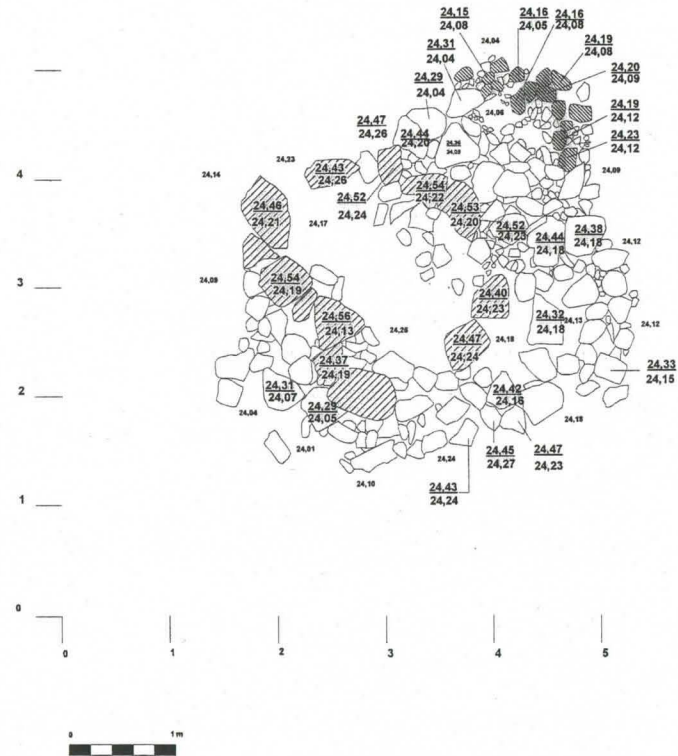
Piirt. A. Kehusmaa

Pieni kivikehä

Kivikehä keskellä

Kartta 5

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 8

Sisäkehä

MK 1:50

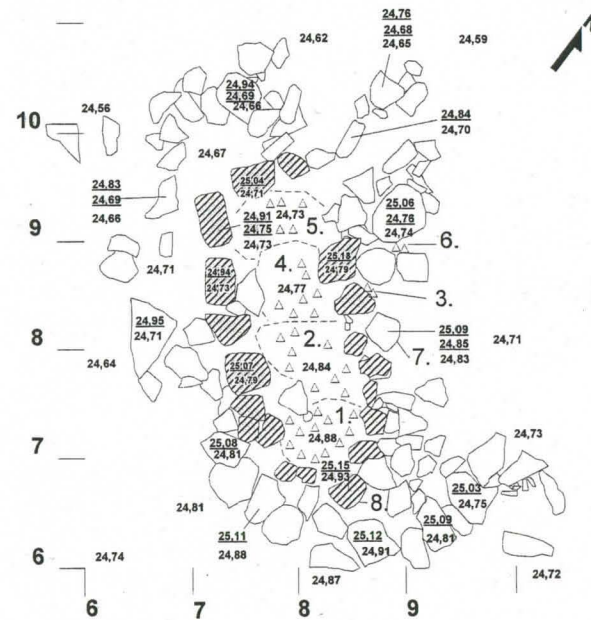
Piirt. A. Kehusmaa

 Röykkiön kehä

 Luuta

1.-8. Luupussien numerot

25,09
24,85
24,83

 Kiven pinta, pohja sekä korkeus kallion pinnasta

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 11

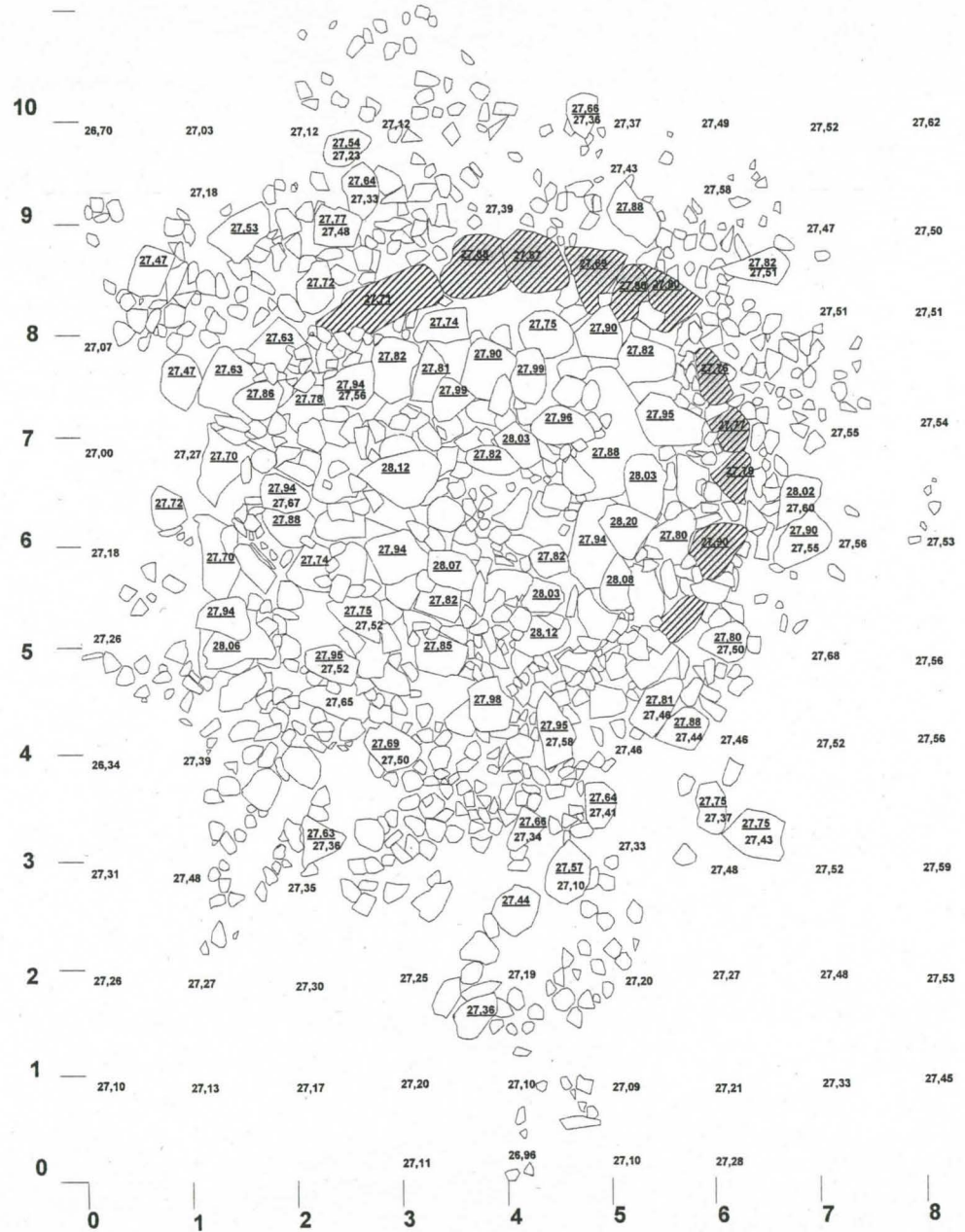
Pinta

MK 1:50

Piirt. K. Sipiläinen, A. Kehusmaa

Röykkiön sisäkehä

Kartta 8

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

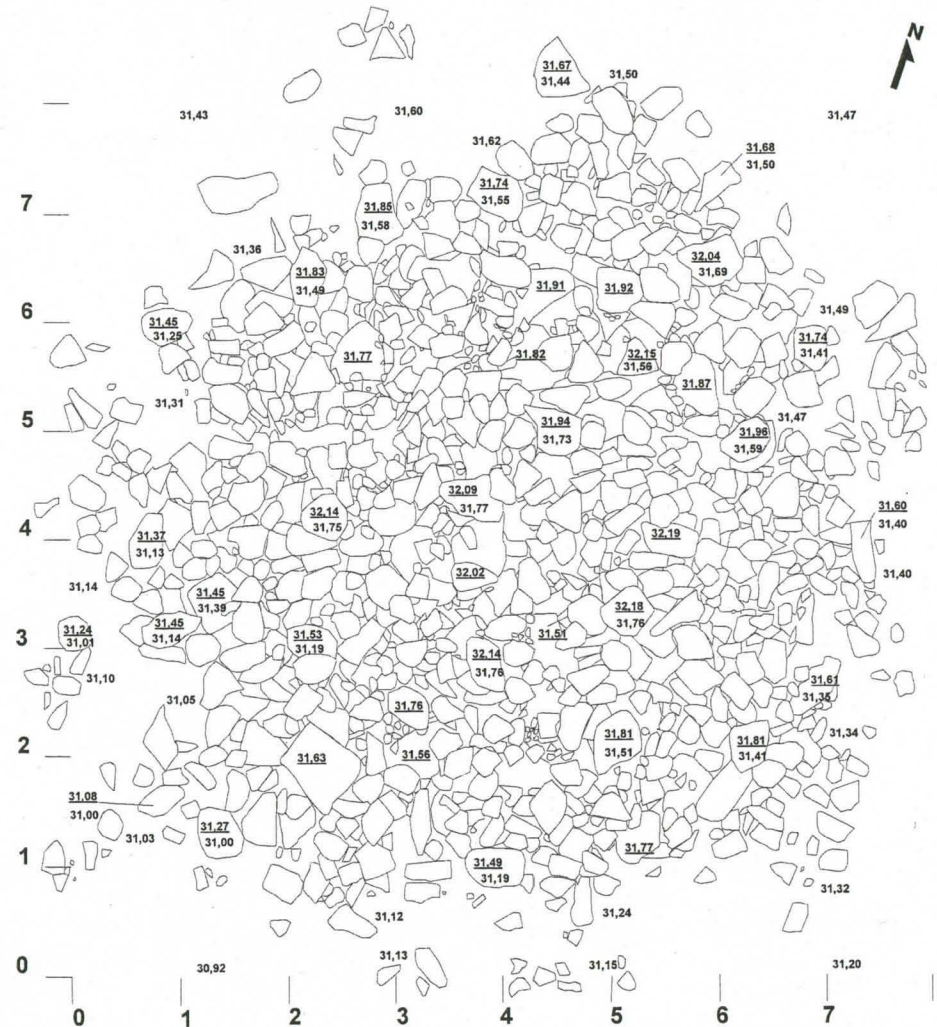
E. Raike

Röykkiö 13

Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

Kartta 9

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

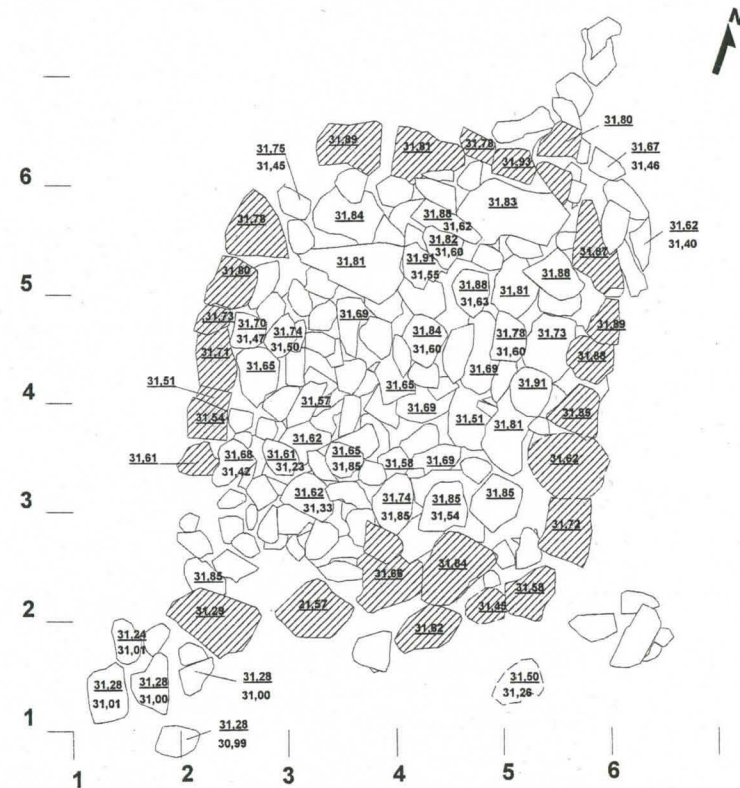
E. Raike

Röykkiö 13

2. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:50

Piirt. K. Sipiläinen, A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

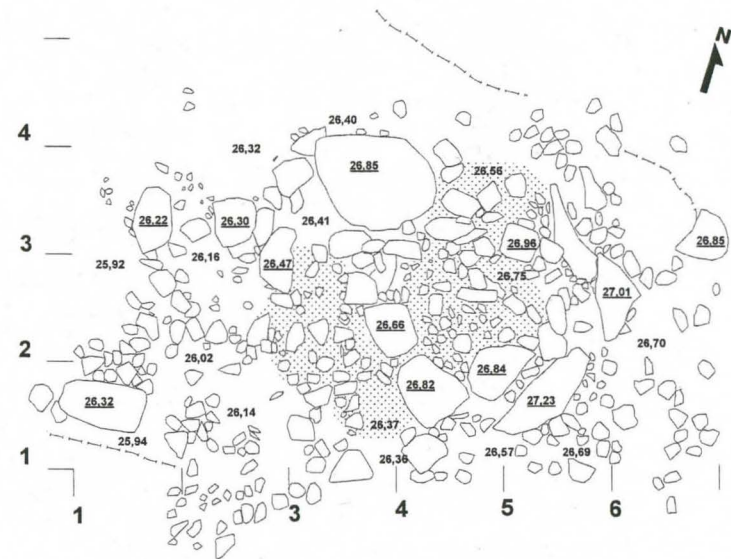
Röykkiö 17

Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

 Sammaleen ja maan peittämä alue

 Jyrkkä porras kalliossa

Kartta 12

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

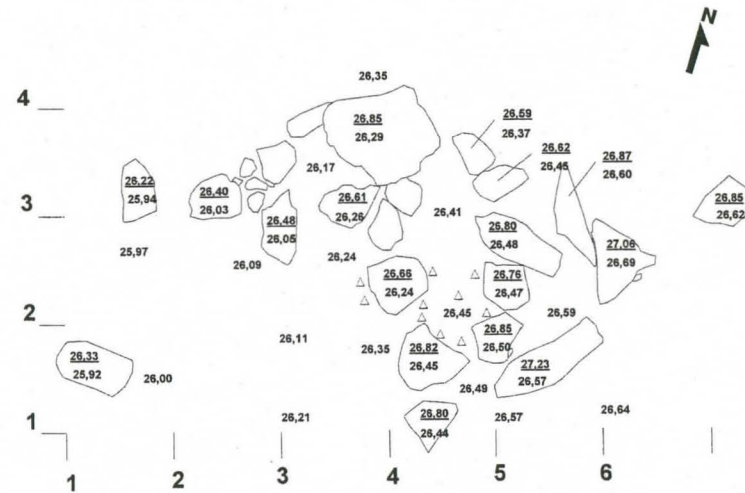
Röykkiö 17

1. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:50

Piirt. K. Sipiläinen, A. Kehusmaa

△ △
△ △
△ △ Palanut luu

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 23

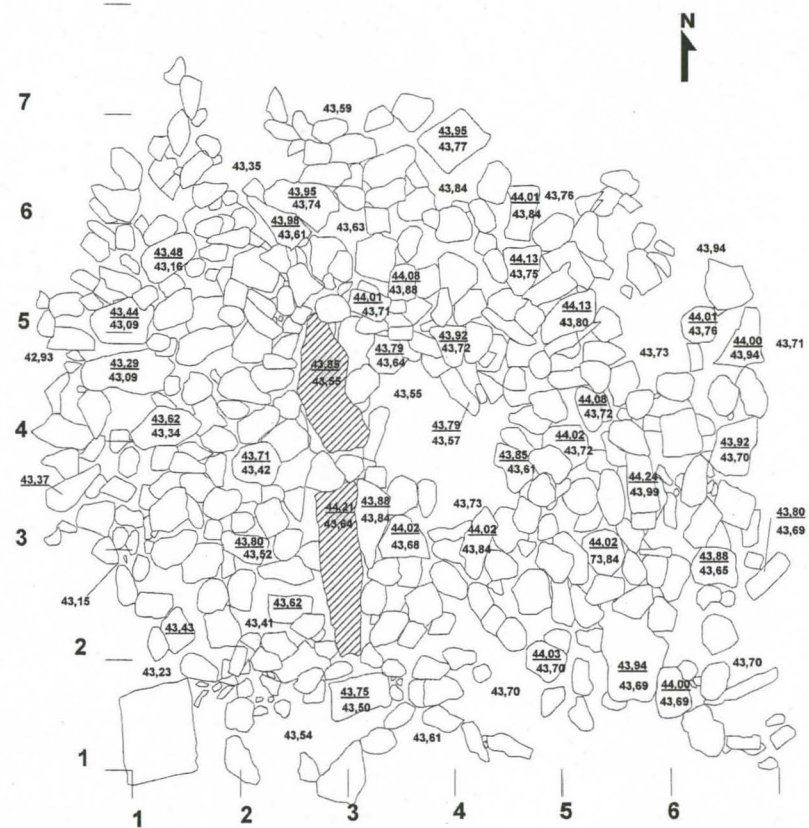
2. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

Kivipaadet

Kartta 15

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 23

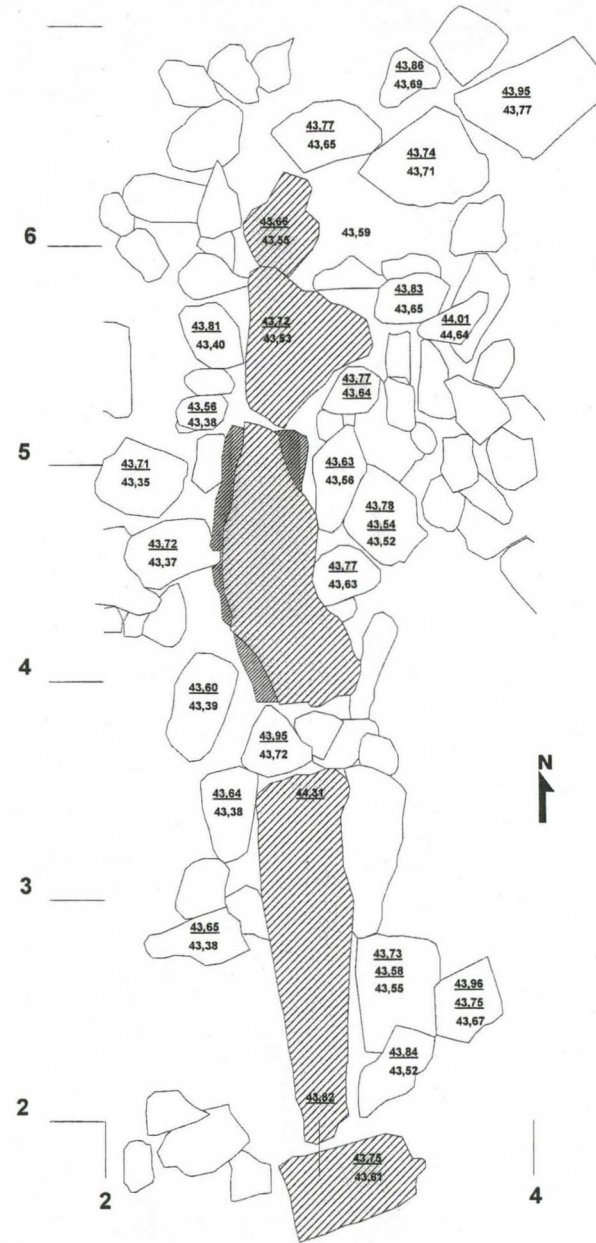
Yksityiskohtapiirros röykkiön paasikivirivistä

MK 1:25

Piirt. A. Kehusmaa

 Paasikivirivi

 Alempi paasikivirivi

 Kiven korkeus, pohja sekä korkeus kallion pinnasta kiven alla olevan maan poiston jälkeen

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 25

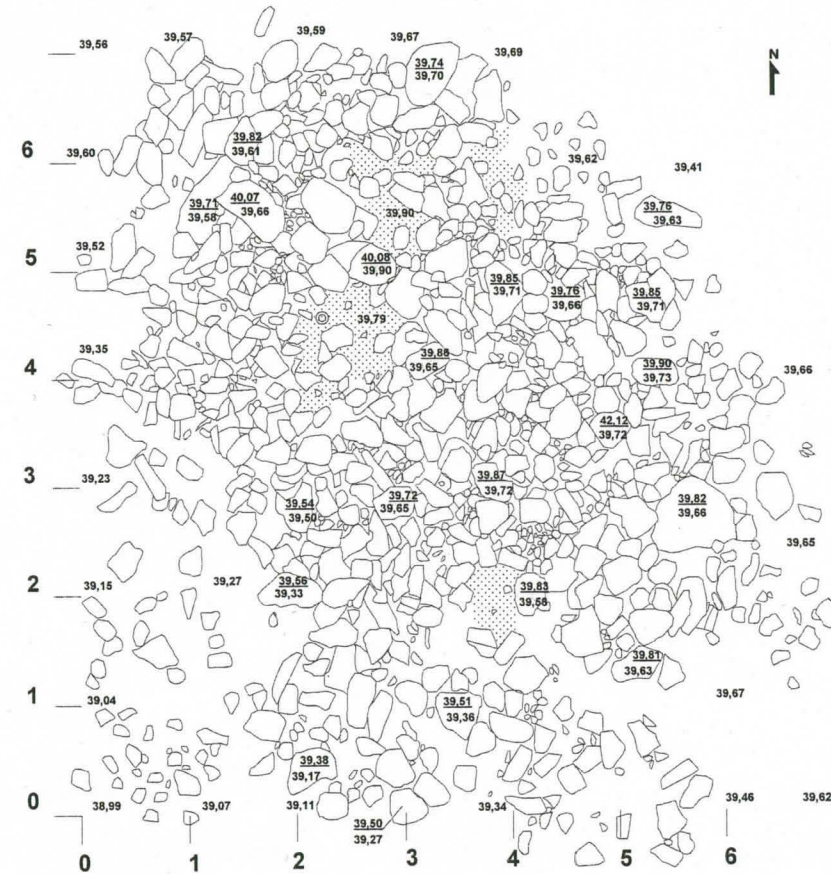
Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

 Sammaleen ja maan peittämä alue

 Puu

 Paikalleen hajonnut kivi

Kartta 17

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

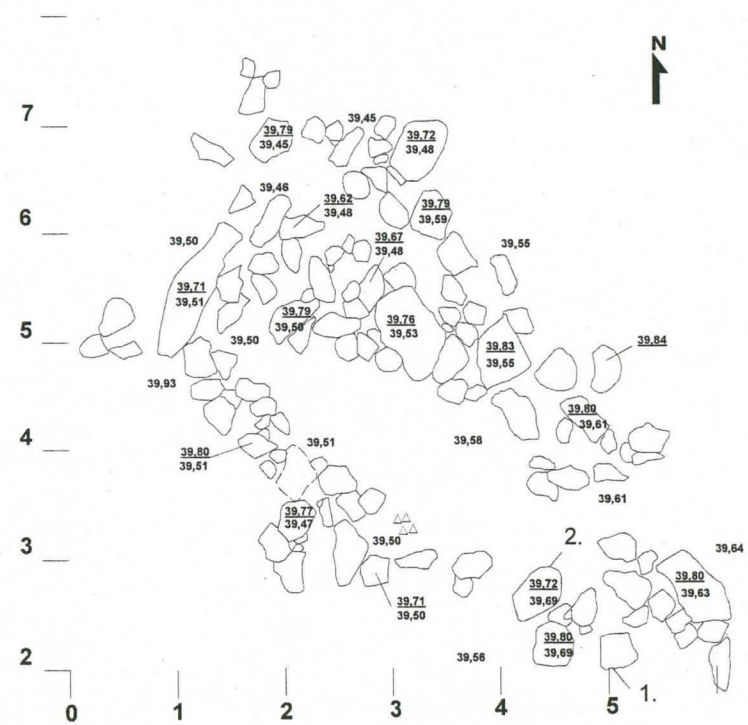
Röykkiö 25

1. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

- Rapakivi
 Luu
 Luuta kiven alta

Kartta 18

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

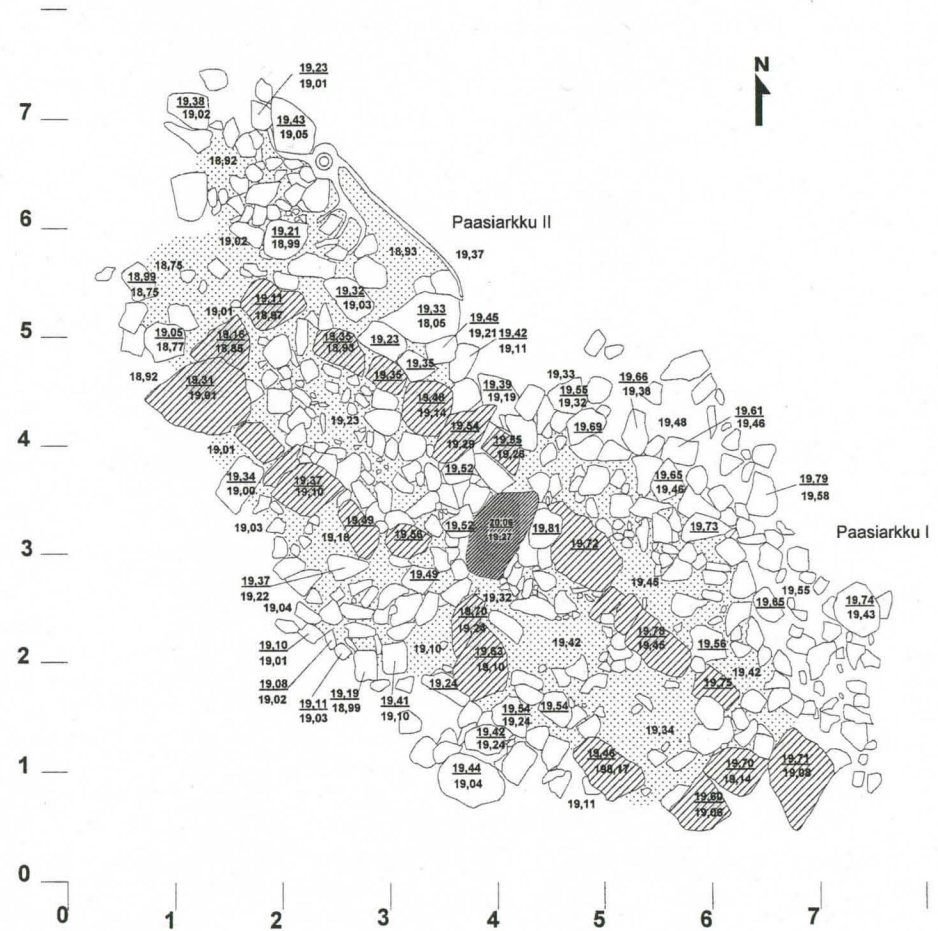
Paasiarkku I ja II

Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

- Paasiarkun reunakivi
- Paasiarkkuja yhdistävä päätykivi
- Vaalea mullansekainen hiekkamaa
- Puu

Kartta 19

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

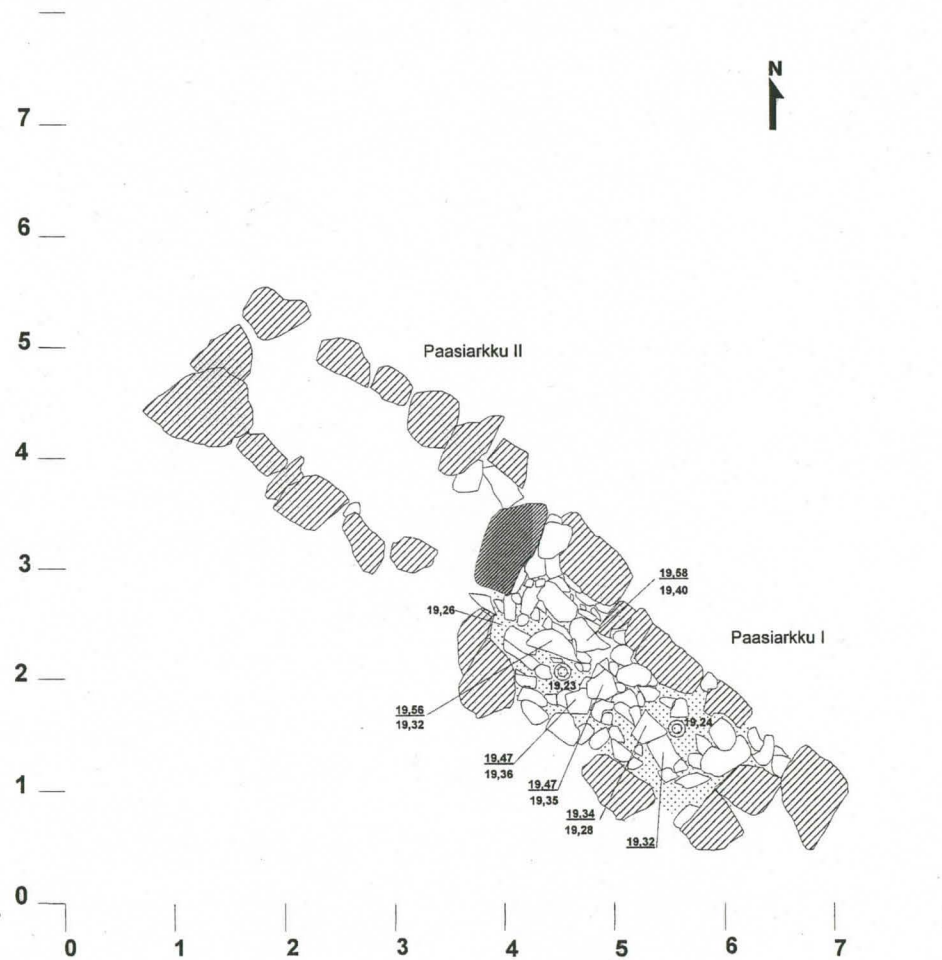
Paasiarkku I ja II

Paasiarkku I:n kiveys maakerroksen alla

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

- Paasiarkun reunakivi
- Paasiarkkuja yhdistävä päätykivi
- Vaalea hiekkamaa
- Puu

Kartta 20

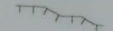
LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

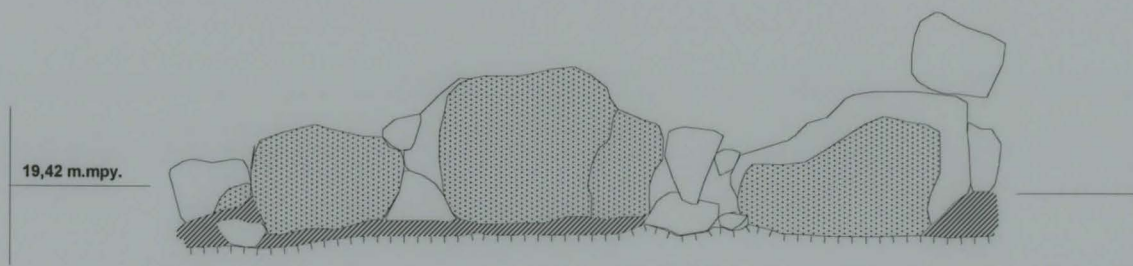
E. Raike

Paasiarkku 1:n koillinen ulkoseinä

MK 1:25

Piirt. A. Kehusmaa

- Seinälinjan muodostava kivi tai kiven osa
- Hiekansekainen maa
- Kallion pinta

Kartta 21

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

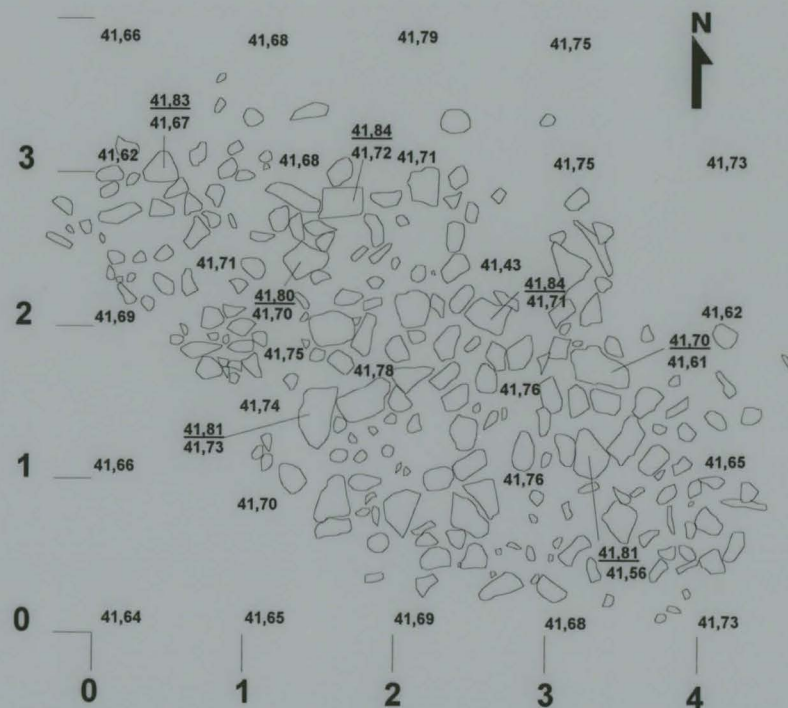
E. Raike

Numeroimaton rökkiö R24:n eteläpuolella

Pinta

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

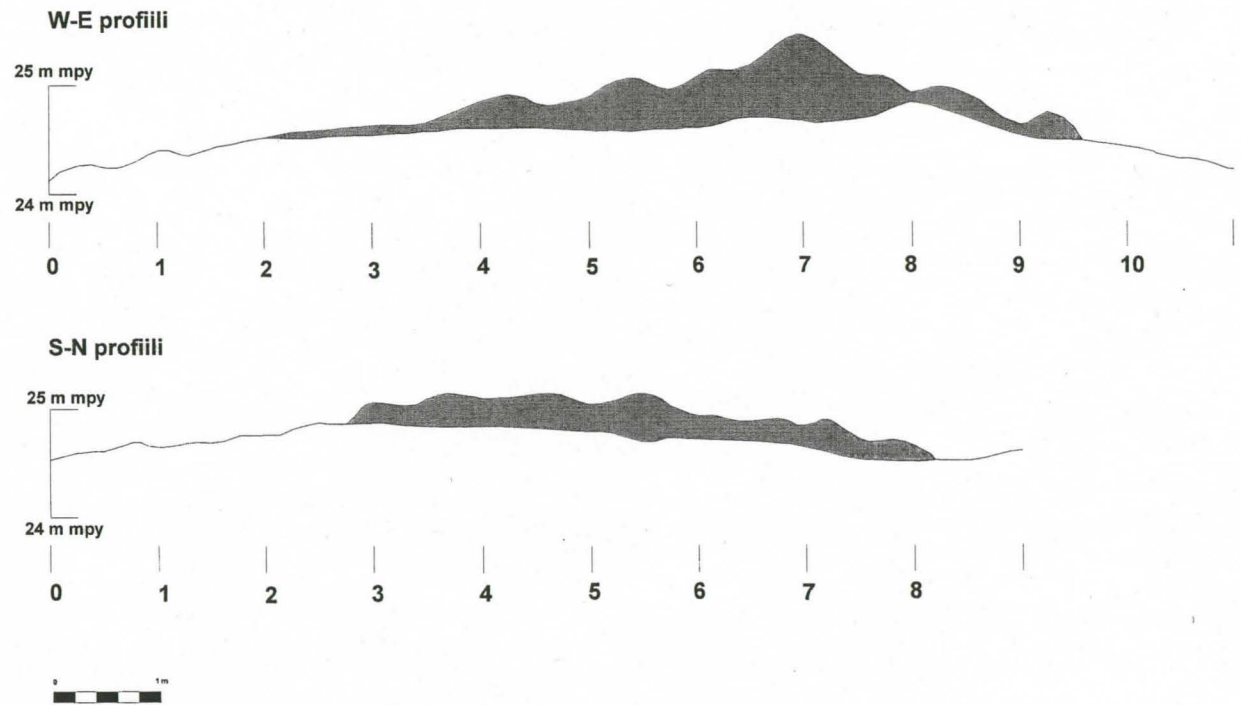
E. Raike

Röykkiö 8

W-E ja S-N profiilit

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

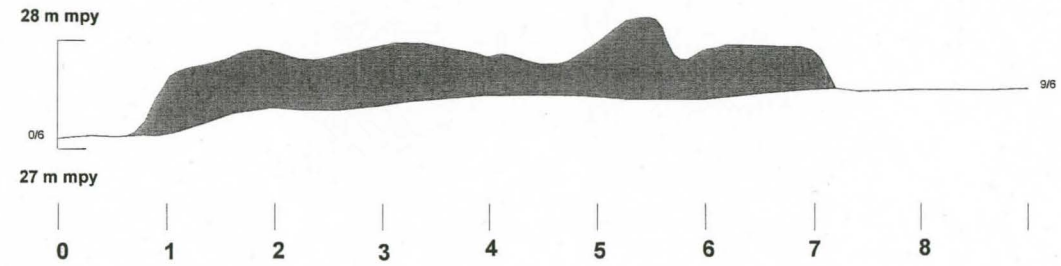
Röykkiö 11

W-E ja S-N profiilit

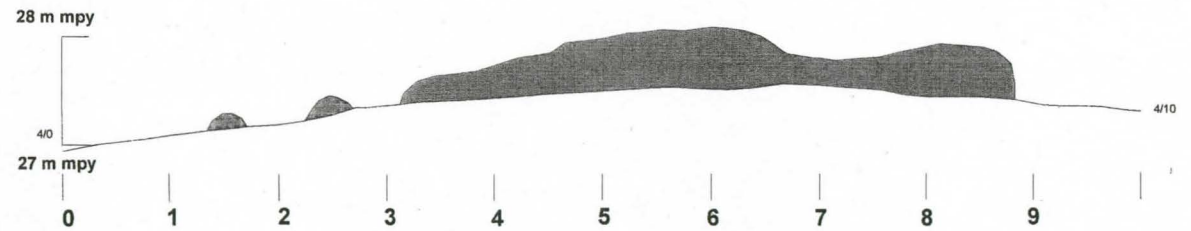
MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

W-E profiili

S-N profiili

Kartta 24

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 13

W-E ja S-N profiilit

MK 1:50

Piirt. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

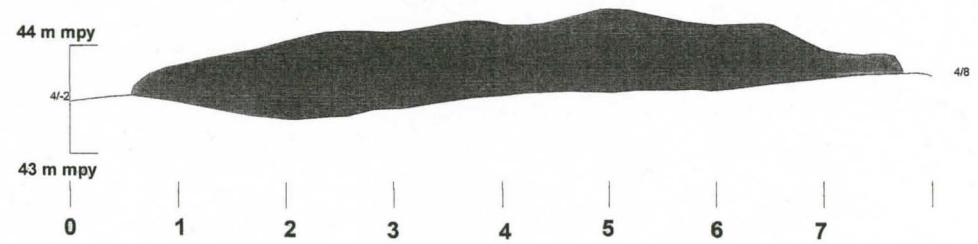
Röykkiö 23

S-N ja W-E profiilit

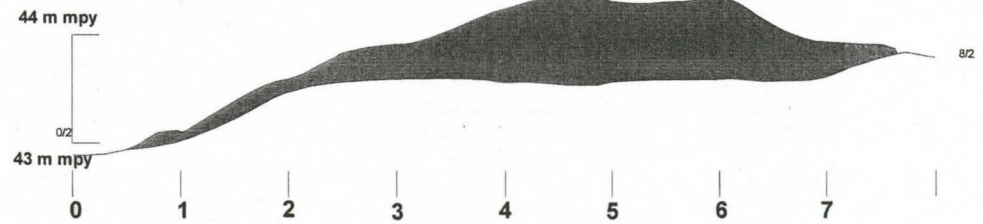
MK 1:50

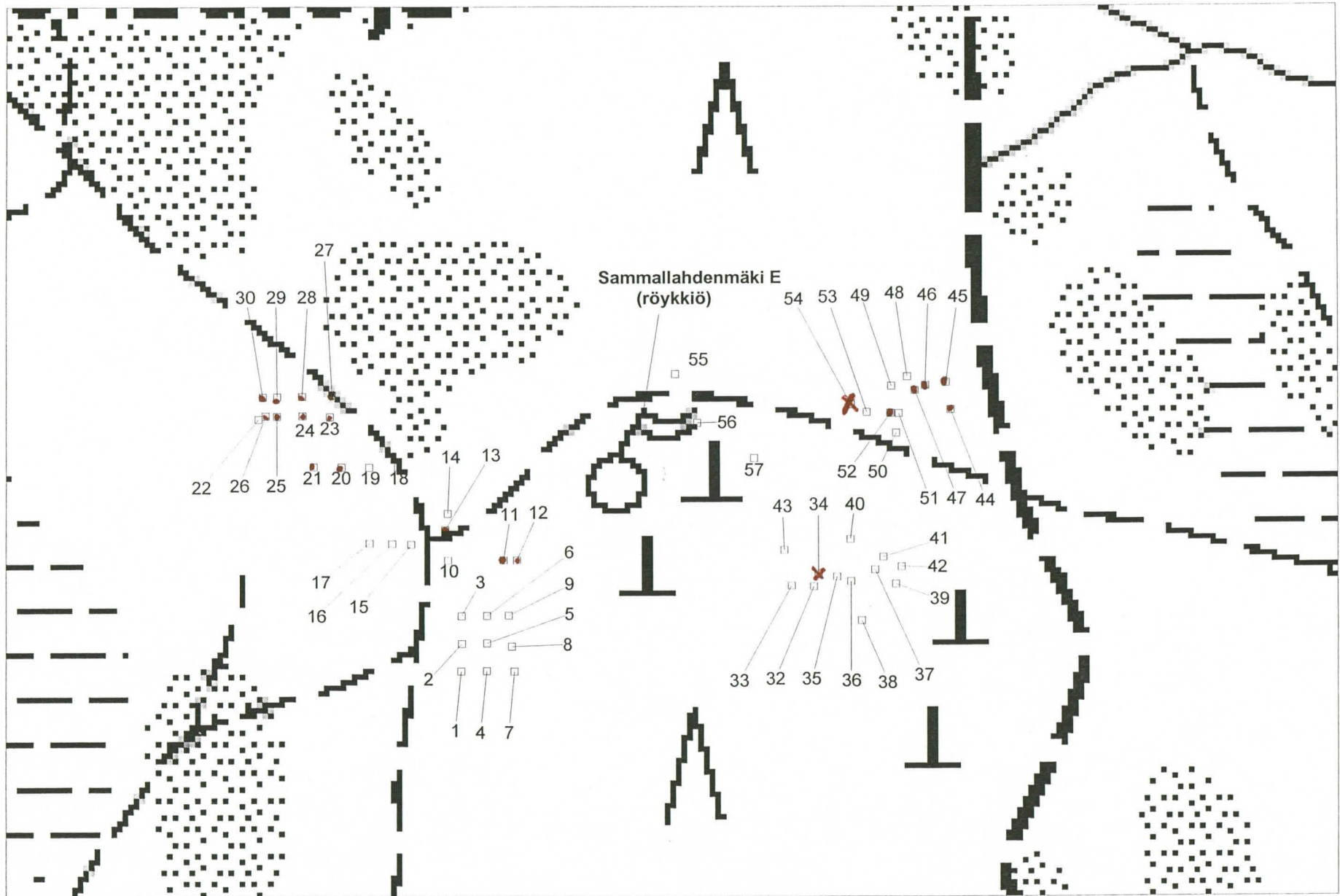
Piirt. A. Kehusmaa

S-N profiili

W-E profiili

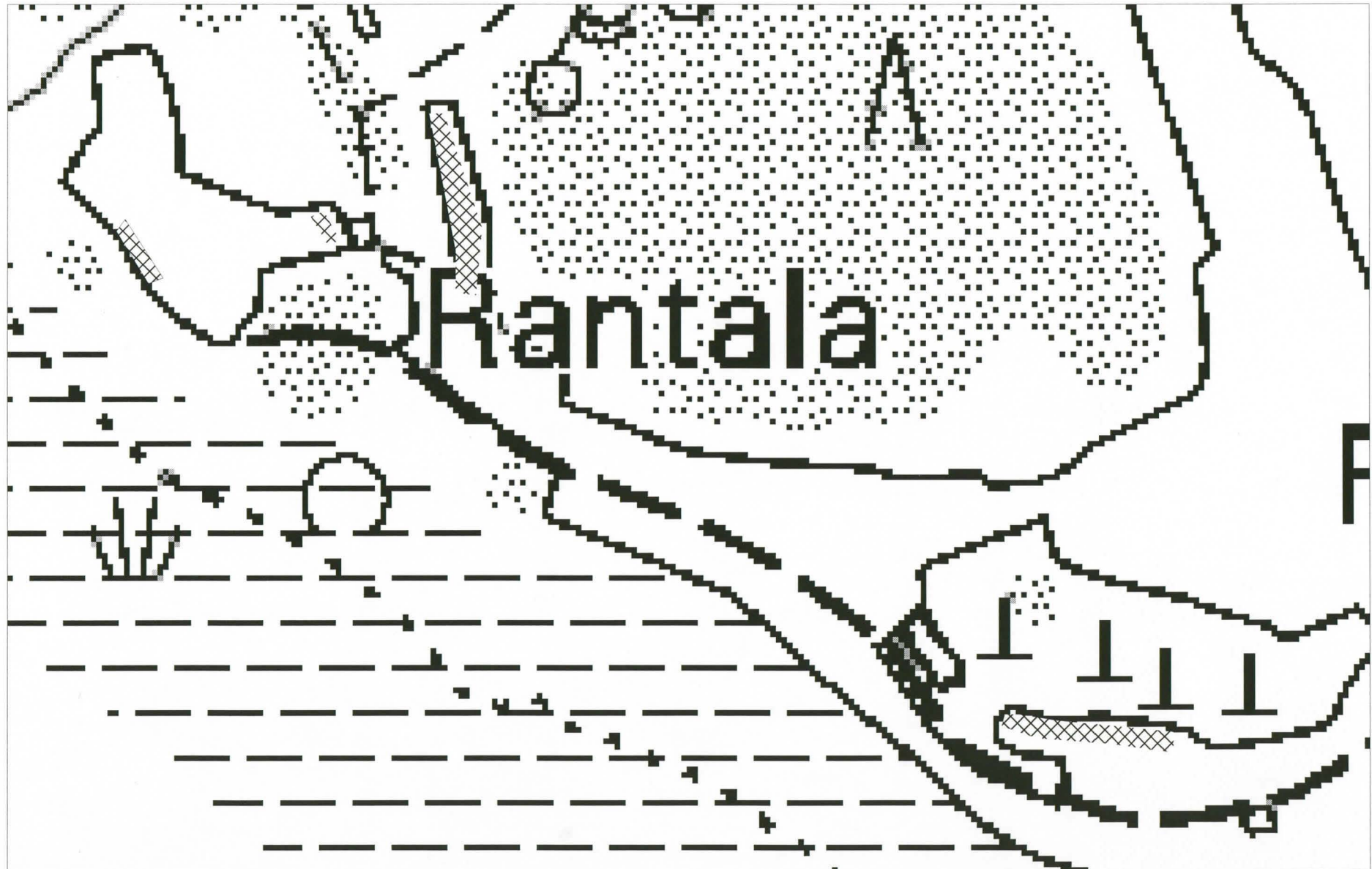

Koekuopitusalueet

Nokiviiru koekuopassa

LAPPI
Sammallahdenmäki
KM 33312
Eeva Raike 2002

Luanalyysi lokakuu 2002

Suurin osa analysoitavista luista oli väriltään vaaleanharmaita/valkoisia ja jonkin verran nokisia. Paasiarkku I:n luut olivat vaaleanuskeita. Luiden koko vaihteli parista millimetristä pariin senttimetriin. Suurin osa luista oli selvästi pienempiä kuin yksi senttimetri. Paasiarkku I:stä löytyi enemmän isompia luita verrattuna röykkiöihin. Paasiarkku I:n suurin luu oli n. 3,5 cm pitkä.

Aineiston pienestä fragmenttikoosta johtuen määrittämistä oli alhainen, eikä suurta osaa fragmenteista voitu määrittää. Luanalyysissä toteutettiin tiukkoja analyysikriteerejä: jos ei voitu varmuudella sanoa, mistä luusta oli kyse, luu luokiteltiin määrittelemättömäksi.

Kaikki määritetyt fragmentit olivat peräisin ihmisestä, eikä viitteitä eläintenluista todettu. Sukupuoli- tai pituusmäärittämisä ei voitu suorittaa sopivien luiden puuttuessa. Röykkiöstä 11 löydettyjen luiden voidaan varmasti sanoa olevan aikuisen ihmisen luita. Muiden kohteiden luut viittasivat myös aikuisiin yksilöihin, eikä viitteitä nuorista tai lapsista todettu. Erikoispiirteitä kuten vammoja tai sairausmuutoksia ei aineistosta ollut havaittavissa. Vähimmäisyksilömäärä jokaisessa kohteessa oli yksi.

Röykkiö 8 (alanumerot: 20-28)

Röykkiön 8 aineistosta tunnistettiin 83 ihmisestä peräisin olevaa luuta. Niistä 79 oli pääkallosta ja kaksi niistä oli tarkemmin määritettävissä yläleuanluun (maxilla) palasiksi. Neljä luuta oli nikamien (vertebrae) paloja. Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voida tehdä käytettävissä olevien fragmenttien perusteella. Määritettyjen luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin arvioida, että kyseessä oli todennäköisesti aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä tässä aineistossa oli yksi.

Röykkiö 11 (alanumerot: 10-19)

Röykkiön 11 aineistosta tunnistettiin 24 ihmisestä peräisin olevaa luuta. Niistä 23 oli pääkallosta ja yksi luu oli kokonainen sormenluu (phalanx distalis/kärkiluu). Sormenluun perusteella voitiin todeta, että yksilö varmasti on aikuinen eli vanhempi kuin 18-20 vuotta. Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voida tehdä käytettävissä olevien fragmenttien perusteella. Vähimmäisyksilömäärä tässä aineistossa oli yksi.

Röykkiö 17 (alanumerot: 1-9)

Röykkiön 17 aineistosta tunnistettiin 44 ihmisestä peräisin olevaa luuta. 43 luuta oli pääkallosta, ja yksi niistä oli tarkemmin määritettävissä palaksi oikeaa ohimoluuta (os temporale). Viimeinen määritetty luu oli sormiluun puolikas (phalanx media/keskiluu). Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voida tehdä käytettävissä olevien fragmenttien perusteella. Määritettyjen luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin arvioida, että kyseessä oli todennäköisesti aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä tässä aineistossa oli yksi.

Röykkiö 23 (alanumero: 29)

Röykkiön 23 aineistosta ei voitu tehdä mitään määriä.

Röykkiö 25 (alanumerot: 30-32)

Röykkiön 25 aineistosta tunnistettiin 12 ihmisestä peräisin olevaa luuta. Kaikki palat olivat pääkallosta ja yksi niistä oli tarkemmin määritettävissä oikean poskiluun palaseksi (os zygomaticum). Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voida tehdä käytettävissä olevien fragmenttien perusteella. Määritettyjen luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin arvioida, että kyseessä oli todennäköisesti aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä tässä aineistossa oli yksi.

Paasiarkku I (alanumerot :34-38)

Paasiarkku I:n aineistosta tunnistettiin 4 ihmisestä peräisin olevaa luuta. Yksi luu oli peräisin lonkkaluun lonkkamaljasta (os coxa), puolta ei voitu määrittää. Yksi luu oli peräisin kallon vasemmasta ohimoluusta (os temporale). Yksi luu oli nikaman pala ja yksi luu joko lonkkaluun tai ristiluun pala (os sacrum). Johtopäätöksiä sukupuolesta, tarkasta iästä tai pituudesta ei voida tehdä käytettävissä olevien fragmenttien perusteella. Määritettyjen luiden kehitysvaiheiden perusteella voitiin arvioida, että kyseessä oli todennäköisesti aikuinen yksilö. Vähimmäisyksilömäärä tässä aineistossa oli yksi.

Helsinki 30.10.2002

Niklas Söderholm

LAPPI
Sammallahdenmäki
KM 33312
Eeva Raike 2002

Röykkiö 8 (alanumerot: 20-28)

Alanumero	Määrä	Luulaji	Puoli
22	33	cranium	indet.
22	1	cranium, maxilla	indet.
22	1	cranium, maxilla	indet.
23	13	cranium	indet.
23	4	vertebrae	indet.
24	2	cranium	indet.
25	8	cranium	indet.
26	14	cranium	indet.
27	7	cranium	indet.
	Σ 83		

Röykkiö 11 (alanumerot: 10-19)

Alanumero	Määrä	Luulaji	Puoli
13	2	cranium	indet.
15	1	phalanx distalis (manus)	indet.
15	10	cranium	indet.
18	2	cranium	indet.
19	9	cranium	indet.
	Σ 24		

Röykkiö 17 (alanumerot: 1-9)

Alanumero	Määrä	Luulaji	Puoli
1	8	cranium	indet.
2	10	cranium	indet.
3	3	cranium	indet.
4	10	cranium	indet.
5	1	phalanx media (manus)	indet.
5	8	cranium	indet.
5	1	cranium, os temporale (processus zygomaticus)	dxt.
7	1	cranium	indet.
9	2	cranium	indet.
	Σ 44		

LAPPI
Sammallahdenmäki
KM 33312
Eeva Raike 2002

Röykkiö 25 (alanumerot: 30-32)

Alanumero	Määrä	Luulaji	Puoli
30	1	cranium	indet.
31	1	cranium, os zygomaticum (processus frontalis)	dxt.
31	9	cranium	indet.
32	1	cranium	indet.
	Σ 12		

Paasiarkku I (alanumerot: 34-38)

Alanumero	Määrä	Luulaji	Puoli
36	1	os coxa/os sacrum	indet.
37	1	os coxa	indet.
37	1	cranium, os temporale	sin.
37	1	vertebra	indet.
	Σ 4		

dxt. = oikea

sin. = vasen

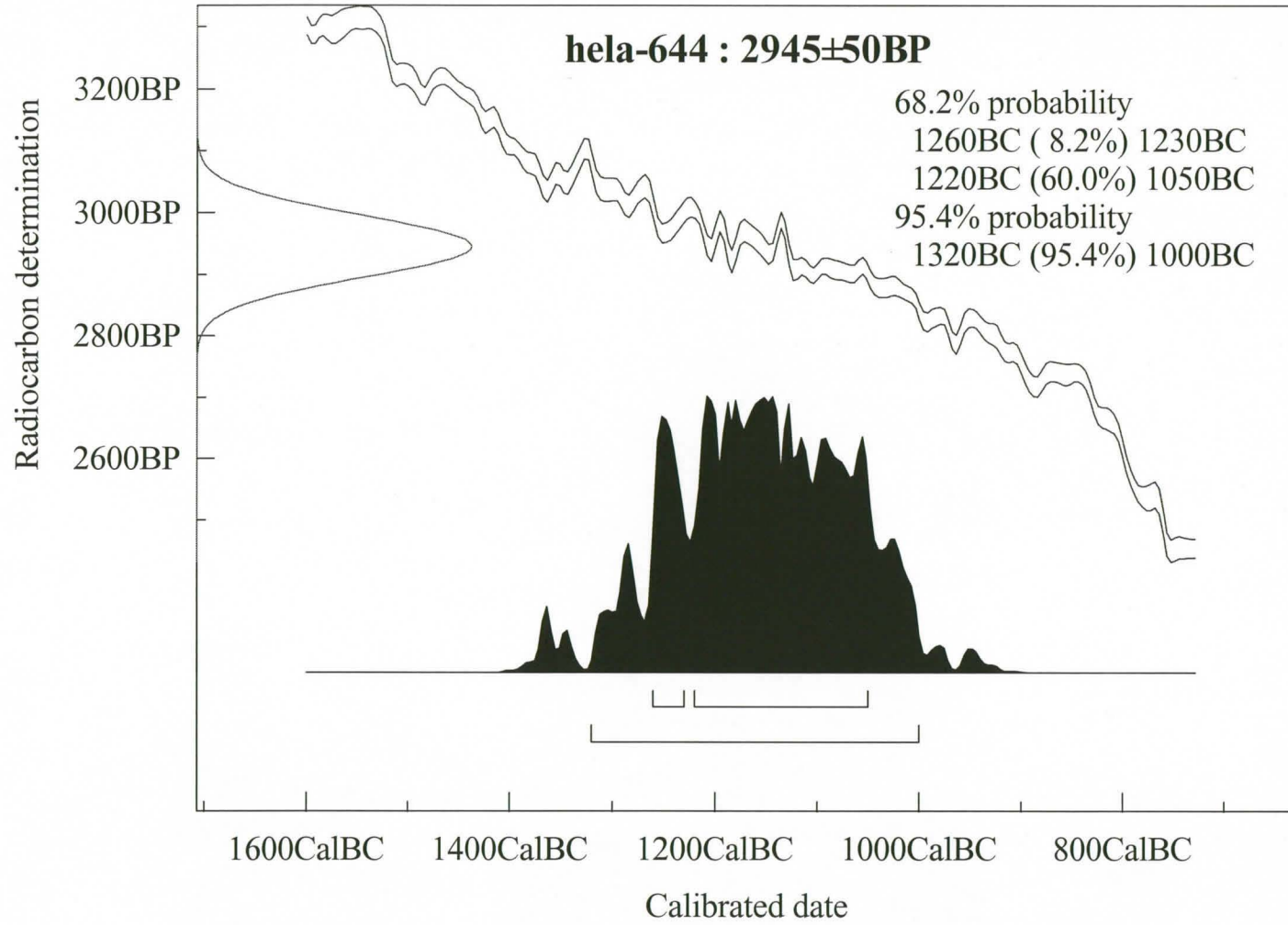
indet. = ei määritelty

Museovirasto
 Arkeologian osasto

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
Hela-641	Saarijärvi, Summassaari, näyte 4	-25,6	1760 ± 50
Hela-642	Saarijärvi, Summassaari, näyte 5	-29,4	5335 ± 45
Hela-643	Saarijärvi, Summassaari, näyte 6	-27,4	1695 ± 50
Hel-4606	Saarijärvi, Summassaari, näyte 1	-24,8	4880 ± 90
Hel-4607	Saarijärvi, Summassaari, näyte 2	-24,7	
Hel-4608	Saarijärvi, Summassaari, näyte 3	-24,7	1410 ± 70
Hel-4609	Saarijärvi, Summassaari, näyte 7	-25,6	
Hela-644	Lappi, Sammallahdenmäki, röykkiö 11	-23,1	2945 ± 50
Hela-645	Lappi, Sammallahdenmäki, röykkiö 23	-14,8	
Hela-646	Lappi, Sammallahdenmäki, röykkiö 25	-23,9	
Hela-647	Lappi, Sammallahdenmäki, paasiarkku 1	-23,1	
Hela-648	Ruukki, Linnankangas (Pa 2)	-25,1	2450 ± 50
Hela-649	Lappi, Huilu/KK17	-24,8	2095 ± 50
Hela-650	Eura, Honkilahti, Kolmhaara, näyte 3	-23,7	4710 ± 55
Hela-651	Eura, Honkilahti, Kolmhaara, näyte 1	-26,1	
Hel-4612	Eura, Honkilahti, Kolmhaara, näyte 2	-25,4	
Hela-652	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 1	-26,6	4565 ± 55
Hela-653	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 3	-25,9	4600 ± 60
Hela-654	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 4	-24,9	2295 ± 50
Hela-652	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 5	-26,9	
Hel-4613	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 2	-26,5	
Hel-4614	Taivalkoski 63, KM 33303, näyte 6	-26,5	
Hel-4605	Riistavesi, Hätilä, näyte 5	-24,5	Modern
Hel-4610	Sysmä, Hyvänniementie	-24,4	820 ± 60
Hel-4611	Nilsinä, Lohilahti, koekuoppa 27	-25,2	

Atmospheric data from Stuiver et al. (1998); OxCal v3.5 Bronk Ramsey (2000); cub r:4 sd:12 prob usp[chron]

LAPPI SAMPALLAHDENMÄKI 2002

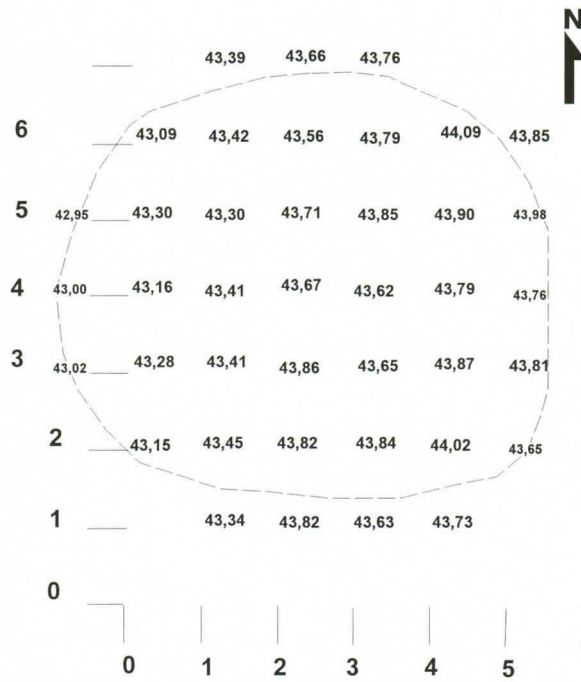
E. Raike

Röykkiö 5

Välivaaitus 3. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:100

Piirt. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

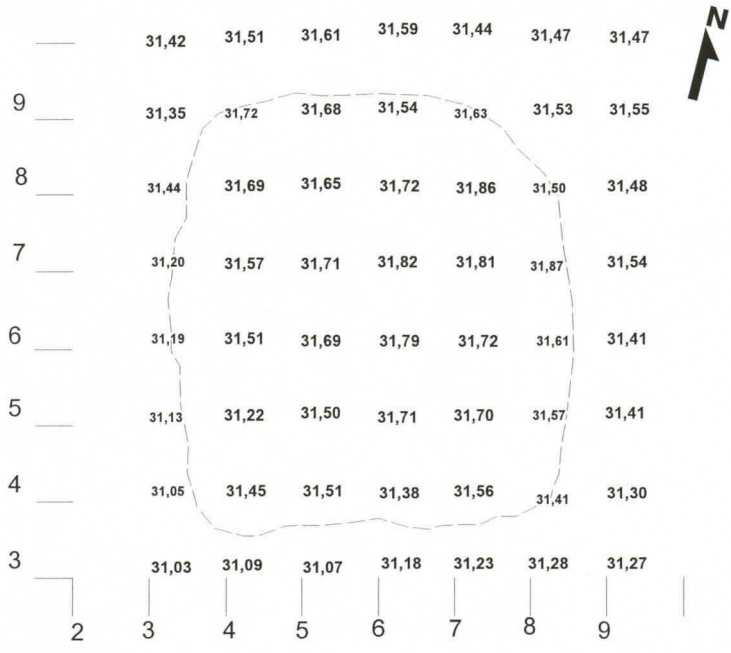
E. Raike

Röykkiö 13

Välivaaitus 1. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:100

Piirt. K. Sipiläinen, digit. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

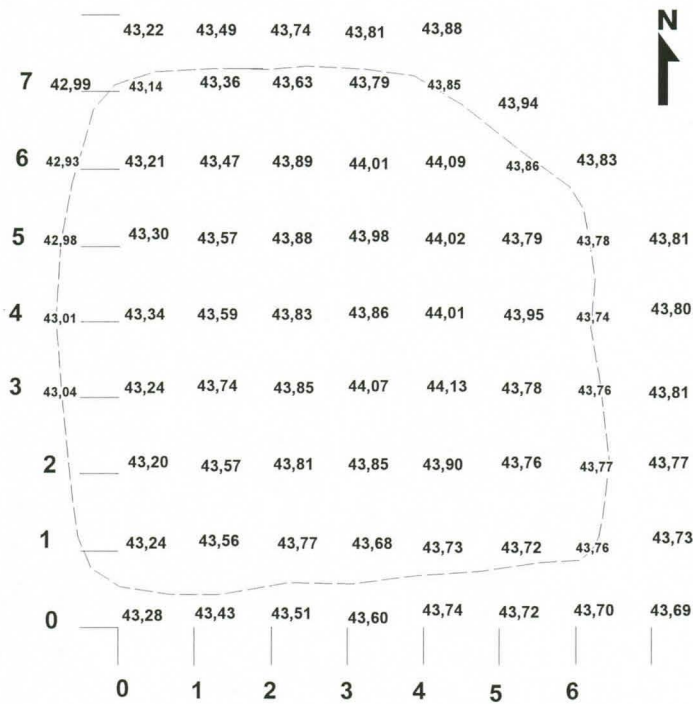
E. Raike

Röykkiö 23

Välivaaitus 2. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:100

Piirt. K. Sipiläinen, digit. A. Kehusmaa

LAPPI SAMMALLAHDENMÄKI 2002

E. Raike

Röykkiö 23

Välivaaitus 1. kivikerran poiston jälkeen

MK 1:100

Piirt. E. Raike, digit. A. Kehusmaa

